

Nr. 208/26

UJAWOZDANIE KOMITETU

C. K.

TOWARZYSTWA GOSPODARSKIEGO GALIC.

za rok 1896.

Dz. III. 208/26

Nakładem Towarzystwa gospodarskiego galic.

WE LWOWIE.

Z I. Związkowej drukarni we Lwowie, ul. Lindego l. 4.

1897.

Treść:

Część I. Sprawozdanie z czynności Komitetu c. k. Towarzystwa gospodarskiego galic. za rok 1896	Str. 8—2
(Załączniki: Tablica I—XIII.)	
Część II. Sprawozdania Oddziałów c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego z ważniejszych czynności za rok 1896	51—7
Spis imienny Członków c. k. Towarzystwa gospodarskiego galic.	7
Część III. Zamknięcie rachunków c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego za rok 1896.	8

63122

III

Biblioteka Jagiellońska

1002263294

Część I.

SPRAWOZDANIE

z czynności Komitetu c. k. Towarzystwa gospodarskiego galic.
za rok 1896.

Komitet c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego ma zaszczyt przedłożyć niniejszem Świątnej Radzie Ogólnej sprawozdanie z czynności swoich za rok 1896.

A) Dział naukowy i statystyki.

I. Czynności w sprawach nauki rolniczej i leśnej.

I. Szkoła chmielarska w Starem Siole.

Nawiązując sprawozdanie niniejsze do sprawozdania naszego z przeszłego roku, gdzie powiedzieliśmy że na 15 zgłaszających się do tej szkoły ośmiu przyjęto udzielając im stypendya rządowe i krajowe — mamy zaszczyt zawiadomić Świątną Radę ogólną, że wszyscy ci uczniowie zgłosili się do egzaminu, który się odbył dnia 18. lutego 1896 r. w obecności członka Komitetu p. Tynieckiego Władysława — i liczne go zebrania zaproszonych gości.

Pięciu uczniów, tak na podstawie w ciągu roku notowanych postępów jakoteż odpowiedzi danych przy egzaminie, uznano za samoistnych chmielarzy, a mianowicie: Czarnego Andrzeja, Chudysza Jana, Samborskiego Wasyla, Sekietgę Piotra i Śliwińskiego Gerarda. — Dwaj, a mianowicie: Drozd Paweł i Chruściel Władysław mogą być chmielarzami pod fachowem kierownictwem, zaś Załęzny Franciszek tylko pomocnikiem chmielarskim.

Obok uprawy chmielu pobierało czterech powyższych uczniów także naukę rymarstwa, trzech koszykarstwa a jeden kołodziejstwa.

Odbyty egzamin i przedstawione wyroby uczniów wykazały, że szkoła jest dobrze prowadzoną, że uczniowie skorzystali wiele sposobiać się na zawodowych chmielarzy, zaś jako rymarze, koszykarze lub kołodzieje, mogą być znakomitą pomocą w gospodarstwach. To też popyt za uczniami tej szkoły z każdym rokiem się wzmacnia — a wszyscy, którzy rok ten szkolny ukończyli, dostali natychmiast posady w znaczniejszych gospodarstwach w kraju.

Na utrzymanie tej szkoły otrzymał Komitet w roku 1896 subwencyę państwową w kwocie 100 zł. jakoteż subwencyę krajową w kwocie 400 zł.

Część subwencji rządowej użyto za zezwoleniem c. k. ministerstwa rolnictwa na utrzymanie czterech stypendyów po 100 zł. rocznie, tyleż stypendyów w tej samej wysokości utworzono ze subwencji krajowej.

Uczniów na rok 1896/7 zgłosiło się 24. Stypendya rządowe otrzymali: Bigos Wojciech, Czorny Jakób, Pajak Jan i Flejzor Jan; krajowe zaś: Dubiel Władysław, Kowałyszyn Wasyl, Kozłowski Jan i Wacyk Władysław. Ponieważ jednak Kowałyszyn równocześnie został zaasenterowany i zaraz w pierwszej klasie powołany do wojska, przeto w miejsce tegoż nadano stypendyum Ciesielskiemu Józefowi i w tym komplecie rozpoczęto kurs tegoroczny dnia 1. kwietnia.

W końcu dodać należy, że na zakupno materiałów dla uczniów ćwiczących się w ogrodnictwie udzielił Komitet kierownikowi szkoły kwotę 100 zł. — rachunki zaś z wszelkich wydatków tej szkoły mieszczą się w tu przyłączonem rocznem zestawieniu.

2. Szkoła ogrodnicza we Lwowie.

Z dniem 23. czerwca 1896 r. objęło Zjednoczone Towarzystwo dla ogrodnictwa i pszczelnictwa folwark Wulkę Kapitańską od gminy miasta Lwowa w dwunastoletnią dzierżawę. Folwark ten obejmuje 46 morgów 1.200 sążni — z których 16 morgów pola ornego, 30 morgów łąki torfistej a reszta pod budynkami i obejściem gospodarskiem. Cena dzierżawna wynosi ogółem 892 zł. rocznie.

W drodze osobnego układu z poprzednim dzierżawcą weszło Zjednoczone Towarzystwo w zarząd tego folwarku już z końcem kwietnia 1896 r., co umożliwiło przeprowadzenie wszelkich robót już z wiosną.

Cztery morgi przeznaczono na szkółkę drzewek owocowych i z tego trzy morgi już zasiano, 12 morgów przygotowano na produkcję nasion warzywnych — reszta zaś musi na razie pozostać łąką, którą już w pierwszym roku przecięto rowami, sprawiono sztucznymi nawozami i odpowiednimi trawami podsiano. — Na folwarku umieszczono szkołę ogrodniczą.

Naukę teoretyczną w szkole i roboty na folwarku prowadzi rządca J. Hamernik, ukończony agronom, praktycznego pouczenia i demonstracji robót z zakresu ogrodnictwa udziela ogrodnik Kowalczyk. Prócz tego udziela jeszcze nauki dwóch nauczycieli dochodzących. Wszystko to odbywa się pod kierunkiem profesora Teofila Ciesielskiego.

Uczniów było w roku 1896 dziesięciu, którzy na folwarku jako interniści umieszczeni pobierają od szkoły wszystko — począwszy od ubrania i wyżywienia, a kończąc na książkach i przyborach szkolnych.

Egzamin szkoły odbył się dnia 26. marca 1896 r. jeszcze przy ogrodzie botanicznym, w obecności delegatów Wydziału krajowego, c. k. Namiestnictwa, Uniwersytetu, Rady miejskiej, jakoteż zaproszonych ogrodników i członków Zjednoczonego Towarzystwa. Komitet delegował na ten egzamin pp. Tynieckiego Władysława i Onyszkiewicza Mieczysława. — Wynik egzaminu był w zupełności zadowalający.

Na szkołę tę pobiera Towarzystwo za pośrednictwem naszego Komitetu od Ministerstwa rolnictwa 2.000 zł., z których składa szczegółowe rachunki, nadwyżkę zaś wydatków pokrywa z własnych funduszków.

Nadmienić jeszcze wypada, dla wiadomości ogółu naszych członków, że Zjednoczone Towarzystwo zamierza ze szkółki założonej w tej nowo zadzierżawionej realności, rozsyłać rokrocznie po kraj 5.000 szczepów drzew owocowych, 2.000 do 3.000 krzewów owocowych a 5.000 drzewek dla pszczelnicy przeznaczonych. Z nasion zaś ważnych będzie produkować Towarzystwo tylko te, których najwięcej w kraju potrzeba, a za które dotąd wielkie sumy wychodziły za granicę; a więc: kapustę białą i czerwoną, marchew paryską i brunszwicką, ćwikłę egipską i długą ciemno-czerwoną, sałatę, ogórek, cebulę, pietruszkę, selery i fasolę. Na jaki zaś rozmiar produkcya ta jest już zaprojektowaną na rok 1897 zrozumiemy, jeżeli zważymy, że na przyszlóroczne nasienniki przygotowano 10.000 sztuk wzorowo sformowanych główek kapusty białej, 5.000 główek kapusty czerwonej, 20 korcy marchwi paryskiej, 30 korcy marchwi brunszwickiej i t. d. Jeżeli jeszcze nasiona te, należycie wyczyszczone będą przez krajową stację doświadczalną w Dublanach zbadane, zyska kraj nasz nowe, a zupełnie pewne źródło, do zaopatrywania się w nasiona najpotrzebniejszych warzyw ogrodowych.

3. Wędrowne wykłady rolnicze.

Udzieloną w tym roku na te cele subwencyą rządową w kwocie 5.500 zł. uważał Komitet za niedostateczną; wniesiono zatem natychmiast motywowane przedstawienie do c. k. Ministerstwa Rolnictwa o podwyższenie dotacji. Przedstawienie to znalazło zupełne uwzględnienie i kwota 850 zł. została nam dodatkowo wyasygnowana.

Kwotę zatem 6.350 zł. wraz z resztą kasową z lat ubiegłych, rozdzielił Komitet w sposób następujący:

a) Centralnemu zarządowi Kółek rolniczych na urządzenie lustracyi gospodarstw włościańskich	4.000 zł.
b) Zjednoczonemu Towarzystwu dla ogrodnictwa i pszczelnictwa na urządzenie misyi	400 „
c) Na urządzenie trzech kursów mleczarskich celem kształcenia gospodyń wiejskich	900 „
d) Na urządzenie 14-dniowego kursu pszczelniczo-ogrodniczego we Lwowie	600 „
e) Na kursa wędrowne uprawy i wyprawy lnu i konopi	250 „
f) Na 5-dniowy kurs gospodarstwa stawowego we Lwowie — i na także kursa w Cieszanowie i w Tarnopolu	700 „

Dwie pierwsze subwencye zostały wyasygnowane, jak w latach poprzednich, wspomnianemu Towarzystwu; resztę pieniędzy zostawił Komitet do własnej dyspozycji na honorarya dla referentów i na wsparcia dla słuchaczy zgłaszających się na wykłady projektowanych kursów.

ad a) W porze wiosennej zostały przeprowadzone lustracye, z których złożone sprawozdania wykazują, iż p. Śniegocki zwiedził 35 gmin powiatu bocheńskiego i 2 gminy powiatu lwowskiego. — P. Neustein 52 gmin powiatu rzeszowskiego i 1 gminę powiatu łańcuckiego. — P. Czechowski 25 gmin powiatu brzeskiego. — P. Koźnierski 2 gminy powiatu sanockiego, — a p. Starkiewicz 6 gmin powiatu złoczowskiego.

Lustracye jesienne są w chwili układania niniejszego sprawozdania dopiero na ukończeniu, mianowicie pp.:

Śniegocki objeżdża powiaty bialski i wadowicki.

Neustein powiaty tarnobrzeski i mielecki.

Czechowski powiat jasielski.

Truszkowski powiat rohatyński.

Jedynie p. Daniszewski ukończył lustracye 47 gmin powiatu sokalskiego dnia 15. grudnia złożył odnośne sprawozdanie.

ad b) W roku 1896 urządziło galic. Zjednocz. Towarzystwo dla ogrodnictwa i pszczelnictwa, za pośrednictwem 20 ruchliwszych swych Oddziałów, 52 zebrań i pouczeń misyjnych, pod kierunkiem 25 prelegentów i demonstratorów. Ogółem wzięło w tych misjach udział 632 słuchaczy, głównie włościan i nauczycieli szkół ludowych.

Na zebraniach tych rozlosowano między uczestników 100 kg. gorczycy czarnej, 200 kg. sparcecy, 200 kg. saradeli, 100 kg. koniczyzny szwedzkiej, — roślin mogących się przyczynić do podwyższenia produkcji miodu i nabiału; oraz mniejsze ilości nasion warzywnych, jakoteż rozdano 1060 książek i broszur z zakresu pszczelnictwa i ogrodnictwa, — tudzież znaczną ilość zrazów owoców szpachetnych. Drzewek owocowych Towarzystwo w roku tym nierozsyłało z powodu przeniesienia całej szkółki na nowe miejsce.

ad c) Zachęcenii dobrym wynikiem przeszłorocznych 14 dniowych kursów mleczarskich, pod kierunkiem p. Jana Biedronia, postanowiliśmy zarządzić w tym roku trzy takie kursa, a mianowicie: w Zagrobeli, u ordynata Czarkowskiego-Golejewskiego, dla Oddziału tarnopolskiego — w Putianicach, u p. Mikołaja Torosiewicza, dla Oddziału rohatyńskiego — i w Załęczu, u p. Dr. Mikołaja Przystofowicza, dla Oddziału pokuckiego.

W Zagrobeli rozpoczął się kurs dnia 1. lipca i trwał do 13. lipca włącznie. Słuchaczy było 12, z tych 10 kandydatów stanu nauczycielskiego. Delegatem naszego Komitetu był p. Antym Skorowicz — egzamin, jak to mówi przesłane nam sprawozdanie, „wypadł świetnie“ — a odbył się w obecności p. Garapicha, prezesa Rady Oddziału, p. Michałowskiego, Dyrektora Seminarium

nauczycielskiego, i innych zaproszonych gości. Ze względu zaś na to, że w kursie tym brało udział aż 10 kandydatów stanu nauczycielskiego, jest nadzieja, że młodzi ci ludzie, rzućeni zawodowo w różne okolice kraju, racjonalne prowadzenie mleczarstwa dalej propagować będą.

W kursie odbytym w Putiatyncach, który trwał od 27. lipca do 9. sierpnia, brało udział stale 11 słuchaczy; co jak na porę żniw jest liczbą dość znaczną. W czasie kursu przerobiono 1.625 litrów mleka, dostarzonego przez obszar dworski, i uzyskano z tej ilości 66·5 kilogr. masła, czyli że na każdy kilogram masła zużyto 24·5 litrów mleka.

Dwa wykłady popołudniowe przeznaczył prelegent dla obywatelstwa i inteligencji z pobliskich miejscowości. Wykłady te przedstawiały zaokrągloną całość, dającą pogląd na racjonalne gospodarstwo nabiałowe. Delegatem Komitetu do kierowania tym kursem był p. Michał Tustanowski, prezes Rady Oddziału rohatyńskiego który w sprawozdaniu nam przesłanem wyraża się z zadowoleniem o rezultatach tego kursu. Przy egzaminie, który się odbył w tegoż obecności, wszyscy uczestnicy kursu dawali trafne odpowiedzi, wykazując dokładną znajomość w obchodzeniu się z maszynami i przyrządami. Dworskie gospodarstwa zamawiają centryfugi — a w dodatku jest nadzieja doprowadzenia do skutku włościańskiej spółki mleczarskiej, nad czem Rada Oddziału przyrzekła usilnie pracować.

Kurs trzeci, w Załuczu, trwał od 10. do 23. sierpnia włącznie i zakończył się popisem odbytym wobec liczego grona członków Oddziału pokuckiego Towarzystwa gospodarskiego. Popis ten zadowolił tak delegata naszego Dr. Mikołaja Krzysztofowicza, jakoteż wszystkich obecnych. Słuchaczy stale uczęszczających, pobierających zapomogi było 8, prócz tego z grona oficjalistów i okolicznych włościan 10 — łącznie 18 słuchaczy. Przez czas trwania kursu przerobiono 828 litrów mleka z obory dworskiej w Załuczu, z czego uzyskano 36 kilogramów masła. Na 1 zatem kilogram masła potrzeba było 23 litrów mleka, czyli ze 100 litrów mleka uzyskano 4 35 kilogramów masła.

ad d) Również i w tym roku odbył się we Lwowie przy pomocy Zarządu galic. Zjedn. Towarzystwa dla ogrodnictwa i pszczelnictwa w czasie od 13. do 27. września kurs 14-dniowy pszczelniczo-ogrodniczy. Na wykłady te uczęszczało 14 pobierających zapomogi od Komitetu, 2 zaś o własnym koszcie. Między tymi było 6 nauczycieli ludowych, 2 oficjalistów gospodarskich, 2 ogrodników, 1 organista, 5 gospodarzy wiejskich. Zjednoczone Towarzystwo dostarczyło ośmiu z tych słuchaczy bezpłatnego pomieszczenia.

Na kursie tym wykładał Dyrektor Tyniecki Władysław ogrodnictwo — profesor Dr. Ciesielski pszczelnictwo i użytkowanie produktów ogrodniczych i pszczelniczych. Rozkład zaś nauk był taki: że od 8. do 12. odbywały się wykłady — po południu zaś demonstracje i praktyczne ćwiczenia, naprzemian z ogrodnictwa i pszczelnictwa. Wykłady ogrodnicze rozpoczęto ogólnym wstępem o budowie i życiu roślin, o warunkach ich bytu i pomyślnego rozwoju w sadzie i w ogrodzie warzywnym. Głównie uwzględniono sadownictwo, a to począwszy od wychowania drzewek w szkółce aż do pielęgnowania sadu, zbioru i przechowywania owoców.

Co do warzywnictwa, to jako główny przedmiot traktowano produkcję nasion. Wykład teoretyczny objaśniano demonstracjami w muzeum botanicznym przy użyciu mikroskopu i modeli, jakoteż w ogrodzie botanicznym, w kraj. szkole lasowej, w ogrodzie Zjednocz. galic. Towarzystwa i w ogrodzie prywatnym handlowym Kazimierza Piątkowskiego.

Wykłady pszczelnicze, zarządzane w pasiece Prof. Ciesielskiego, obejmowały teorię i praktykę — przychem słuchacze zapoznawali się z hodowlą pszczół w ulach różnych systemów, jakoteż z budową i wyrobem tych uli. Wyrób napojów owocowych, miodowych i owocowo-miodowych stanowił także część ważną wykładów, popartych praktyką przy wyrobie jabłecznika. Również zapoznano słuchaczy z zasadami przechowywania i suszenia owoców, jakoteż z urządzeniem praktycznej suszarni.

Dnia 27. września odbył się egzamin publiczny wobec zaproszonych gości; trwał od godziny 9. do 12^{1/2} w południe, a odpowiedzi uczestników dowiodły i w tym roku, że kursa takie są ze wszechmiar pożyteczne. Komitet zatem odtąd regularnie co roku o subwencje na takowe starać się nieomieszką.

ad e) Do wykładów wędrownych o uprawie i wyprawie lnu i konopi użył Komitet znowu p. Jana Górskiego, instruktora kraj. szkoły w Gródku.

Ze szczegółowego sprawozdania, które nam p. Górski dnia 29. lipca przedłożył, wynika, że począwszy od 4. do 20. lipca objechał tenże w powiecie bobreckim i stryjskim miejscowości: Suchodół, Żyrawę, Zalesce, Podniestrzany, Czartoryę, Zagóreczko, Dobrowlany, Nowosielec, Duli-bany, Chrosiatyn, Strzeliska, Stankowice, Podhorce, Brozdowce, Laszki górne i dolne.

Ztamtąd dnia 20. lipca przeniósł się p. Górski w powiecie rawskim w okolice Uhnowa, i objechał gminy Ułhówek, Staje, Tarnoszynę, Poddębce, Wierzbice. Wszędzie w tych miejscowościach miewał p. Górski wykłady, kładąc główny nacisk na to, żeby producenci zmieniali dotąd uprawiane, bardzo już wyrodzone nasienie lnu na inflanckie. Konopie zaś żeby uprawiali podolskie lub pokuckie. Lud, mianowicie w okolicy Uhnowa i Sokala, słuchał tych pouczeń chętnie, gromadząc się dość licznie.

ad f) Jeszcze w roku zeszłym projektowany kurs 5-dniowy pod kierunkiem p. Inżyniera Rozwadowskiego o gospodarstwie stawowem przyszedł do skutku dnia 11. lutego 1896 r. Prelegent dla dokładnego poznania jak kursa takie odbywają się zagranicą, nie ograniczył się na studyowaniu sprawozdań z takowych, ale w listopadzie 1895 r. udał się do akademii leśnicznej w Tharancie gdzie właśnie pod kierunkiem Dr. Nitsche kurs taki się odbywał. Przysłuchawszy się wszystkiemu, udał się p. Rozwadowski do Pragi, by za kwotę 500 zł., wyjednaną u ministerstwa rolnictwa, zakupić potrzebną do tych wykładów kolekcję modeli, okazów zoologicznych, jakoteż wszelakich środków demonstracyjnych. Uzupełniwszy zakupio ny zbiór okazami własnymi, rozpoczął prelegent zapowiedziany kurs dnia 11. lutego i przez dni 4 wykladał po godzin 4 objaśniając wykład okazami i tablicami; w dniu zaś 15. lutego urządził ze słuchaczami konwersatorium o odbytych wykładach.

Udział słuchaczy był nadspodziewanie liczny, zebrało się bowiem 62 ze wszelkich stanów i zawodów, stale uczęszczających, a mianowicie: 6 właścicieli dóbr, 1 administrator dóbr, 5 ekonomów, 11 leśników, 2 włościan, 2 księży, 2 inżynierów, 5 nauczycieli ludowych, 5 słuchaczy wyższych szkół we Lwowie, 15 uczniów szkoły lasowej i 5 różnych innych zawodów.

W konwersatorium dnia 15. lutego wzięło udział 21 słuchaczy, przeważnie z prowincyi przybyłych.

Zachęceni tą pierwszą próbą, zamierzamy taki sam kurs urządzić we Lwowie w drugiej połowie stycznia, a ponieważ fundusz na ten cel jest wystarczający, porozumiewamy się z Radami Oddziałów w Cieszanowie i Tarnopolu, aby i tam podobne kursa ogłosić.

Rachunki ze subwencji udzielonej nam przez ministerstwo na wędrownne wykłady, znajdują się w zamknięciu rachunkowem na końcu niniejszego sprawozdania.

4. Kursa weterynaryi i kucia koni.

Na cel ten otrzymał Komitet z ministerstwa rolnictwa subwencyę w kwocie 1.000 zł. — ponieważ mało tylko oddziałów zgłosiło się o te kursa — przeznaczono 300 zł. dla Oddziału Lwowskiego — 250 zł. dla Sokalsko-Bełzkiego, zatrzymując 240 zł. jeszcze w roku zeszłym na ten cel asygnowane dla Oddziału Tłumackiego.

Najpierw odbył się od dnia 27. lipca począwszy staraniem Rady Oddziału Bełzko-Sokalskiego, urządzony 6 dniowy kurs kucia koni w Bełzie pod kierunkiem p. prof. Kretowicza. — Uczestniczyło w nim mimo pory żniw 15 kowali, których odpowiedzi przy egzaminie odbytym 1. 3. sierpnia w obecności reprezentacji Oddziału dowiodły, że z wykładów istotną odnieśli korzyść.

Drugim był kurs kucia koni w Bóbrce, urządzony staraniem a po części i kosztem Rady Oddziału tamtejszego. Ponieważ Oddział Tłumacki zaniechał i w tym roku urządzania tego kursu, przeto subwencyę 240 zł. tam asygnowaną przekazał Komitet Oddziałowi Bobreckiemu. Kurs ten rozpoczął się dnia 28 października przy udziale 25 słuchaczy i trwał dni 8. Wykładów udzielał profesor Kretowicz. Wszyscy słuchacze poddali się egzaminowi, który wypadł bardzo dobrze.

Trzecim był kurs weterynaryi i kucia koni we Lwowie, urządzony staraniem Oddziału przy szkole weterynaryi, również pod kierunkiem prof. Kretowicza.

Do kursu tego, który trwał od 16. do 25. listopada, zgłosiło się 25 kowali, z tych 3 samotnych a 22 czeladzi kowalskiej, i to 7 z powiatu lwowskiego; 2 z powiatu grodeckiego; po

jednemu z powiatów: Łańcut, Kołomyja, Złoczów, Mościska, Rohatyn, Kamionka strum. Dobromil, Mielec, Brzeżany, Krosno, Tarnobrzeg, Tarnopol, Czortków, Jaworów, Strzyżów i Brzozów.

Rano od 8—12. w południe odbywała się praktyczna nauka kucia koni z demonstracjami, po południu od 3—6. wykład teoretyczny w salach c. k. szkoły weterynaryi również z demonstracjami, przy nader cennych okazach ze zbioru gabinetu c. k. Szkoły weterynaryi.

Dnia 25. listopada z. r. odbył się publiczny popis uczniów pod przewodnictwem w zastępstwie prezesa Oddziału, p. Dr. Józefa Szpilmana, dyrektora c. k. Szkoły weterynaryi, w obecności p. prof. Kubickiego i innych, który przekonał obecnych o nader wielkiej użyteczności takich kursów, osobiwie urządzanych przy c. k. Szkole weterynaryi, gdzie z łaski p. dyrektora Szkoły, uczniowie nie tylko nabrali doświadczenia w kursie przy kuciu koni, ale i korzystali w gabinetach z licznie zebranych okazów, służących do ich zawodu.

Po rozdzieleniu nagród celniejszym uczniom, p. Dr. Szpilman pożegnał obecnych uczniów, zachęcając ich do dalszego kształcenia się w wybranym zawodzie.

Rada Oddziału Tarnopolskiego nie zdołała i w tym roku doprowadzić do skutku od dwóch lat projektowanego kursu, przeto wyplacona tejże na ten cel kwota, dotąd zużyta nie została.

5. Subwencya dla czasopism.

Z uzyskanej na ten cel subwencji w kwocie 1.900 zł. wydzielił Komitet:

1. Zjednocz. Towarzystwu dla ogrodnictwa i pszczelnictwa na podtrzymanie pisma „Bartnik“ kwotę 100 zł.;
2. Galic. Towarzystwu leśnemu na wydawnictwo pisma „Sylwan“ kwotę 300 zł.;
3. Całą pozostałą resztę 1.500 zł. użyto na wydawnictwo „Rolnika“, nie zmieniając warunków prenumeraty tego pisma, w poprzednich latach określonych.

6. Wydawnictwo podręczników gospodarskich.

Mimo usilnych starań nie zdołał Komitet wydać w roku 1895 żadnej oryginalnej pracy. Podręcznik o rybactwie dotąd nie gotowy, — choć już niewiele do wykończenia brakuje; inne zaś Komitetowi przedstawione prace nie wytrzymały krytyki. Żeby zatem z pożytkiem dla ogółu zużyć na ten cel przeznaczoną subwencję, wybrał już Komitet kilka znakomitych podręczników ilustrowanych, w obcych językach wydanych, a zniósłszy się z nakładcami co do ilustracji, wyda takowe w polskiem tłumaczeniu w ciągu przyszłego roku.

7. Stypendya leśne.

W roku bieżącym wezwało nas ministerstwo rolnictwa do przedstawienia kandydatów na opróżnione stypendyum dla uczniów działu leśniczego w wyższej szkole ziemianstwa we Wiedniu o 450 zł. rocznie, jakoteż pomocniczego stypendyum w kwocie 300 zł. rocznie.

Z pomiędzy 17 zgłaszających się kandydatów, przedstawiliśmy na pierwsze stypendyum p. Wiktora Skołyżewskiego, ukończonego ucznia kraj. szkoły lasowej we Lwowie — na drugie zaś p. Stanisława Kościńskiego, słuchacza II. roku szkoły lasowej we Wiedniu. Obydwie te nam prozycyce zatwierdziło ministerstwo.

8. Stypendya szkoły Dublańskiej.

Ponieważ biedniejsi uczniowie wyższej szkoły rolniczej w Dublanach otrzymują zazwyczaj teraz miejsca funduszowe z Wydziału krajowego, a zbytby było udzielać tymże ponadto stypendya po kilkaset złotych rocznie wynoszące, Komitet przeto postanowił stypendya takie roz-

dziś, aby niezamożnym uczniom ułatwić opędzenie kosztów prania, wycieczek naukowych i innych drobnych osobistych wydatków.

W porozumieniu zatem z kuratorem fundacji ś. p. Amalii hr. Stadnickiej Wnym Janem Komarnickim, rozdzielono stypendyum o rocznych 315 zł. między pp. Büttnera Andrzeja i Horbonia Jana z I. roku — jakoteż Pawelskiego Mieczysława z II. roku, nadając im po 105 zł. rocznie.

Drugie opróżnione z tej samej fundacji stypendyum o 250 zł. rocznie nadano p. Turkiewiczemu Karolowi, uczniowi I. roku. Trzecie zaś o rocznych 105 zł. p. Bukowińskiemu Józefowi, uczniowi II. roku.

W porozumieniu z kuratorem fundacji ś. p. Jana Maciąga, Excell. Franciszkiem Smolką, nadał Komitet opróżnione stypendyum o 300 zł. rocznie Wesołowskiemu Jarosławowi, uczniowi III. r.

Stypendyum z fundacji imienia ś. p. Kazimierza hr. Krasickiego o rocznych 100 zł., nadano Tromszczyńskiemu Adamowi, uczniowi II. roku.

W porozumieniu z kuratorką fundacji imienia ś. p. Henryka Janki, nadał Komitet stypendyum z tej fundacji (120 zł. rocznie) Stembarthowi Stefanowi, uczniowi II. roku.

W końcu nadmienić wypada, że przeszłoroczni stypendyści Komitetu pp. Poniński Adolf i Pawelski Władysław, którzy się kształcą na nauczycieli niższych szkół rolniczych, chlubnie ukończyli praktykę za granicą i w kraju; to też Wydział kraj. nadał w jesieni p. Ponińskiemu posadę praktykanta przy niższej szkole rolniczej w Jagielnicy; p. Pawelski zaś przyjął tymczasowo posadę we większym gospodarstwie w kraju, zostaje jednak do dyspozycyi Wydziału kraj. skoro tylko miejsce praktykanta przy której szkole się otworzy.

II. Czynności w sprawach statystyki rolniczej.

Subwencya statystyczna.

Przy pomocy subwencji wyznaczonej przez c. k. Ministerstwo rolnictwa na rok 1896 w kwocie 2.800 zł., podjęliśmy czynności, które podajemy poniżej w treściwym zarysie.

Przedewszystkiem było naszym staraniem wygotować wykazy, pozostałe jeszcze do wykonania z programu roku 1895. t. j. wykazy dodatkowe z datami plonu tytoniu i buraków cukrowych, dalej wykaz z zestawieniem produkcji owoców, wreszcie wykaz produkcji miodu i wosku przeszłego z lat 1894 i 1895.

Przedłożywszy te prace w odstępach kilkunastodniowych kolejno po sobie, dodawszy krytyczny pogląd na całość zbioru z r. 1895 i jego charakterystyczne cechy, przesławszy nadto jeszcze do Ministerstwa materiały do poglądu na pieniężną i targową wartość tychże zbiorów, przeszliśmy bezpośrednio do pracy, będącej już w związku z programem roku bieżącego. Udaliśmy się wprawdzie z końcem marca do naszych delegatów z prośbą o zasilenie nas jak w latach poprzednich peryodycznymi doniesieniami z przebiegu kampanii gospodarskiej. Mając już za sobą praktykę lat dwudziestu kilku, przywiązujemy wielką wagę do tych króciutkich doniesień, zawdzięczamy im bowiem jedną drogąwięcej do zetknięcia się z kołami rolniczemi, — dzięki im mamy z pierwszej wiadomości z dziedziny gospodarskiej, mamy możność obdzielenia dzienników wiadomościami, budującymi na zaufanie i pozyskujemy stopniowo pogląd na stan i widoki urodzajów danego roku, co nam następnie znacznie ułatwia podjęcie badań więcej szczegółowych.

Pożyteczność doniesień peryodycznych, zaprowadzonych w obrębie naszego Towarzystwa, wspomnieliśmy, już od poważnego lat szeregu, uznało i c. k. Ministerstwo, bo niezależnie od wypraw, które od nas w porze wiosennej i letniej co dwa tygodnie zawsze otrzymywało i otrzymuje, które my właśnie na podstawie doniesień peryodycznych zestawiamy, postarało się c. k. Ministerstwo w ostatnich latach w całym państwie o takie same zwięzłe doniesienia w peryodycznych odstępach czasu. Skutkiem bezpośredniej przesyłki wiadomości zyskuje c. k. Ministerstwo bezprze-

może nieco prędzej niż na podstawie relacji z naszej ręki, pomimo tego jednak doniesienia nasze nie są dla c. k. Ministerstwa zbędne, bo zawierając pogląd na większą przestrzeń kraju, z doniesień znacznie większej ilości osób zestawiony, ułatwiają c. k. Ministerstwu spożytkowanie poszczególnych doniesień, stwierdzają je często, uzupełniają lub prostują. Ale fakt, że c. k. Ministerstwo ma bezpośrednich korespondentów w naszym kraju obok swych dobrych stron mógłby mieć i ujemną, gdyby wskutek tego nam częściowo ubyla pomoc tych Panów, których od siebie zaprosi do współpracownictwa c. k. Ministerstwo.

Wyrażamy tę obawę, ale przeważa nadzieja, że jak dotychczas tak i w przyszłości wolno nam liczyć na chętną pomoc ze strony członków Towarzystwa, bo przy dobrych chęciach współpracownictwo jedno da się snadnie z drugim pogodzić a obydwa leżą w sferze pożytku ogólnego.

Na tę pomoc liczymy i o nią prosimy, bo tylko przy współpracownictwie Szanownych Panów możemy pracom naszym rokować należyte powodzenie a mianowicie pod tym względem, że otrzymując od Szanownych korespondentów doniesienia i daty, oparte na rzeczywistości i podyktowane doświadczeniem i znajomością stosunków swej okolicy, zdołamy pracom naszym zapewnić rzetelną podstawę i zyskać temsamem prawo do nadziei, że prace nasze przy dobren spożytkowaniu nadesłanego materiału stopniowo i w części przynajmniej wykażą istotny stan rzeczy, a tak stać się mogą pożytecznymi w dzisiejszych czasach, kiedy wskutek rozwoju stosunków ekonomicznych zwraca się do prac statystycznych coraz częściej z zapytaniem i zapotrzebowaniem i kiedy wymaga się od nich coraz więcej.

Tym wymaganiom, słusznym ale nie łatwym do zaspokojenia, sprosta się tylko przy czynnem, chętnem i liczmem poparciu ze strony obywatelstwa wiejskiego — i o nie prosimy. — Po tej dygressyi w interesie rzeczy i prac naszych, wracamy do dalszego zdania z nich sprawy.

Najpierw przyszła kolej na starania w celu pozyskania dat o uprawie buraków cukrowych. Dyrekeye krajowych cukrowni dostarczyły nam szczegółowych dat z rejonów swego zamówienia, a my na ich podstawie w należytych terminie przedłożyliśmy c. k. Ministerstwu rolnictwa wykaz, spożytkowany następnie w publikacyi, jaką od lat kilku. w obec ważności przemysłu cukrownianego dla rolnictwa, wydaje c. k. Ministerstwo pod tytułem: „Rozmiary uprawy buraków cukrowych i uzyskane plony“ (Anbauflächen und Erträge der Zuckerruben).

Także uprawą chmielu zajęliśmy się w tym roku więcej szczegółowo, zwracając się o daty tegorocznego zbioru do przeszło stu producentów, nie możemy jednak pochwalić się zebraniem odpowiedniego materiału, bo tylko mała część z proszonych osób nadesłała w odpowiedzi daty. — Wyjątkowo słaby udział w zainteresowaniu się naszą prośbą, tłumaczymy sobie jako jeden z objawów chwilowego zrażenia się do tej uprawy, która znów w tym roku połączona była przeważnie z zawodem co do urodzaju a jeszcze ogólniej z zawodem przy spieniężaniu produktu, dając wyraz nadzieji, że lata przyszłe może producentom chmielu wypadną znowu pomyślniej, my pozwolimy sobie w należytych terminie przesłać do nich ponowną prośbę o informację, bo do zyskania co roku dat tej zawodnej ale ważnej uprawy dużą przywiązujemy wagę, a spożytkowanie dat nie wypadnie żadną miarą na szkodę lub złą przpługę produkcji krajowej. Dodać nadto musimy, iż w ostatnich latach częściej niż dawniej otrzymujemy zapytania, w przedmiocie rozmiarów i zasobności produkcji chmielu w kraju, poznanie jej kaźdoczesnego stanu należy więc do naszych obowiązków, a i c. k. Ministerstwo wymaga dokładnego wykazu produkcji chmielu, bo drugi rok z rzędu wykazujemy ją powiatami sądowymi. Wykaz za r. 1896 przedłożyliśmy w połowie lutego b. r.

Wobec ważności, jaką dla okolic wschodnio-południowego krańca kraju ma uprawa tytoniu, poprosiliśmy o daty krajowej Dyrekey Skarbu, która też z równą gotowością jak po inne lata nadesłała nam je, ułatwiając niepomierne zestawienie ogólnego wykazu tegorocznej uprawy i zbiorów. Ważniejsze daty z działu uprawy tytoniowej podajemy poniżej.

Po przygotowaniach do pozyskania dat z upraw, że się tak wyrazimy „wyjątkowych“ i wymagających specjalnych dochodzeń, rozesłaliśmy kwestyonarze celem pozyskania dat o uprawie i plonach ziemiopłodów ogólnie uprawianych. Do kwestyonarzy dołączyliśmy dla naszych dawniejszych współpracowników publikację ministeryalną za rok 1895, z prośbą, by w dziale odnoszącym się do naszego kraju rozpatrzyli się w wykazanych cyfrach i by w danym razie dostrzeżenia niezgodności z rzeczywistym stanem przesłali nam krytyczne uwagi.

Gdy daty, odnoszące się do głównych upraw żyta, pszenicy, jęczmienia owsa i kukurudzy podane są w roczniku ministerjalnym szczegółowo, bo według podziału na powiaty sądowe, dostrzeżenie błędu czy to w rozmiarach przestrzeni, czy w wykazanych cyfrach przeciętnego wydatku nie jest trudnem dla znającego stosunki swej okolicy, to też niektórzy z pp. delegatów przesyłając nam daty do stosunków uprawy z r. 1896 dołączyli nam swe uwagi co do cyfer z wykazów zeszłorocznych. Za uwagi te, świadczące nadto o żywym zajęciu się przedmiotem, wyrażamy naszą wdzięczność, bo posłużyć nam mogą do uchronienia się od podobnych błędów w przyszłych pracach.

Zestawienie głównego wykazu uprawy i zbiorów tegorocznych wygotowaliśmy nieco później, niż po inne lata, bo zbiegiem okoliczności obydwaj nasi współpracownicy w tym dziale w najgorętszej fazie roboty musieli się od niej oderwać dla obowiązków, wywołanych powołaniem na sędziów przysięgłych, obecnie jednak zestawienie jest już w rękach c. k. Ministerstwa rolnictwa a ważniejsze z niego daty podajemy poniżej.

W roku 1896 w obrębie Towarzystwa wzięto pod uprawę:

pszenicy ozimej	255.605	hektarów
pszenicy jarej	23.492	"
żyta ozimego	325.703	"
żyta jarego	22.000	"
jęczmienia	215.799	"
owsa	402.625	"
hreczki	65.940	"
prosa	29.392	"
kukurudzy	86.840	"
grochu	62.198	"
bobu	10.640	"
bobiku	27.023	"
fasoli	777	"
ziemniaków	278.629	"
buraków pastewnych	13.635	"
buraków cukrowych	2.170	"
kapusty	21.171	"
koniczyny na paszę	136.293	"
koniczyny nasiennej	15.352	"
lucerny	4.560	"
esparcety	334	"
wyki nasiennej	22.690	"
wyki na paszę	25.836	"
mięszanki	26.628	"
soczewicy	5.034	"
tymotki na nasienie	479	"
końskiego zębu	3.581	"
marchwi pastewnej	1.517	"
łubinu	1.458	"
rzepaku	11.004	"
lnianki	99	"
chmielu	1.305	"
tytoniu	3.534	"
lnu	13.778	"
konopi	22.439	"
maku	172	"
anyżu	503	"
ogrodowiny w polu	6.574	"

Razem wzięto rolę pod uprawę 2,131.457 hektarów, a pozostawiono ugorem 470.058 hektarów, z łąk zaś o ogólnym obszarze 696.664 hektarów, skoszono 636.669 hektarów.

Co do rezultatu zbioru przedstawia się on następująco:

Zebrano pszenicy ozimej	ogółem 3,968.390 htl. z hektara	15·50 htl.
„ pszenicy jarej	251.450 „ „	10 70 „
„ żyta ozimego	4,460.920 „ „	13·70 „
„ żyta jarego	216.044 „ „	9 80 „
„ jęczmienia	2,814.836 „ „	13·— „
„ owsa	6,524.573 „ „	16·30 „
„ kukurudzy	1,387.968 „ „	16·— „
„ prosa	461.209 „ „	15·70 „
„ hreczki	533.221 „ „	8·10 „
„ grochu	793.942 „ „	12·80 „
„ bobu	118.453 „ „	11·10 „
„ bobiku	320.136 „ „	11·80 „
„ fasoli	8.072 „ „	10·40 „
„ ziemniaków	31,200.097 c. m.	112 c. m.
„ buraków pastewnych	2,896.711 „ „	212 „
„ buraków cukrowych	523.792 „ „	241 „
„ kapusty	1,657.803 „ „	78 „
„ koniczyny na paszę	5,332.974 „ „	39 10 „
„ koniczyny nasiennej	46.656 htl.	3 — htl.
„ lucerny	199.927 c. m.	43·80 c. m.
„ esparcety	13.172 „ „	39·40 „
„ wyki nasiennej	299.155 htl.	13·20 htl.
„ wyki na paszę	745.607 c. m.	28·90 c. m.
„ mieszanki	867.375 „ „	32 60 „
„ soczewicy	49.927 htl.	9 90 htl.
„ końskiego zębu	263.277 c. m.	73·50 c. m.
„ marchwi pastewnej	347.721 „ „	223 „
„ łubinu	5.588 htl.	7·70 htl.
„ rzepaku	148.072 c. m.	13·50 c. m.
„ lnianki	1.208 htl.	12·20 htl.
„ chmielu	4.000 c. m.	3·10 c. m.
„ lnu	45.609 „ „	3·30 „
„ konopi	146.845 „ „	6 50 „
„ maku	1.032 „ „	6 — „
„ anyżu	3.924 „ „	7·80 „

Podaliśmy tylko ogólne wyniki zbioru, podanie bowiem cyfer więcej szczegółowych przekraczałyby ramy niniejszego sprawozdania, choć nie wątpliwie zainteresowały koła rolnicze, już jednak i z podanych cyfer wynika, że rok 1896 był lepszym od poprzednich lat, choć nie co do wszystkich ziemiopłodów. Nie zły zbiór ozimin, które uchroniły się od znaczniejszych przyorywek z wiosną, to główna ze stron dodatnich ubiegłego zbioru, natomiast zbiór zbóż jarych był w ogóle słabszy, a w niektórych okolicach nawet poniżej średniego urodzaju. Na podstawie obliczeń naszych podnosimy znowu jako dodatnią stronę, dającą się dostrzedz w stosunkach uprawy, wzrost stopniowy uprawy pasz i roślin pastewnych nawet w gospodarstwach mniejszej posiadłości. Jako objaw tego samego kierunku podnieść musimy dążność w wyzyskaniu łąk — pomijając okolice położone ponad Dniestrem, słynne ze swych pasz — z których sprząta się w ogóle więcej siana, a spasa się mniej, niż dawniej.

Z działu uprawy tytoniu podnosimy przedewszystkiem znaczny wzrost uprawy w porównaniu z rokiem 1895, który już odbijał korzystniej od lat poprzednich. Kiedy mianowicie w r. 1895 obszar uprawy tytoniowej wynosił 2.949 hektarów, osiągnęła ta uprawa w r. 1896 cyfry 3.534 hekta-

rów. Wykazana uprawa rozdziela się na 291 gmin i 24 dworów, a liczba plantatorów którzy uzyskali koncesyę, dosięgła cyfry 39.203 osób, a nadto kilkadziesiąt osób jęło się uprawy bez przepisanej licencji. Przeważna część uprawy przypada na gospodarstwa mniejszej posiadłości, a mianowicie 3.363 hektarów i 3.722 □ m, podczas gdy reszta, t. j. 170 hektarów i 3.338 □ m przedstawia udział dworów w uprawie.

Pod względem gatunku uprawianego tytoniu przoduje „muszkatelka“ z uprawą na 2.126 H 646 □ m, z kolei idzie uprawa tak zw. „oryginalnego galicyjskiego“ na przestrzeni 938 H 6.689 □ m, dalej tak zwany „różany“ na przestrzeni 312 H 6.302 □ m, wreszcie „węgierski“ uprawiany na przestrzeni 156 H 3.423 □ m.

Rezultat plonu nie jest nam jeszcze znany cyfrowo; odnośne daty otrzymamy niebawem, wiadomo nam jednak, że skutkiem zbytniej posuchy, która w Lipcu i Sierpniu źle wpłynęła na rozwój roślin, rezultat plonu okazał się na ilość mniejszym, niż w roku 1895.

Jakość plonu była w regule wcale dobra.

Jeżeli uprawa tytoniu, będąca właściwie uprawą ogrodową, jest przeważnie uprawą małych gospodarstw, to natomiast uprawa chmielu, wymagająca znacznych kosztów założenia i corocznego nakładu jest dotychczas głównie uprawą gospodarstw większych. Wyjątek stanowią okolice o gruncie tak się nadającym do uprawy chmielu, jak okolice Radziechowa, Kamionki strumiłowej, Toporowa, Stanisławczyka, Łopatyna i Brodów, gdzie i mała posiadłość bierze udział w uprawie chmielu, zawsze jednak mając całość uprawy na oku na 1.305 hektarów, będących pod chmielem we wschodniej części kraju 1.108 hekt. przypada na chmielniki dworskie, a 1.976 hekt. na małe chmielniki w okolicy powyżej wspomnianej i kilka jeszcze włościańskich chmielników w okolicy między Szczercem a Komarnem. Niskie ceny w ostatnich latach za chmiel ofiarowane nie zachęcają do rozszerzania produkcji, ubytku jednak dotychczas według naszych doniesień nie miarkujemy, bo wprawdzie wiadomo nam o zwinięciu kilku chmielarni, natomiast jednak są i wiadomości o założeniu nowych. Rok co tylko miniony, jak już wspomnieliśmy, nie posłużył również na zachętę ku powiększeniu produkcji, bo chmiel obrodził na ilości bardzo średnio, a miejscami całkiem źle, na jakość zaś zbiór był niejednostajny; obok doborowego gatunku, który przeważał, było także dość pośledniego, skutkiem uszkodzenia przez robactwo lekkiego produktu, najgorzej jednak, że i za produkt odpowiadający wszelkim wymaganiom ofiarowano cenę nieodpowiednią.

Reszta prac, jaka wchodzi jeszcze w program zakreślony przez c. k. Ministerstwo Rolnictwa na rok 1886 jest w opracowaniu i kolejno będzie wygotowana.

Zamykając ten dział uważamy jeszcze za nasz obowiązek wspomnieć, iż w listopadzie u. r. mieliśmy naradę z delegatami Towarzystwa rolniczego w Krakowie. Przedmiotem porozumienia było bliższe omówienie metody zastosowanej przy zbieraniu dat do obliczeń statystycznych i rozpoznania warunków, z jakimi się spotykają badania i podejmowane prace statystyczne w naszym kraju. Wdzięczni za ten krok bratniego Towarzystwa dodajemy z naszej strony, iż wzajemna wymiana zdań, spostrzeżeń i nabytych w praktyce doświadczeń jest i będzie zawsze pożądaną. Przy konferencji niejednokrotnie zaznaczono z obydwóch stron, jak wiele przy pracach z działu statystyki rolniczej zależy od licznego współudziału i pomocy zawodowych gospodarzy; dlatego niech nam wolno będzie ponowić jeszcze prośbę o popierania naszych prac przez przystąpienie do grona naszych delegatów statystycznych.

Chętnych prosimy o podanie swego adresu w biurach komitetu.

III. Czynności w zakresie produkcji roślin.

Subwencyę rządową, udzieloną na ten cel w wysokości 1.000 zł, resztę kasową, pozostałą w tym dziale z lat poprzednich, jakoteż 650 zł. na zakupno nasienia lnu, rozdzielił Komitet w sposób następujący:

a) Zjednocz. Towarzystwu ogrodniczo-pszczelniczemu we Lwowie, kwotę	400 zł.
b) na podniesienie uprawy czerech kleparowskich	150 „
c) na zakupno nasienia lnu resztę kasową z roku poprzedniego oraz na ten rok udzielone	650 „
d) na zakupno nasion pastewnych dla włościan, kwotę	140 „
e) na zakupno nasienia łubinu	200 „
f) na subwencyonowanie produkcji traw i roślin pastewnych	200 „
g) Zjednocz. Towarzystwu ogrodniczo - pszczelniczemu we Lwowie, na podniesienie pszczelnictwa	250 „
h) Oddziałowi Przemyskiemu na podniesienie pszczelnictwa	50 „

i) Pozostałą resztę tego funduszu wraz z zarezerwowaną przez ministerstwo rolnictwa, a w ciągu grudnia 1896 r. wypłaconą kwotą 1.500 zł., po wydzieleniu jednak z takowej 300 zł. na urządzenie wzorowych gnojarni u włościan, przeznaczono na dalsze przeprowadzanie próbnych upraw według instrukcyi wypracowanej przez sekeyę rolniczą pod nadzorem kraj. stacyi doświadczalnej przy wyższej szkole rolniczej w Dublinach.

ad a) Zjednocz. Towarzystwo ogrodniczo - pszczelnicze zobowiązało się znowu za każde 100 zł. udzielonej subwencyi oddać Komitetowi 350 sztuk szczepów drzew owocowych do klimatu naszego zastosowanych. Na wiosnę r. 1896 otrzymał Komitet 700 sztuk szczepów i przesłał z tego 240 sztuk Radzie Oddziału w Przemyślanach, po 230 zaś sztuk Radom Oddziałów w Stanisławowie i Rohatynie celem rozdania tychże włościanom, należącym do Oddziałów.

ad b) Na założonym w r. 1894. ogrodzie w Dublinach, prowadzono dalej kulturę czerech kleparowskich wedle z góry powziętego planu. Wykonano 1.800 metrów regulówki, na której posadzono 2.500 dziczek pikowanych i poprzednio 2 razy przesadzanych, które, wszystkie bez wyjątku, się przyjęły. Na 1000 sztukach drzewek przeszłego roku przyjętych, zaszczepiono najszlachetniejsze odmiany czerech. Z tego przyjęło się 80%. Rachunki i sprawozdanie przedłożył już Komitetowi Zarząd tego ogrodu.

ad c) Wykazanej powyższej kwoty użyto na udzielenie opustu plantatorom lnu, zamawiającym to nasienie za pośrednictwem Komitetu. Na zamówienie Zarządu centr. Towarzystwa Kółek rolniczych, jakoteż poszczególnych plantatorów, sprowadziliśmy w roku 1896 nasienia lnu rygskiego 278 worów i lnu parnawskiego beczek 11. Nasienie, jak to stacya doświadczalna stwierdziła, było zupełnie czyste i posiadało pełną siłę kiełkowania. Opust, który odbiorcom nasienia tego przypadł tym razem w udziale, wynosił 21% na cenie wraz z transportem.

ad d), e) i f) Kwoty na te cele wyznaczone, zużyte będą dopiero z wiosną 1897 roku. Na wiosnę 1896 roku zakupiono za kwotę 150 zł. nasienie koniczyny czerwonej, końskiego zębu, buraków pastewnych i marchwi — rozdzielając takowe między Oddziały Lwowski, Przemyski, Przemyślański i Rohatyński.

ad g) i h) Co do zużycia subwencyi na cele pszczelnicze, będzie można podać szczegóły dopiero w przyszłym sprawozdaniu.

ad i) Ze subwencyi na próbne uprawy przeznaczonej, wydzielono kwotę 200 zł. na dalsze wsparcie pola doświadczalnego w Baszni (oddz. Cieszanów) i ponowiono próbne uprawy z czterema gatunkami jęczmienia i owsa, na 20 polach doświadczalnych, jakoteż zarządzono próby upraw na kainicie i sztucznych nawozach na 16 polach, w jesieni zaś przeprowadzono próbną uprawę czterech gatunków pszenicy i czterech gatunków żyta w 18 miejscowościach. Program tych doświadczeń, jakoteż instrukcyę celem jednakowego przeprowadzenia takowych na całym obszarze tej części kraju wypracowała nasza sekeya rolnicza przy pomocy pp. kierowników stacyi doświadczalnej w Dublinach.

Sprawozdania i okazy w naturze z tych upraw bada i ocenia właśnie teraz stacya doświadczalna; gdy czynność ta ukończoną będzie, ogłosi czasopismo „Rolnik“ wyniki tych prób, jakoteż sprawozdanie pola doświadczalnego w Baszni, ku pożytkowi ogółu rolników. Dopiero jednak po systematycznym przeprowadzeniu prób tych przez lat 6, będzie można przyjść na tem polu do więcej stanowczych rezultatów.

IV. Czynności w zakresie chowu bydła, owiec i nierogacizny.

a) Dział chowu bydła.

W skład Sekcyi I. hodowlanej wchodzili w roku 1896:

Przewodniczący: Wiceprezes Towarzystwa Stanisław Brykczyński, — pp. Adolf Wiesiołowski, Witold ks. Czartoryski, Kazimierz Wiktor, Oskar Schnell, Ludwik Tymoftijewicz, członkowie Komitetu, — i pp. Karol Malsburg, Bolesław Śmiałowski i Julian br. Brunicki, jako członkowie kooptowani.

Jak żywotną staje się u nas kwestya chowu bydła, dowodzi najlepiej okoliczność, że mimo wzrastającej z każdym rokiem ilości obór zarodowych, nie mogą one zadość uczynić popytowi na buhaje, a cena bydła w ogóle, mimo co raz trudniejszych i cięższych warunków gospodarczych, ciągle się podnosi.

W obec znacznej już ilości obór zarodowych pół krwi, łatwiej możemy pokrywać zapotrzebowanie buhajów tej kategorii, zamówieniom jednak na buhaje pełnej krwi rasy Simenthal często podołać nie jesteśmy w stanie.

Dlatego założyliśmy oborę w Rozwienicy przed programowym terminem, a dowodem jak kraj odczuwa potrzebę większej ilości bydła rozplodowego pełnej krwi, są liczne zgłoszenia o takie obory na rok 1897, podczas gdy dawniej trzeba było chętnych wyszukiwać.

Z rokiem 1897 przystąpimy programowo do zakładania obór pełnej krwi, i na wiosnę sprowadzimy 10 krów i buhaja na założenie obory pełnej krwi Simenthal w obrębie Oddziału Brzeżańskiego, który o to dawno się już ubiegał. W miarę dyspozycyjnych funduszków, przyrzekł Komitet także zakupić kilka sztuk pełnej krwi Simenthal na założenie obory u Wgo Wiktora Jasińskiego w Bełzcu.

W r. 1897 nie założyliśmy żadnej nowej obory pełnej krwi; uznaną została tylko jako taka obora Wgo St. Fihausera w Niebieszczanach, złożona z 12-tu krów pełnej krwi Simenthal, kupionych za granicą w r. 1893.

Natomiast przestała istnieć obora zarodowa pełnej krwi Oldenburgskiej w Stojanćach, ilość więc obór pełnej krwi została ta sama co w r. 1895, t. j. 16, a spis ich dokładny podajemy na tabl. I.

Obora Majdańska w Michalewicach została wzmocniona przez zakupno 18 krów w Majdanie Kolbuszowskim i okolicy; kilka krów starszych i nieodpowiednich do chowu sprzedano.

Co do jakości produkowanego w naszych oborach materyału rozplodowego pełnej krwi możemy dziś już iść śmiało o lepsze z najwyżej stojącymi krajami monarchii; czego dowodem jest, że nie tylko zamożniejsi hodowcy krajowi, którzy dawniej sprowadzali buhaje z zagranicy, pokrywają swoje potrzeby w naszych oborach, ale otrzymujemy także co raz liczniejsze zamówienia na buhaje i jałówki, z innych dzielnic Polski. Wszystkich interesujących się tą sprawą, miłośników i znawców, zapraszamy na wystawy targowe, które w czerwcu 1897 urządzamy w Rymanowie i Nadwornie, o czem wszystkie Oddziały w swoim czasie zawiadomimy.

Obór zarodowych pół krwi założyliśmy w r. 1896 pięć: w Strzałkach, Boratynie, Bełzcu, Krasnostawcach i Psarach, oraz szóstą gminną Weleśniów-Bratkowce.

Zwinięte zostały trzy: w Besku, Widaczu i Uhrynowie, zostało więc z końcem 1896 roku 45 obór. (Tabl. II.)

Przeważna część obór pól krwi z każdym rokiem jakościowo się podnosi, czego najlepszym dowodem są buhaje zakupywane na stacye.

W roku ubiegłym zakupiliśmy w naszych oborach 108 sztuk, nie licząc buhajów zaku pionych dla gmin z funduszu pożyczkowego. W tak wielkiej ilości musiały być naturalnie i sztuki nieco słabsze, które dawaliśmy do gmin mających bydło jeszcze drobne i liche.

W ogóle jednak buhaje subwencyjne dane w r. 1896 były lepsze niż dawniejsze i będą co raz lepsze, z każdym rokiem.

Stan zdrowotny bydła w oborach zarodowych jest zupełnie zadowolający.

Oborę gminną rasy Simenthal założyliśmy w tym roku w Weleśniowie i w Bratkowcach, pod opieką Wgo L. Abgarowicza i ks. M. Walnickiego — po 6 krów w każdej miejscowości. Wszystkie dotąd założone obory gminne rozwijają się bardzo dobrze, a niektóre z nich mając krowy wysoko w krwi, dostarczają rozplodników nawet większym i znanym oborom. I tak z Kamiennej poszły buhaje: do Podhajezyk, Pałahicz, Glinian, Załużca etc. etc. — z Tarnawicy do Przewoźca — z Ładzkiego do Izydorówki i Bileza złotego (dopiero zamówiony).

Co do utrzymania krów i cieląt zasługują prawie wszyscy włościanie, mający krowy zarodowe na zupełne uznanie, co swoją drogą w wielkiej części jest zasługą opiekunów obór.

O wielkim wpływie obór gminnych na podniesienie chowu bydła włościańskiego, pisaliśmy już w dawniejszych sprawozdaniach, i z każdym rokiem bardziej przychodzi nam żałować, że nie mamy na ten cel większych funduszków.

Stacyi subwencyjnych było w roku ubiegłym 138 — na rok przyszły przyznaliśmy ich Oddziałom 171. — W r. 1892 mieliśmy tych stacyi tylko 24; w ciągu więc czterech lat powiększyła się liczba naszych własnych buhajów o 147 sztuk, a doliczając do tego nasze buhaje subwencyonowane przez Rady powiatowe i Oddziały, w liczbie 18-tu, wzrasta ta cyfra do 165. Tak szybki i wielki wzrost ilości stacyi subwencyjnych przy równej co roku wysokości subwencji na ten cel, tłumaczy się tem, że widząc dobre ich skutki, zużywamy wszystkie reszty kasowe z innych rubryk na zakupno nowych buhajów stacyjnych, dawne zaś stacye utrzymują się same, gdyż buhaje zużyte bywają sprzedawane przeważnie z małemi tylko stratami. Z początkiem roku 1897 będziemy więc mieli nasych buhajów 189 (171 subwencyonowanych przez nas, a 18 przez Rady powiatowe i Oddziały) co przedstawia wartość targową (na mięso) licząc już najniżej w przecięciu po 125 zł., sztukę = 23.625 zł.

Co do ras, Simenthalery wypierają wszystkie inne; już tylko gdzieniegdzie żądają Oddziały Oldenburgów do tego stopnia, że liczba buhajów Oldenburgskich na stacyach nie przewyższa obecnie Majdanów.

Pod tym względem musimy tutaj podnieść zasługi Prezesa Oddziału Cieszanowskiego ks. Władysława Sapiehy. Wychodząc ze zupełnie słusznego założenia, że stacye subwencyjne mają na celu li tylko podniesienie bydła włościańskiego, i mniejszej własności, daje on na stacye w swoim Oddziale same Majdany, gdyż na piaskach wybredniejsze bydło nie ma odpowiednich dla utrzymania warunków. Osiągnie zaś przez to cel podwójny; raz, że Majdany jako bardzo silnie przelewające swoje cechy, prędko jako tako ujednostajnią typ miejscowego bydła, a powtóre, że bydło to chociaż drobnem zostanie, będzie nawet przy lichem utrzymaniu, kształtniejsze i pokupniejsze, niż gdyby było krzyżowane z jakąkolwiek inną rasą zagraniczną.

Stacyi subwencyonowanych mieliśmy w 1896 roku 107 — na rok 1897 przyznano ich Oddziałom 83.

W obec ustawy o licencyonowaniu buhajów, podług której każda gmina powinna mieć buhaja licencyonowanego i sama się starać o jego utrzymanie, stacye subwencyonowane nie będą miały właściwie racyi bytu, gdy ustawa ta ogólnie wejdzie w życie; z każdym więc rokiem zmniejszamy ich liczbę, a natomiast tworzymy stacye subwencyjne, którym także z czasem subwencji na utrzymanie buhaja płacić nie będziemy. Cały fundusz 17.500 zł. będziemy wtedy obracali na zakupno buhajów bardzo dobrych, dla gmin, mających najlepszy materiał rozplodowy, utrzymywać zaś te buhaje będą musiały gminy same stosownie do brzmienia ustawy.

Na stacyach subwencyjnych i subwencyonowanych pokryto w tym roku krów włościańskich 14.400.

Na połoninie pasło się w lecie 1896 jałówek 90 z okolicznych gmin. Pozwolenie wypędzania na połoninę dawało się tylko właścicielom bydła rasowego, dostawą jednak i utrzymaniem Komitet w tym roku zupełnie się nie zajmował, kosztów więc z tego powodu prócz czynszu rocznego 200 zł. i asekuracji stajni nie było żadnych. — Bydło pasło się 3 miesiące i wróciło w doskonałym stanie.

Wystaw przeglądowych odbyło się w tym roku 18. (Tabl. V.) Ogółem przedstawiono bydła 3.105 sztuk, — premii rozdano 659 — wypłacono zł. 4.243, z czego 563 zł. z funduszków Oddziałowych i powiatowych.

Skutki mnożących się z każdym rokiem stacyi subwencyjnych są widoczne, lecz tam tylko, gdzie włościanie przyczyniają się ze swej strony do podniesienia chowu drugim koniecznym warunkiem, t. j. dobrem żywieniem. I tak widywaliśmy po tych samych buhajach przychowek bardzo piękny, doskonale rozrośnięty i obok tego sztuki nędzne, koszlawe, które źle żywione, nie mogły się rozwinać.

W ogóle najniżej stoi chów bydła włościańskiego w pasie północnym i północno-wschodnim Galicyi, gdzie najróżnorodniejsza mieszanina ras, latem na wypalonych od słońca pastwiskach gminnych, tak zwanych „wygonach“ daremnie za pożywieniem szuka, a zimą o słomie i plewie marznie w źle zaopatrzonych z chrustu plecionych stajenkach. O żywieniu cieląt owsem mowy tam nie ma. — W powiatach środkowych, między Lwowem a Rzeszowem, gdzie z mleka można mieć lepszy dochód, żywią włościanie krowy trochę lepiej, a przeważa tam typ Hollendersko-Oldenburgski. Racyonalny chów jednak nie może się tu rozwijać, bo cielę bardzo krótko bywa zostawiane przy krowie, właśnie z powodu wysokiej ceny mleka, a odłączone nie opłaci intensywnej karmy, bo nie da ani dobrego wołu, ani wartościowego materiału rozplodowego. Najlepiej przedstawia się bydło włościańskie w pasie południowym, podgórskim, gdzie przy sprzyjających warunkach miejscowych wyrobiło się już i prawdziwe zamiłowanie do tej gałęzi gospodarstwa. Tam też łożymy najwięcej na podniesienie chowu, i mamy najpomyślniejsze rezultaty pracy. Z tamąd wychodzą najlepsze krajowe woły robocze i opasowe i najlepszy materiał rozplodowy.

W celu ułatwienia zbytu producentom, a pokazania szerszej interesującej się tą gałęzią gospodarstwa publiczności, co włościanie już w niektórych powiatach wychowują, urządzamy w czerwcu 1897 dwie wystawy przeglądowo-targowe, w Sanockiem i Nadwórniańskiem, na co Wys. c. k. Ministerstwo rolnictwa przyznało nam subwencyę w wysokości 3.000 zł. — Termin wystawy, jakoteż bliższe szczegóły podamy w swoim czasie do wiadomości wszystkich Oddziałów Towarzystwa.

O premie za budynki stajenne nie wpłynęły w tym roku żadne podania z Oddziałów; dano tylko 50 zł. Łukaszowi Twardowskiemu, gospodarzowi z Tarnawicy polnej, za staranne i porządne urządzenie obejścia.

Gnojarnie wzorowe dla włościan założono w Oleszycach, w Odrzechowej i Kamiennej (tu jeszcze nie ukończona)

Na podstawie wniesionej przez Komitet do Wys. Sejmu petycji, o utworzenie posady instruktora chowu bydła, została ta posada po przychylnem załatwieniu petycji, kreowana i obsadzona w lipcu 1896.

Instruktorem został mianowany Wny G. Głuchowski, właściciel Kamiennej. Komitet przydzielił mu na razie powiaty: Stanisławów-Bohorodeczany, Tlumacz, Nadworna i Kołomyja — dla rozwinięcia akcji hodowlanej.

Pierwszym, widocznym dotąd rezultatem jego pracy na tem stanowisku jest, że w najważniejszej części jego rejonu, ustawa o licencyonowaniu buhajów gminnych, rzeczywiście weszła już w życie, i jest na seryo traktowaną.

Jakkolwiek dobroć każdej ustawy w zastosowaniu, zależy w wysokim stopniu od jej wykonawców, nie da się zaprzeczyć, że przy układaniu ustawy powinno się dążyć do tego, ażeby ona przy wprowadzeniu w życie, o ile możliwości jak najmniej tej dobrej woli wykonawców do skutecznego życia potrzebowała. Dzisiejsza ustawa o licencyonowaniu buhajów, w rękach chętnych i energicznych ludzi, może prowadzić do zamierzonego celu, ma jednak pewne usterki, utrudniające ogromnie jej wprowadzenie w życie.

Oceniając jej doniosłość, wypracowaliśmy projekt zmian, potrzebnych naszym zdaniem do jej ulepszenia, i przedłożyliśmy elaborat Wys. Wydziałowi krajowemu do ewentualnego użytku

Zakupno bydła rozplodowego za granicą. Komitet, którego akcją hodowlaną kieruje Przewodniczący Sekcji chowu bydła, postawił sobie jako zadanie, zakupywać rozplodniki dla obór zarodowych pół krwi w oborach krajowych, a przede wszystkim w oborach zostających pod nadzorem Komitetu.

W roku ubiegłym z zadowoleniem jednak skonstatować możemy, że nie tylko dla obór pół krwi zakupiliśmy dwa razy większą ilość buhajów w kraju niż dawniej, ale obory w Rozwienicy i Kamiennej dostarczały nam odpowiednich rozplodników także i dla obór pełnej krwi.

Wskutek tego potrzebowaliśmy kupić w tym roku za granicą tylko 9 buhajów dla obór zarodowych i dla obór prywatnych, których właściciele zwrócili się do nas o zakupno rozplodników.

W celu zakupu wysłaliśmy w czerwcu 1896 zwykłą naszą komisję, złożoną z pp. Kazimierza Wiktora z Zarszyna, członka Komitetu i Jana Zakrzewskiego, inspektora chowu bydła, przede wszystkim na wielką wystawę niemiecką (tak zwaną „deutsche Wanderausstellung“) do Stuttgartu (kr. Wirtembergskie), gdzie komisja widziała nadzwyczaj piękny materiał żeński, jakiego dotąd na żadnej wystawie krajowej ani zagranicznej nie było, ale buhaje, które komisja uważała za dobre, albo nie były do kupienia, — wystawiono je bowiem tylko na okaz — albo też stawiano za nie takie ceny, że o kupnie mowy być nie mogło.

Po spędzeniu w Stuttgardzie dni kilku, dla obejrzenia dokładnego blisko tysiąca sztuk wystawionego bydła (w trzech częściach Simenthalerów) i po zakupie knurów, (o czym jest mowa w sprawozdaniu z działu trzody chlewnej), wywiozła komisja — udając się w dalszą drogę przekonanie, o nadzwyczajnych postępach hodowli szczególnie w Bawaryi i Badeńskim, chociaż także Wirtembergia i księstwo Hohenzollern mało pod tym względem za wyż wymienionymi krajami w tyle pozostają.

Komisja jadąc ze Stuttgartu do Szwajcaryi wstąpiła w Badeńskie, gdzie udało jej się u znanych już z lat poprzednich hodowców nabyć dwa buhaje.

W samej zaś Szwajcaryi zatrzymała się komisja w Arth u podnóża góry Rygi i zakupiła dla znanej z Wystawy lwowskiej obory Wgo Kazimierza Obertyńskiego w Stornibabach, znakomitego buhaja rasy Szwyz, poczem już w znanych miejscowościach sławnej w dziejach szwajcarskiej hodowli doliny Simenthalskiej zakupiła brakujące jeszcze trzy buhaje. Ceny buhajów zakupionych w Szwajcaryi były wysokie, bo buhaj 15-mieś. dla obory pełnej krwi w Rozwienicy kosztował blisko 1.500 zł., lecz są to buhaje pierwszej jakości, jakich w obec ogromnej konkurencji całej środkowej Europy a nawet i Ameryki trudno w Szwajcaryi dziś dostać, a nadto odpowiadają w zupełności wymaganym dziś przez teorią wymiarom.

Również w tym roku zakupiliśmy trzy buhaje rasy nizinnej w Oldenburgu (na Wezermarschach), dwa dla obór zarodowych pół krwi w Siemianówce i Wysocku, trzeciego dla obory dóbr hrabstwa Tarnowskiego, który następnie został odstąpiony wyższej Szkole rolniczej w Dublanach.

Dodać tu jeszcze musimy, że wszystkie zakupu dokonała komisja przy współudziale weterynarzy miejscowych, i że sztuki zakupione przysły do kraju zdrowe i w doskonałej kondycji. Gdzie się buhaje zakupione w r. 1896 obecnie znajdują, wskazuje Tablica VI.

b) Trzoda chlewna.

Wielokrotne podania i przedstawienia nasze do Wysokiego Ministerstwa odniosły wreszcie ten skutek, że została nam podwyższona na rok 1896 subwencya w tym dziale do wysokości 4.000 zł.

Subwencya ta jest jeszcze w stosunku do obszaru, na którym działamy i w obec klęsk zarazy, na którą tyle świni w tym roku w Galicyi padło, bardzo małą, lecz pozwala nam przynajmniej prowadzić dalej akcję rozpoczętą w r. 1893 na szerszą już skalę.

W obec też powiększenia tej subwencji poleciliśmy komisji naszej jadącej za granicą, kupić do skoku zdadne knury wielkiej rasy Yorkshire dla chlewni centralnych w Zarszynie i Suchowoli,

oraz dla nowo założonej chlewni centralnej w Dydiatyczach, jak niemniej 2 loszki kilkumiesięczne dla Zarszyna, dwie także dla Lipnik i 4 już trochę starsze dla Dydiatycz.

Komisya znalazła materyał bardzo dobry na wystawie w Stuttgardzie, gdzie wszystkie pierwszorzędne chlewnie niemieckie przedstawiły swoje okazy, i zakupiła tamże trzy premjowane knury, oraz cztery mniejsze loszki, zaś cztery już trochę większe zakupione zostały następnie u znanego hodowcy Edwarda Lübbena w W. ks. Oldenburgskiem. Wykaz zakupionej trzody chlewnej przedstawia Tablica VIII.

Ponieważ w roku przysłym po dopełnieniu warunków objętych instrukcją komitetu chlewnie centralne w Wieczorkach, Wierzchni, Grabowcu i Jakóbowce przechodzą na wyłączną własność hodowców, przeto Komitet założył w miejsce tychże trzy nowe chlewnie centralne, mianowicie: w Dydiatyczach, Kontach i Wierczanach, a do chlewni w Kontach zakupił materyał tak męski jak i żeński w kraju, jak to wskazuje Tablica IX.

Przechodząc następnie do chlewni zarodowych, wykazujemy w Tablicy XI. 26 nowo założonych i 9 dokompletowanych z roku zeszłego, co z 57 dawniejszemi czyni 83 chlewni zarodowych, założonych w trzech ostatnich latach.

Do założenia nowych chlewni potrzebowaliśmy 83 sztuk, które częścią odebraliśmy z chlewni założonych w 1894 r., częścią zaś zakupiliśmy przeważnie w naszych chlewniach centralnych.

Trzymając się ściśle raz powziętego programu, założyliśmy również w tym roku 16 nowych stacyi knurów subwencyjnych, co z 24-ma dawniej założonemi w obec wysokiej ceny jaką płacić musimy za gotowe do skoku knury, przedstawia pokaźną jak na nasze szczupłe fundusze cyfrę 40-tu stacyi

Kończąc sprawozdanie z tego działu twierdzimy z całą stanowczością, że jakość świń w Galicyi znacznie się przez krzyżowanie rasy krajowej Yorkshirami poprawiła, kształty się zaokrągliły, łatwość tuczenia zwiększyła i przyspieszył się znacznie rozwój, co jest dla hodowcy bardzo ważną rzeczą.

Popyt rzeźników zagranicznych o nasze świnie (tak zwane szynkowe) wynikłe właśnie z tego krzyżowania, z dniem każdym się wzmacnia. To też z każdym rokiem nasi włościanie pozbywają się dawnych przesądów, i co raz chętniej kupują Yorkshiry do krzyżowania swoich świń, i z naszych stacyi korzystają. — Wykaz tych stacyi podajemy na tablicy XII.

c) O w c e.

Na rok 1896 udzieliło nam Wys. c. k. Ministerstwo znaczniejszą nieco subwencyę na ten dział, bo 1.600 zł., to też mogliśmy trochę raźniej postąpić w akcji.

Stosując się do żądania Wys. c. k. Ministerstwa i dzielając w zupełności jego zdanie, że najważniejszym dla nas jest chów owiec mięsnych, założyliśmy w tym roku dalsze dwie owczarnie zarodowe rasy Oxfordshiredown, w Cebrowie u Wgo M. Garapicha, i w Niskołyzach u Wgo K. Mencla. — 20 matek kotnych sprowadziliśmy z Wąsowa, jednego tryka z Będlewa (ks. Poznańskie), jednego zaś tryka oddała nam owczarnia Wgo T. Fedorowicza w Klebanówce. Ogólny koszt zakupna wraz z kosztami transportu tych 21 sztuk wyniósł 1.140 zł.

Dalej zamówiliśmy 100 sztuk „Czuszków“, które na wiosnę 1897 będą z Rosyi sprowadzone, na założenie ośmiu owczarni zarodowych po 10 owiec i 1 tryku, i 12tu stacyi.

Na całym pasie naszych gór, owce stanowią majątek włościan, i trafiają się gospodarze mający stada po kilkaset sztuk. Są to jednak owce drobne, zdegenerowane, o lichym gatunku wełny i niemleczne, a mleczność w ich gospodarstwie w obec wyrabiania znacznych ilości bryndzy, wielką gra rolę.

Przez krzyżowanie tych owiec „Czuszkami“ możemy kiedyś naszym góralom i hucułom ogromną oddać przysługę, jak i włościanom w ogóle, gdyż każdy niemal gospodarz trochę zamożniejszy, owce trzyma. Krzyżowanie naszych czarnych owiec „Czuszkami“ daje doskonale rezultaty. Waga znacznie się powiększa i ulepsza się gatunek wełny; o ile to krzyżowanie na mleczność wpływa jeszcze nie wiemy, mając dopiero 1½ roczne owce pół krwi, lecz możemy na pewne przypuszczać, że i mleczność się zwiększy, gdyż „Czuszki“ są znane z mleczności.

W roku 1897 zamówimy znów 100 sztuk na rok 1898, gdyż bez zamówienia, „Czuszko-
bitych jagniętami na futra, dostać nie można.

Żądanych przez Oddział Tarnopolski Cotswoldów“ nie mogliśmy dostarczyć mimo usilnych starań i bardzo licznych korespondencyi. Owce te wszędzie już zarzucają. Jest jeszcze owczarnia piękna tej rasy w Wossowie w Czechach i ztamtąd sprowadziliśmy 2 tryki dla odświeżenia krwi w istniejących owczarniach w Cebrowie i Klebanówce, lecz matek nigdzie nie mogliśmy dostać.

W ten sposób subwencya 1.600 zł. została zupełnie wyczerpana, a nawet pewną niewielką kwotę przyjdzie nam wziąć ze subwencji na rok 1897. — Wykaz owczarni zarodowych i stacyi tryków podajemy na osobnej tablicy XIII.

Rachunek z użycia subwencji państwowej i krajowej na podniesienie chowu bydła za rok 1896.

Przychód.

1. Przeniesiona pozostałość z roku 1895	6.236 zł. 98 ct.	— zł. — ct.
2. Pobrane subwencye za rok 1896		
a) z funduszów państwowych	20.000 zł. — ct.	
b) „ krajowych	20.000 „ — „ 40.000 „ — „	— „ — „
3. Pobrana subwencya na utrzymanie instruktora hodowli bydła	1.250 „ — „	— „ — „
4. Pobrano za sprzedane buhaje z subw. obór zarodowych pełnej i pół krwi	976 „ 49 „	— „ — „
5. „ za sprzedane bydło z obór zarodowych rasy krajowej (majdańskiej)	451 „ 50 „	— „ — „
6. „ za sprzedane buhaje ze stacyi gminnych	567 — „ „	— „ — „
7. „ za sprzedane buhaje ze stacyi subwencyjnych	5.773 „ 37 „	— „ — „
8. „ tytułem zwrotu nadpłaconych należności za prze- wóz buhajów subwencyjnych kolejną	30 „ 46 „	— „ — „
Suma przychodu	55.285 zł. 80 ct.	— zł. — ct.

Rozchód.

1. Na dalsze zakładanie i uzupełnianie obór zarodowych peł- nej i pół krwi	7.358 zł. 49 ct.	1.560 zł. — ct.
2. Na zakupno krów rasy poprawnej dla wzorowych właścicieli mniejszej własności	2.279 „ 48 „	— „ — „
3. Na dalsze usiłowania uszlachetnienia bydła nizinnego rasy krajowej (majdańskiej)	633 „ 3 „	— „ — „
4. Na zakupno buhajów dla gmin wiejskich	599 „ 75 „	— „ — „
5. Na zakupno buhajów na stacye subwencyjne	13.183 „ 4 „	300 „ — „
6. Na utrzymanie stacyi buhajów dla włościan	12 730 „ — „	600 „ — „
7. Na wychów młodzieży na poloninach	212 „ 72 „	— „ — „
8. Na premiowanie bydła włościańskiego na wystawach przegl.	3.951 „ 37 „	840 „ — „
9. „ „ wzorowych stajen włościańskich	50 „ — „	— „ — „
10. Na koszta zbadania przyczyn choroby zwanej „gruda z brahy“	— „ — „	250 „ — „
11. Na wydawnictwo dzieła „o rasach bydła w Galicy“	600 „ — „	30 „ — „
	41 598 zł. 18 ct.	3.580 zł. — ct.

Preliminarz z użycia
pozostałości z końcem
roku 1896.

12. Na utrzymanie instruktora hodowli bydła	1.250 zł. -- ct.	-- zł. -- ct.
13. Na kosztą kontroli i administracyi:		
a) Płace etatowe, dyurna i remuneracye	4.485 zł. -- ct.	
b) Najem lokalu, opał i oświetlenie	783 " 70 "	
c) Druki i potrzeby kancelaryjne	202 " 1 "	
d) Kosztą podróży i diety	2.466 " 15 "	
e) Portorya, stemple i wydatki różne	344 " 3 "	
14. Na wydatki nadzwyczajne i nieprzewidziane	487 " 10 "	89 " 63 "
Suma rozchodu	51.116 zł. 17 ct.	3.669 zł. 63 ct.
Pozostałość z końcem roku 1896	3.669 " 63 "	
Zgodnie z sumą przychodu	55.285 zł. 80 ct.	

V. Czynności w sprawach ekonomicznych i podatkowych.

Na wezwanie intendantury XI. korpusu armii, delegowano jako rzeczoznawców przy zaprowiantowaniu magazynów wojskowych we Lwowie pp. Jana Breuera i Jana Paygerta.

Na wezwanie tejże samej intendantury rozesłano okólnik w sprawie zapotrzebowania dla XI. korpusu drzewa opałowego i węgla, jakoteż przesłano daty o stanie zasiewów i ruchu zbożowym, podając adresy znaczniejszych producentów zboża, siana i koniczyny.

Na wezwanie Wydziału kraj. zamianowano członkami kraj. komisji dla spraw rolniczych pp. Brykczyńskiego Stanisława, Langiego Tadeusza i Onyszkiewicza Mieczysława.

Wysłano obszerny memoriał do Koła polskiego, wyluszczający potrzeby rolników, żądając uwzględnienia takowych przy zawrzeć się mającej nowej ugodzie austro-węgierskiej.

Wniesiono petycję do Sejmu w sprawie uchylecia zamierzonego podwyższenia podatku od spirytusu.

Na kongres agrarny do Wiednia delegowano pp. Dra Pilata Tadeusza i Dra Ochenkowskiego Władysława.

Na walne zgromadzenie Towarzystwa rolniczego w Karyntyi delegowano Dra Edlmana.

Na walne zebranie bratniego Towarzystwa w Poznaniu delegowano hr. Żółtowskiego Stanisława.

Na walne zebranie bratniego Towarzystwa rolniczego do Krakowa wysłano Wp. hr. Stadnickiego Stanisława, Dra Pilata Tadeusza, księcia Czartoryskiego Witolda i Onyszkiewicza Mieczysława.

Na walne zgromadzenie Towarzystwa rolniczego Niższo-Austr. delegowano pp. Dawida Abrahamowicza, Dr. Włodzimierza Kozłowskiego i Seweryna Henzla.

Na walne zebranie Towarzystwa rolniczego w Salzburgu delegowano p. Jerzego Lienbachera.

Na walne zebranie Towarzystwa rolniczego w Gorycyi, p. hr. Coronini-Cronberg.

Na walne zebranie Tow. rolniczego w Lincu, delegowano sekretarza Baumgardtena.

Na walne zebranie Towarzystwa rolniczego w Salzburgu, delegowano wice-prezesa von Firstthaler.

Na wezwanie Prezydyum c. k. Namiestnictwa we Lwowie, delegowano do ankiety w sprawie gruntów podlegających wspólnemu używaniu, jakoteż w sprawie kommasacyi gruntów pp.: Dr. Pilata Tadeusza i Onyszkiewicza Mieczysława.

Wniesiono przedstawienie do Wydziału krajowego o zniżenie opłat za analizy sztucznych nawozów w krajowej stacyi doświadczalnej w Dublinach.

Wniesiono memoriały do Ministerstwa rolnictwa i do Wydziału krajowego o udzielenie subwencyi po 5.000 zł., łącznie 10.000 zł., przez lat 3, na podniesienie w kraju chowu koni robo-

czych i włościańskich. — Memoryały zostały w zupełności uwzględnione. Z kwoty łącznej 10.000 zł., która wypłaconą będzie pierwszy raz w r. 1897, przypadnie 6.666 zł. dla naszego Towarzystwa. Nasza sekcyja chowu koni rozesłała okólnik do Oddziałów, wzywając takowe do stawiania wniosków celem podniesienia hodowli koni roboczych w poszczególnych okolicach. Wnioski te już nadchodziły z końcem b. r., a w roku 1897 już systematyczna akcyja, choć zrazu szczupłymi środkami, będzie wdrożoną i na tem polu hodowli.

Wydano opinię w sprawie poruszanej przez Izbę handlowo-przemysłową w Klagenfurcie, co do uwzględnienia, przy projektowanym podniesieniu podatku od piwa, mniejszych browarów, z gospodarstwem rolnem ściśle związanych, polecając browary te szczególniejszej opiece rządu.

Na otwarcie wystawy ornitologicznej w Jarosławiu, delegowano pana Brykczyńskiego Stanisława.

Ponowiono podanie do c. k. Namiestnictwa, by nie tylko c. k. Starostwa, ale także i Prezydium naszego Towarzystwa mogło podpisywać certyfikaty dla uzyskania ulg taryfowych przy transporcie bydła rozplodowego.

Na wezwanie Ministerstwa skarbu, delegowano Dra Ochenkowskiego Władysława do ankiety zwołanej do Wiednia na sierpień, w sprawie opodatkowania obrotów giełdy towarowej.

Do Wydziału Centralnego Zarządu Towarzystwa „Kółek rolniczych“ delegowano pp.: Dra Tadeusza Skalkowskiego i Mieczysława Onyszkiewicza.

Na cenzorów działu wekslowego w Banku krajowym przedstawiono pp.: Dra Pilata Tadeusza i Dra Skalkowskiego Tadeusza.

Na żądanie c. k. Ministerstwa handlu wydano opinię w sprawie projektowanej ustawy co do oznaczenia proveniencji towarów.

Na żądanie kilku Oddziałów Towarzystwa, wypracowano petycję w sprawie uregulowania i podwyższenia opłat za podwojdy użyte w celach wojskowych.

Na konferencyę zwołaną w grudniu do Wiednia przez c. k. Ministerstwo kolejowe w sprawie wniosków Izby handlowej brodzkiej co do ułatwienia przewozu zboża rosyjskiego oraz dowozu tegoż zboża do Austrii, delegowano Dra Tadeusza Pilata. Przebieg i wynik tej konferencyi przedstawiony został w Nrze 1. „Rolnika“ z r. 1897.

Na wezwanie Wydziału krajowego przedstawiono na członka krajowej Rady kolejowej p. Onyszkiewicza Mieczysława.

Wystosowano petycję do Koła polskiego i do c. k. Ministerstwa komunikacyi w sprawie zrównania taryf przewozowych na kolei Lwów-Belzec z taryfami na kolei państwowej.

Wysłano petycję do Koła polskiego i do c. k. Ministerstwa komunikacyi w sprawie pomnożenia reprezentantów interesów rolniczych w państwowej Radzie kolejowej, która obecnie ma uleż reorganizacyi.

VI. Sprawy organizacyjne i osobiste.

W składzie biura Towarzystwa nie zaszła żadna zmiana przez ciąg całego roku.

Mielibyśmy za to do zanotowania zmian kilka, zaszłych w wewnętrznej organizacyi Oddziałów; nie chcąc się jednak powtarzać, zaznaczamy w tem miejscu, że zmiany te są uwidocznione w części II., gdzie mieszczą się sprawozdania przesłane nam przez Rady naszych Oddziałów.

Śmierć, która w r. 1896 okryła żałobą Najdostojniejszą rodzinę Cesarską, dotknęła ciężko również i Towarzystwo nasze, — zmarł bowiem Jego Ces. Wys. Karol Ludwik, arcyksiążę Austrii, wieloletni Członek honorowy naszego Towarzystwa.

Straciliśmy również Członka korespondującego p. Karola Rambousek, właściciela stacyi nasion w Zborowie w Czechach, który niejednokrotnie obdarzał Towarzystwo nasze, przesyłając temuż znakomite odmiany zboża i kartofli, celem rozpowszechnienia takowych w kraju naszym.

Popierając zawsze zasadę rozdziału — o ile to tylko możliwe — zanadto rozległych Oddziałów, celem wytworzenia tem energiczniejszej działalności tychże, dokonaliśmy organizacyi przez

poprzednią Radę ogólną zatwierdzonego Oddziału jaworowskiego, który pod przewodnictwem hr. Jana Szeptyckiego, bardzo pomyślnie się zawiązał, licząc na początek 108 członków.

Również Oddział rawski ukonstytuował się na nowo, wybierając przewodniczącym p. Stasiniewicza, — oczekujemy zatem objawów działalności tego Oddziału, który od lat dwóch pozbawiony kierownika, nie dawał znaku życia.

Poniżej zestawiamy cyfry obraz Oddziałów w porównaniu z rokiem ubiegłym, tu zaś pokrótce zaznaczamy, że na 25 obecnie istniejących Oddziałów jest 9, w których liczba członków i suma wkładek od roku zeszłego się zwiększyła; a mianowicie: Bóbrka, Brzeżany, Jaworów, Nadwórna, Podolski, Przemyślany, Rudki, Stryj i Tarnopol. W 16 natomiast Oddziałach nastąpiło zmniejszenie się liczby członków i cyfry wkładek, spowodowane tylko w części przez śmierć i przenosiny w inne strony. — Ogólnie biorąc, liczy Towarzystwo członków 1.600, przybyło zatem w porównaniu do roku przeszłego 87 członków, wkładek zaś 67 zł. 70 ct.

Największy stosunkowo ubytek Członków zanotować nam przychodzi w Oddziałach: Brody-Złoczów, Dynów i Jarosław.

W roku 1896 ustępowali według turnusu z Komitetu pp.: Cielecki Artur, Gniewosz Włodzimierz, Wiesiołowski Adolf i Wiktor Kazimierz — i wszyscy ci panowie zostali na zgromadzeniu XXXI. Rady ogólnej ponownie wybrani. Prócz tego dokonał Komitet bardzo pożądanego wzmocnienia sił fachowych przez kooptację Dr. Jana Steczkowskiego do sekcji ekonomicznej, a Dr. Kazimierza Miczyńskiego do sekcji rolniczej.

Postanowił także Komitet utworzyć obok sekcji rolniczej sekcję literacką, któraby się zajmowała ruchem literackim z dziedziny rolnictwa jakoteż przygotowaniem podręczników gospodarskich, wydawanych nakładem Komitetu. Do sekcji tej wybrani zostali pp.: Dr. Pilat Tadeusz, Brykczyński Stanisław i Onyszkiewicz Mieczysław — reszta Członków, w skład sekcji wchodzących ma być dobraną drogą kooptacyi.

W miejsce z turnusu na r. 1897 ustępujących pięciu Członków Komitetu, nastąpią nowe wybory na zwołać się mającej XXXII Radzie Oddziału.

Posiedzeń odbył Komitet w 1896 r. 13.

Ekspedycyji zwykłych i pieniężnych wysłano pocztą	4.953
zaś doręczono osobiście	487
łącznie	5.440

z tego przypada 390 na listy pieniężne i przekazy, na które wysłano kwotę 43.192 zł.

Rolnika wysłano 23.504 egzemplarzy (w roku zeszłym 27.104).

Protokół podawczy liczył 2.681 exhibitów (w roku poprzednim 2.542). Czynności zatem biurowe wzmagają się z każdym rokiem.

Ruch kasowy w gotówce wraz z zapasami z roku przeszłego wynosił 160.079 zł. 18 ct. i tyleż w rozchodzie wraz z resztą kasową 2.864 zł. 32 ct. t. j. łącznie 320.158 zł. 36 ct. naprzeciw 273.628 zł. 62 ct. w roku zeszłym. Prócz tego rzeczywistego obrotu kasowego wynoszą wyrównane w ciągu roku rachunki przedpłat i zaliczek, które przez kasę przeszły, w przychodzie kwotę 43.408 zł. 81 ct. tyleż w rozchodzie, czyli łącznie 86 817 zł. 62 ct. Ogólny zatem obrót kasowy w 1896 r. wynosił kwotę 406.975 zł. 98 ct.

Przedłożone Wys. c. k. Ministerstwu rolnictwa rachunki z użycia subwencji rządowych za rok 1895, zostały bez zarzutu zatwierdzone; wnioski zaś subwencyjne przedstawione Ministerstwu na rok 1897 wynoszą:

W dziale I. (naukowym i statystyki zbiorów) kwotę 19.300, a mianowicie:

Na utrzymanie szkoły chmielarskiej w Staremsiole	1.200 zł.
„ szkołę ogrodniczą we Lwowie	2.000 „
„ wykłady wędrowne	6.900 „
„ kursa weterynaryi i kucia koni	1.000 „
„ podniesienie rybactwa	1.000 „

Na czasopisma „Rolnik“, „Bartnik“ i „Sylwan“	1.900 zł.
„ stypendya leśnicze	1.200 „
„ podręczniki popularne	500 „
„ zdjęcia kartograficzne rodzajów gleby	100 „
„ statystykę zbiorów	3.500 „

W dziale II. (na chów zwierząt, produkcję roślin i wystawy przeglądowe i targowe) kwotę 40.100 zł., a mianowicie:

Na podniesienie pszczelnictwa	500 zł
„ „ ogrodnictwa	1.000 „
„ zakupno nasienia i podniesienie uprawy lnu	1.000 „
„ próbną uprawę zbóż i nasion pastewnych	1.200 „
„ zakupno nasion roślin pastewnych	300 „
„ podniesienie hodowli drobiu	500 „
„ urządzenie wzorowych gnojarni w gospodarstwach włościańskich	500 „
„ premiowanie kultur lasowych w zagajnikach gminnych	100 „
„ rozszerzenie uprawy szczepu winnego	500 „
„ podniesienie uprawy konopi	500 „
„ „ chowu bydła rogatego	20.000 „
„ „ „ trzody chlewnej	6 000 „
„ „ „ owiec	4.000 „
„ wystawy targowe	4.000 „

VII. Wykonanie uchwał na XXXI. Radzie ogólnej powziętych.

W myśl uchwały, zapadłej w sprawie zmiany co do kuratorji szkół w Dublanach zawiadomiono Wydział kraj., warując dla naszego Towarzystwa na przyszłość ten sam stosunek zastępstwa, by praw dotąd nabytych nie uszczuplać.

W sprawie wniosku Dra Kornela Paygerta, założenia krajowej spółki handlowo-komisowej, zwołał Komitet ankietę, do której prócz wnioskodawcy i Członków sekcji ekonomicznej, zaprosił pp. Jana Breuera, Gniewosza Władysława, Nikorowicza Antyma i Porceręgo Ksawerego. — W myśl uchwały na tej ankiecie zapadłej, miał wnioskodawca wypracować statut takiej spółki. Komitet miał statut ten zakomunikować Radom Oddziałów do oceny, by potem sprawę tę wziąć na porządek obrad najbliższej Rady ogólnej.

W sprawie przeprowadzenia na szerszą skalę próby upraw na sztucznych nawozach, zastosował się Komitet do objawionych przez Radę ogólną życzeń, wdrożywszy takie próby według jednego planu, przeprowadzane w kilkunastu miejscowościach. Program tych upraw i tablice do zapisywania rezultatów, wypracowali pp. kierownicy kraj. stacji doświadczalnej w Dublanach, a ponieważ starania Komitetu u Wys. Rządu, co do uzyskania na cel ten coraz znaczniejszych subwencji, uwiecznione zostały dotąd dość pomyślnym skutkiem, przeto mamy nadzieję, że akcyja ta od roku dopiero rozpoczęta, rozwijać się będzie prawidłowo, ku ogólnemu pożytkowi rolników.

W sprawie urządzenia stacyj meteorologicznych, udał się Komitet do p profesora Szulca w Dublanach o podanie bliżej określonego projektu — ponieważ tenże jednak wysłany został przez Wydział kraj. na dłuższą podróż naukową za granicę — przeto sprawa ta na później odłożoną być musiała

W sprawie emigracyi włościan do Brazylii, nie rozwinął Komitet akcyi odrębnej — sprawą tą bowiem na przeszłorocznym Sejmie poruszoną — zaopiekował się Wydział kraj. w porozumieniu z Rządem; pierwsza zresztą gorączka emigracyjna prędko przeminęła, i kwestya ta nie przedstawia się już tak groźnie.

W sprawie poparcia u Rządu i w Kole polskiem zasady budowania w kraju kolei wąskotorowych, uchwalono w każdym konkretnym wypadku linię projektowaną jak najusilniej popierać — ogólnikowe bowiem zasadnicze tylko postawienie tej kwestyi, byłoby na razie bezprzedmiotowe.

Uchwała zapadła w kwestyi urządzenia kursów rolniczych, na wzór przeszłorocznych kursów w Krakowie — nie mogła być wykonaną z braku sił fachowych we Lwowie. Siły takie wypadłoby dopiero tu zgromadzić i złączyć w jedną organiczną całość. Sekcyja literacka, która wkrótce się ukonstytuuje, będzie mogła nad projektem tym bliżej się zastanowić.

Wniosek br. Brunickiego — postarania się o to, by ułatwić rolnikom możność nawożenia gruntów marglem i wapnem — załatwił Komitet w ten sposób, że wezwał Wydział kraj., by polecił swoim urzędnikom górniczym, wyszukiwanie pokładów wapna i marglu w kraju, jakoteż zajął się chemicznym rozbiorem tych środków nawozowych.

W wykonaniu uchwały, zapadłej na wniosek Dra Pilata, w sprawie ugody austro-węgierskiej, wypracował Komitet obszerny memoriał, wysłany do Koła polskiego i Rządu, a omawiający wszelkie sprawy ściśle z rolnictwem naszym związane, które przy sposobności odnowienia ugody austro-węgierskiej, powinnyby być uwzględnione.

Z Komitetu c. k. Towarzystwa gospodarskiego galic.

Prezes:

A. Sapiaha.

Sekretarz:

F. Skrochowski.

Zestawienie subwencji uzyskanych w r. 1896.

Subwencje państwowe.

A) W dziale naukowym i Statystyki.

I.	Na szkołę chmielarską w Staremsiole	1.200 zł	
II.	Na szkołę ogrodniczo-sadowniczą we Lwowie	2.000 "	
III.	Na wędrownne wykłady rolnicze	5.850 "	
IV.	Na kursa weterynaryi i kucia koni	1.000 "	
V.	Na wykłady o stawowym gospodarstwie	500 "	
VI.	Ma wydawnictwo czasopism: a) „Rolnik“ 1.500 zł.		
	b) „Bartnik“ 100 "		. 1.900 "
	c) „Sylwan“ 300 "		
VII.	Na kartograf. zestawienie rodzajów gleby	100 "	
VIII.	Na stypendya naukowe leśne	— "	
IX.	Na statystykę zbiorów (2.800) pierwsza rata	1.400 "	
	Razem	<u>13.950 zł.</u>	

B) W dziale chowu zwierząt i produkcji roślin.

I.	Na podniesienie chowu bydła rogatego	20.000 zł.	
II.	„ „ „ trzody chlewnej	4.000 "	
III.	„ „ „ owiec	1.600 "	
IV.	zakładanie wzorowych gnojarni .	300 "	
V.	„ produkcję roślin, a mianowicie:		
	a) na ogrodnictwo i sadownictwo		. 3.150 "
	b) „ pszczelnictwo		
	c) „ zakupno nasienia lnu		
	d) „ zakupo nasion pastewnych		
	e) „ próbne uprawy nasion i zbóż		
VI.	„ premiowanie zalesień	100 "	
VII.	„ podniesienie hodowli drobiu	500 "	
VIII.	„ wystawę drobiu w Jarosławiu	100 "	
	Razem	<u>29.750 "</u>	
a)	wypłacono wprost we Wiedniu stypendya leśne	1.200 zł.	
b)	niepodniesiona druga połowa na statystykę zbiorów	1.400 "	
	Razem	<u>2.600 "</u>	
	Suma wszystkich subwencji rządowych	<u>46.300 zł.</u>	

Subwencje krajowe.

I.	Na szkołę chmielarską w Staremsiole (4 stypendya)	400 zł.
II.	„ podniesienie chowu bydła	20.000 "
III.	„ instruktora hodowli bydła	2.000 "
IV.	Stała roczna subwencya na cele ogólne	3.000 "
	Suma wszystkich krajowych subwencyj	<u>25.400 zł.</u>
	Ogólna suma wszystkich w r. 1896 otrzymanych subwencyj	71.700
	(W r. 1895 suma subwencyj wynosiła kwotę 67.750 zł.).	

W y k a z

stanu obór zarodowych pełnej krwi w r. 1896.

Liczba porząd.	Właściciel obory	Miejscowość	R a s a	Stan obory przy założeniu		Stan z końcem r. 1896	Przebieg mleczność krów w litrach w r. 1896	Przebieg waga krów w klg. w r. 1896	Na 100 kg. żywej wagi ilość litrow mleka	Przebieg		Uwagi
				buhajów	krów					Przebieg	Przebieg	
1	Albin Rayski	Michalewice	Majdańska	1	14	1	483	.	376	5	20	Obory w Mycowie i Niebieszczanach oraz w Glinianach nie są subwencyjonowane.
2	Roman Ujejski	Pawłów	"	1	13	1	574	.	311	4	11	
3	Hr. Franciszek Potulicki	Gliniany	"	1	9	1	1107	322	651	1	4	
4	Ks. Korneli Kuzyk	Machnów	"	1	9	1	441	.	536	.	.	
5	Józef Kellerman	Niżatyce	Kraj.-Żuławska	1	21	1	1950	312	301	1	6	
6	Hr. Roża Koziobrodzka	Podhajczyki	Simentalska	1	10	1	805	181	643	1	2	
7	Józef Kellerman	Żuklin	"	1	12	2	1900	358	613	4	6	
8	Kazimierz Wiktor	Zarszyn	"	1	10	1	2141	.	571	6	7	
9	Grzegorz Głuchowski	Kamienna	"	1	10	1	2150	.	643	4	4	
10	Tadeusz Fedorowicz	Klebanówka	"	1	8	1	2029	.	536	6	11	
11	Kazimierz Jadowski	Buków	"	1	10	1	3490	.	651	9	3	
12	Aleksander Hulimka	Myców	"	1	27	1	1847	301	613	18	6	
13	Władysław Górski	Rozwienica	"	1	25	1	2219	365	608	6	5	
14	Gmina	Kamienna	"	.	10	1	14	.	.	5	5	
15	Ludwik Abgarowicz	Weleśniów	"	1	10	2	1994	.	.	3	1	
16	Stanisław Fhauser	Niebieszczany	"	.	11	.	.	.	.	3	4	
17	Oskar Schnell	Firlejówka	Oldenburgska	1	10	1	1915	351	546	4	8	
				15	219	18	318	.	.	104	98	80

W y k a z

stanu obór zarodowych pól krwi utworzonych przez Komitet c. k. Towarzystwa gosp. gal. po koniec r. 1896.

Liczba porząd.	Właściciel obory zarodowej	Nazwa miejsca	R a s a	Stan obory przy założeniu		Stan z końcem r. 1896.		Urodziło się		Przeciętna mleczność w litrach w r. 1896	Przeciętna waga krow w kilogr. w r. 1896	Ilość litrów mleka na 100 kgr. żywej wagi
				buhajów rozpłod.	krow rozpłod.	buhajów	krow	buhajów	jałówek			
1	Bolesław Augustynowicz	Kniaże	pół krwi Simentalska	1	25	1	22	10	10	1226		
2	Bolesław Orzechowicz	Kalników	"	1	10	1	45	18	19	1505	524	287
3	Michał Garapich	Cebrow	"	1	32	1	36	7	11	1170	540	217
4	Władysław Morawski	Odrzechowa	"	1	24	1	39	6	22		484	
5	Bolesław Wierzchlejski	Kabarowce	"	1	20	1	28	11	12	944	416	227
6	Jan Sołowij	Boratyn	"	1	20	1	36	3	13	1502	573	262
7	Wincenty Krański	Leszczowate	"	1	20	1	34	8	6	1264	451	280
8	Stanisław Fihauer	Niebieszczany	"	1	22	1	27	15	8	1831		
9	Michał Tustanowski	Podmiechalowce	"	1	20	1	13	7	4	1247	494	255
10	Eugeniusz Krzysztofowicz	Zalucze	"	1	20	1	30	12	5	1794	459	391
11	Kazimierz Jadowski	Trześniów	"		22	1	28	13	13	3096	510	607
12	Adolf Waligórski	Swaryczów	"	1	24	1	21	10	8	2636	500	527
13	Stanisław Agopsowicz	Błozew górna	"	1	22	1	22			nie nadesłano	raportu	
14	Alfred Münter	Waniów	"	1	29	1	22	8	15	1536	478	321
15	Kazimierz Potworowski	Koropiec	"	1	19	1	25	5	12	2236	461	485
16	Marya Doschot	Pałahicze	"	1	24	1	29	6	9	1690	517	327
17	Gmina	Odrzechowa	"	1	6	1	18	7	5			
18	Gmina	Długie Zarszyn	"	1	25	1	23	12	10			
19	Jakób br. Romaszkan	Horodenka	"	1	22	1	23	10	10	2371	548	431
20	Bohdan Zadurowicz	Wolczkowce	"	1	20	2	16	7	5		472	
21	Stanisław Wysocki	Jasienica	"	1	24	1	42	14	18	1744	501	348
22	Kazimierz Wiktor	Wróblík	"	1	40	1	40			nie nadesłano	raportu	
23	Karol Barański	Radłowice	"	1	24	1	25	9	10	1386	499	278
24	Stanisław Kierski	Dobromirka	"	1	21	1	19	6	6	924	405	228
25	Michał Czerniakowski	Lisicyńce	"	1	26	1	20	10	7	2017		
26	Gmina	Tarnawica polna	"	1	10	2	11	5	1			
27	Ludwik Baldwin Ramult	Dwernik	"	1	24	1	31	4	4	1755		
28	Piotr Szczepański	Okniany	"	1	20	1	20	5	6	550	430	128
29	Księżna Sapieżyna	Bilcze złote	"	1	20	1	18	6	4	1356	488	277
30	Julian br. Brunicki	Podhorce	"	1	20	1	36	6	10	1493	450	332
31	Antoni Skrzyński	Żurawno	"	2	18	1	22	8	5	1571	486	303
32	Gmina	Haczów	"	1	12	1	12	4	3			
33	Wiktor Jasiński	Bełzec	"	1	22	1	26	7	10		469	
34	Marya Małachowska	Strzałki	"	1	19	1	18	3	2	1393	403	348
35	Gmina	Weleńków Bratkowce	"		12		13		3			
36	Pani Grossowa	Krasnostawce	"	1	23	1	23					
37	Bronisław Skibniewski	Balice	pół krwi Oldenburgska	1	24	1	25	10	10	2055	464	443
38	Hr. Stefan Zamoyski	Wysock	"	1	30	1	29	9	11	1828	469	390
39	Feliks Passakas	Brześciany	"	1	30	1	39	16	20	3078	561	548
40	Mikołaj Torosiewicz	Putiatyńce	"	2	28	2	31	4	10	1521		
41	Dawid Abrahamowicz	Siemianówka	"	1	25	1	21	11	4	1350	430	314
42	Hr. Wilma Reyowa	Psary	"	1	12	1	12					
43	Jan Breuer	Suchowola	pół krwi Szwycka	1	21	1	21	5	4	2156		
44	Stanisław Gniewosz	Trzcianiec	pół krwi Ayrshire	1	24	1	23	6	14	1617	308	525
45	Hr. Ignacy Krasicki	Bachorzec	"	1	19	1	18	4	9	1955		
				44	974	47	1122	327	368			

Wykaz

stacyi subwencyjnych i subwencyonowanych buhajów dla włościan

w roku 1896.

(Okres subwencyjny od 1. Października 1895. do 1. Października 1896).

Rok 1895 — 1896

Liczba porządkowa	Oddział Tow. gosp.	Było stacyj										Ilość odlatowanych krów		Wypłacono stacyom				Właściciel stacyi
		Powiat	miejsce	rasa buhajów	Razem			szczegółowo	razem	szczegółowo								
					stacyjnych	zabawczych	zabawczych			zł.	ct.	zł.	ct.					
													szczegółowo	razem	zł.	ct.	zł.	
1	Belz - Sokal	Sokal	Machnowek	1/2 Simentals.	1				41		41			251	251	Bolesław Kapliński Wincenty Kruszewski Klemens Skawiński Jan Solowij Jan Solowij Bronisław Żukiewicz Józef Żukiewicz Teodor Hulimka		
		"	Łubów	"	1				30		30							
		"	Parchacz	"	1				60		60							
		"	Boratyn	"	1													
		"	Dobraczyn	"	1													
		"	Rozalówka	"	1/2				30		30							
		"	Rojatyn	Szwycza	1/2				30		30							
"	Chłopiżyn	Simentalska	1				60		60									
					1 7			251				251						
2	Bóbrka	Bóbrka	Szołomyja	1/2 Oldenburg.	1								168	168	Seweryn Henzel Tadeusz Link Szczepan Jasilkowski Alfred Mały			
		"	Chodorów	Simentalska	1				60		60							
		"	Borynicze	1/2 Oldenburg.	1				48		48							
		"	Wołowce	"	1				60		60							
					1 3			168				168						
3	Brzeżany	Brzeżany	Zamostów	1/2 Simentals.	1								360	360	Michał Krzyżanowski Kazimierz Traczewski Józef Biliński Józef Krasucki Napoleon Gołaszewski Edwin Hohendorf			
		"	Hinowice	"	1				60		60							
		"	Wierzbów	"	1				60		60							
		"	Litiatyn	"	1				60		60							
		"	Toustobaby	"	1				60		60							
		"	Horożanka	"	1				60		60							
					6			360				360						
4	Oleszanów	Cieszanów	Krowica	Majdańska	1				53		53			637	637	Ks. Teofil Harasowski Ignacy Zborzil Skarb Oleszyce Ks. M. Węgrzynowicz Władysł. br. Brunicki Mieczysł. Mikołajewicz Adolf Kostórkiewicz Ks. Grz. Pierożyński Ks. Jan Suchy Skarb Oleszyce Antoni Koralewski		
		"	Łukawica	1/2 Simentals.	1				60		60							
		"	Oleszyce	Majdańska	1				44		44							
		"	Ułazów	"	1				60		60							
		"	Okopy	1/2 Simentals.	1				60		60							
		"	Majdan	"	1				60		60							
		"	Folw. Nowosiel.	"	1				60		60							
		"	Lubliniec	"	1				60		60							
		"	Oleszyce stare	"	1				60		60							
		"	Dachnów	"	1				60		60							
		"	Zalesie	"	1				60		60							
					11			637				637						
5	Dynów	Brzozów	Dynów	1/2 Simentals.	1				29		29			89	89	Stefan Trzeciecki Zdzisław Nowosielecki Feliks Podolski		
		"	Witryłów	"	1				60		60							
		Dobromil	Zohatyn	"	1													
					3			89				89						
6	Jarosław-Łanec	Jarosław	Adamówka	1/2 Simentals.	1				60		60			60	60	Aleksander Ostrowski Maryan Lisowiecki Teofil Sym Józef Łysakowski		
		"	Chłopice	1/2 Oldenburg.	1				60		60							
		"	Łapajówka	"	1				60		60							
		"	Sieniawa	"	1				60		60							
					4			60				60						
Do przeniesienia					16 16			1505				1505						

Liczba porządkowa Oddział Tow. gosp.		Rok 1895 — 1896										Właściciel stacyi	
		Powiat		Było stacyj				Ilość odla- wanych krów		Wypłacono stacyom			
				miejsce	rasa buhajów	zawieszonych	uwiecznionych	subwencyjnych	subwencjonow.	szczego- lowo	razem		
						Razem							
										zł.	ct.	zł.	ct.
		Z przeniesienia . .				37	41	4206		4206			
9	Nadworna	Nadworna	Kamienna	Simentalska	1		60		60				Ołexa Danylak
		"	Krasna	Oryg. Siment.	1		60		60				Antoni Janelli
		"	Nadworna	"	1		60		60				Michał Koczerzuk
		"	Kamienna	"	1		60		60				Roman Bohadczuk
		"	Neudorf	Simentalska	1		60		60				Karol Hack
		"	Nadworna	"	1		60		60				Iwan Andryjowicz
		"	Tarnawica leśn.	"	1		60		60				Wasyl Horodenko
		"	Kamienna	"	1		60		60				Jaków Kuziów
		"	Skopówka	"	1	1	60		60				Mykoła Pauluk
		"	Hołosków	"	1		60		60				Matij Bodnar
		"	Mołodyłów	"	1		60		60				Stefan Sołowczuk
		"	Cucylów	"	1		60		60				Antoni Iwanicki
"	Majdan średni	"	1		60		60				Henryk Schafer		
"	Przerosl	"	1		60		60				Iwan Soroczyński		
						11	3	780		600			
10	Podolski	Czortków	Jagielnica	Simentalska	1		60		60				Ant. Świeżawski
		Buczacz	Barysz	"	1		60		60				Grzegorz Sowa
		Czortków	Bosochacz	"	1		60		60				Fedko Proudniuk
		Husiatyn	Kociubińce	"	1		60		60				Michał Müller
		Zaleszczyki	Chmielowa	"	1		60		60				Ignacy Głazewski
		Czortków	Czortków-Olszyna	"	1		60		60				Leonard Sawicki
		Husiatyn	Żabińce	"	1	1	60		60				Kazimierz Horodyski
		"	Uwisła	"	1		60		60				Kazimierz Cieński
		Czortków	Sosolówka	"	1		60		60				Adam Noel
		Buczacz	Niskołyzy	"	1		60		60				Karol Mencil
"	Ossowce	"	1		60		60				Hr. Aleks. Potocki		
						6	5	540		540			
11	Pokuchi	Kołomyja	Zamulińce	Simentalska	1		60		60				Ignacy Kosiński
		Horodenka	Rudolfsdorf	"	1		60		60				Franz Gauer
		Śniatyn	Augustsdorf	"	1		60		60				Filip Hartung
		"	Uście	"	1		60		60				Edmund Komar
		Kossów	Sokolówka	"	1		60		60				Wasyl Łukieniuk
		"	Moskalówka	"	1		60		60				Matij Sorochan
		Kołomyja	Borszczów	"	1		56		56				Józef Jaxa Dobek
		"	Korszów	"	1		60		60				Walery Łysakowski
		"	Turka	"	1		60		60				Juryj Pauluk
		"	Załuże nad Prutem	"	1		60		60				Stanisław Łążyński
		Śniatyn	Rudniki	"	1	1							Stefan Moysa
		"	Załuże	"	1		58		58				Dr. M. Krzysztofowicz
"	Nowosielica	"	1								Leon Teodorowicz		
Kołomyja	Cieniawa	"	1		60		60				Konstanty Siwicki		
"	Sopów	"	1		60		60				Antoni Kunz		
"	Winograd poln.	"	1		60		60				Kazimierz Kobyłański		
		Do przeniesienia . .				54	49	5526		5346			

Subwencjonowane przez Radę powiatową

Rok 1895 — 1896

Liczba porządkowa	Oddział Tow. gosp.	Był o stacy j										Ilość odlatowanych krów		Wypłacono stacyom				Właściciel stacy
		Powiat	miejsce	rasa buhajów	stacyj	stacyj	stacyj	stacyj	Razem		szczegółowo							
									stacyj	stacyj		zł.	ct.	zł.	ct.			
		Z przeniesienia										54	49	5526		5346		
11	Pokucki	Horodenka	Olejowa	Simentalska	1						60		60			Jan Wielowiejski Ludomir Cieński Antoni Strzelbicki		
			Okno	"	1							60		60				
			Wołowa	"	1							60		60				
										10	9	1014		1014				
12	Przemysł	Przemysł	Dobromil	Grażiowa	1/2 Simentals	1					60		60			Bron. Nowosielecki Piotr Geisler Stan. Nowosielecki Julian Terlecki Adolf Ebenberger Włodzimierz Younga Stefan Nanowski Maciej Kuc Ks. Adam Dudziński Bolesław Gurski Bolesław Jocz Władysław Nowacki Ks. Szymon Ballaban		
			"	Dobromil	"	1					60		60					
			"	Kuźmina	"	1						60		60				
			"	Przedzielnica	"	1						60		60				
			"	Żurawica	"	1												
			"	Hruszatyce	"	1												
			"	Mościska	Koniuszki Nanowskie	"	1					31		31				
			"	"	Strzelczyńska	1/2 Oldenburg	1					60		60				
			"	"	Radochońce	1/2 Ayrshire	1											
			"	"	Wołyczyszczowice	1/2 Oldenburg	1					60		60				
			"	"	Przemysł	Krzywca	1/2 Ayrshire	1				43		43				
			"	"	"	Kreców	Berner	1				60		60				
"	"	"	Kosienice	"	1													
										9	4	494		494				
13	Jaworów	Jaworów	Szkoło	1/2 Simentals	1					60		60			Ks. Dymitr Hordyński Ferdynand Smólski Dr. Władysław Balko			
			Jaworów	"	1					60		60						
			Budomierz	"	1													
										2	1	120		120				
14	Przemysłany	Przemysłany	Czupernosów	1/2 Simentals	1					60		60			Aleks. Wybranowski Stanisł. Wybranowski Włodz. Padlewski OO. Franciszkanie Franciszek Honig Roman Wybranowski Hr. Konstanty Romer Hr. Franc Potulicki Hr. Roman Potocki Edmund Sauder			
			"	Kimirz	"	1					38		38					
			"	Ostałowice	"	1					49		49					
			"	Hanaczów	"	1					60		60					
			"	Podusilne	"	1					60		60					
			"	Uszkowice	"	1												
			"	Swirz	"	1												
			"	Gliniany	Majdańska	"	1					60		60				
			"	Przemysłany	1/2 Oldenburg	1						60		60				
			"	Janczyn	1/2 Simentals	1						60		60				
										7	3	447		447				
15	Rawa	Rawa	Ostobórz	1/2 Simentals	1										Mieczysław Wysocki Stan. Lewandowski Ks. Korneli Kuzyk Tadeusz Żelechowski			
			Bełzec	"	1					36		36						
			Machnów	Majdańska	"	1					60		60					
			Korczów	1/2 Simentals	1						60		60					
										2	2	156		156				
Do przeniesienia . .										84	68	7757		7577				

Rok 1895 — 1896

Liczba parządkowa	Oddział Tow. gosp.	B y ł o s t a c y j										Ilość odla- towanych krów		Wypłacono stacyom				Właściciel stacyi
		Powiat	miejsce	rasa buhajów	subwencyjnych	subwencyjnych	Razem		szczegół- lowo	razem	zł.							
							subwencyjnych	subwencyjnych				zł.	ct.					
		Z przeniesienia . . .												4	3	7757		
16	Rohatyn	Rohatyn	Wiszniów	1/2 Simentals.	1			60		60				Izydor Kowalewski Semen Szmotołocha Wasyl Buraczek Jakób Bittner Józef Aksentowicz Cecylia Tustanowska Aleks. Leszczyński				
		"	Knihinicze	"	1			60		60								
		"	Zaalanów	"	1			60		60								
		"	Sarnki górne	"	1			60		60								
		"	Dalnioleze	"	1			60		60								
		"	Czerceze	"	1			60		60								
		"	Żelibory	"	1			60		60								
17	Rudki-Grodek	Gródek	Suchowola	1/2 Szwycka	1			60		60			Jan Breuer Michał Kos Ks. Kowalski Albin Rayski Zdzisław Gotleb Stefania Chorośnicka Stefan Janko					
		Rudki	Komarno	1/2 Oldenburg.	1			60		60								
		"	Nowosiółki	"	1			60		60								
		"	Michalewice	"	1			60		60								
		Mościska	Dołhomociska	"	1			35		35								
		"	Chorośnica	"	1			60		60								
		Rudki	Hoszany	"	1			35		35								
18	Sanok	Brzozów	Haczów	1/2 Oldenburg.	2			120		120			Mieczysław Urbański OO. Jezuici Michał Barański Ks. Bron. Stasicki Adolf Poźniak Ks. Józef Data Wojciech Wasilewski Jan Nowakowski Stan. Ostaszewski Robert Pragłowski Bolesław Gołkowski Zdzisław Madejski Kaz. Jachimowski Włodz. Truskolawski Stanisław Fihauser Władysław Bal Wincenty Kraiński Adolf Raszewski					
		"	Starawieś	"	1			60		60								
		"	Widacz	"	1			60		60								
		Sanok	Jaćmierz	"	1			60		60								
		"	Nowotaniec	"	1			60		60								
		"	Strachocina	"	1			7		7								
		"	Siemuszowa	"	1			60		60								
		"	Besko	"	1			60		60								
		"	Klimkówka	"	1			60		60								
		Lisko	Paszowa	"	1			58		58								
		"	Tyrawa wołoska	"	1			60		60								
		Dobromil	Jabłonica ruska	"	1			60		60								
		Sanok	Markowce	"	1			60		60								
		"	Płonna	"	1			60		60								
		"	Niebieszczany	"	1			60		60								
		Lisko	Rudenka	"	1			60		60								
"	Leszczowate	"	1			60		60										
Brzozów	Łodzina	"	1			60		60										
19	Sambor	Staremiasto	Felsztyn	1/2 Oldenburg.	1			60		60			Ks. Michał Serwacki Iwan Suchyj Ks. Józef Gurek Kazimierz Bielański Ks. Alfred Sulkowski OO. Bazylianie Ludwik Balicki Stanisław Tworkowski Karol Barański					
		"	Mszaniec	"	1			60		60								
		"	Starasól	"	1			60		60								
		"	Turze	"	1			60		60								
		"	Grodowice	"	1			60		60								
		"	Ławrów	"	1			60		60								
		Sambor	Wykoty	"	1			25		25								
		"	Kowenice	"	1			60		60								
"	Radłowice	"	1			60		60										
Do przeniesienia . . .					6	3	505	Subwencyjono- wane przez Radę powiat.		145								
					413	81	10137			9597								

Rok 1895 — 1896

Liczba porządkowa	Oddział Tow. gosp.	Było stacyj										Ilość odlatowanych krów		Wypłacono stacyom				Właściciel stacyi
		Powiat	miejsce	rasa buhajów	subwencyjnych	Razem			szczęgółowo	razem	szczęgółowo							
						z wydziału	z wydziału	z wydziału										
						zł.	ct.	zł.				ct.						
Z przeniesienia . . .										113	81	10137		9597				
20	Stanisławów	Stanisławów	Błudniki	1/2 Simentals.	1				60	60							Zgmunt Jaroszyński	
		"	Kołodziejówka	"	1				60	60							Ks. Zenon Szeparowicz	
		"	Zagwoźdź	"	1				57	57							Józef Jabłonowski	
		"	Winograd	"	1				60	60							Pinterhofer	
		"	Markowce	"	1				60	60							Włodz. Zagórski	
		"	Bohorodeczany	"	1				60	60							Miuolaj Kozorys	
		"	Kłubowce	"	1				60	60							Zygmunt Regenstreif	
		"	Załukiew	"	1				60	60							Jan Janko	
					6	2		477			477							
21	Stryj	Żydaczów	Kornelówka	Oryg. Siment.	1				60	60							Józef Klinger	
		Stryj	Smorze	1/2 Simentals.	1				60	60							Józef Galinski	
		"	Tuchla	"	1				60	60							Ks. Bazyli Dawydiak	
		"	Uhersko	"	1				60	60							Nykoła Sydor	
		"	Stańków	"	1				60	60							Miecz. Truszkowski	
		Żydaczów	Stulsko	"	1				60	60							Ks. Aleks. Juryk	
		Stryj	Siechów	"	1				60	60							Eedio Michajłow	
		Żydaczów	Łowczyce	"	1				60	60							Iwan Sałdan	
		"	Machliniec	"	1				60	60							Lorenz Bill	
		Stryj	Strzałków	"	1				60	60							Zachar Hładij	
		"	Lisiatycze	"	1				60	60							Adam Onyszkiewicz	
		"	Dobrzany	"	1				60	60							Wasył Stasiów	
		"	Dobrowlany	"	1				60	60							Rudolf Rupp	
"	Daszawa	"	1				60	60							Pańko Halij			
					7	7		840			840							
22	Tarnopol	Trembowla	Mikulińce	1/2 Simentals.	1				60	60							Dr. Ludw. Brudziński	
		"	Trembowla	"	1				55	55							Dr. Julian Olpiński	
		Skałat	Torówka	"	1				51	51							Bron. Rozwadowski	
		Zbaraż	Ochrymowce	"	1				60	60							Stan. Maniewski	
		Tarnopol	Kutkowce	"	1				60	60							Jakób Gall	
		Zbaraż	Klebanówka	"	1				31	31							Tadeusz Fedorowicz	
		"	Bogdanówka	"	1				60	60							Semen Calik	
		Skałat	Łoszniów	"	1				60	60							Bogusław Cieński	
		"	Poznanka	"	1				60	60							Hr. Szcz. Koziobrodzki	
Tarnopol	Gaje wielkie	"	1				60	60							Ludwik Puntschert			
					4	6		557			557							
23	Tłumacz	Tłumacz	Olszanica	1/2 Simentals	1				120	120							Dmytro Deputat	
		"	Bratyszów	"	1				60	60							Antoni Abgarowicz	
		"	Bohorodyczyn	"	1				60	60							Mikołaj Karbowski	
		"	Tarnawica	Oryg. Siment.	1				60	60							Kazimierz Wdowiak	
		"	Tarnawica	"	1				60	60							Józef Pasek	
		"	Ladzkie	"	1				60	60							Stefan Łucki	
Do przeniesienia . . .					180	96		12011			11471							

Rok 1895 — 1896

Liczba porządkowa	Oddział Tow. gosp.	B y ł o s t a c y j										Ilość odlatowanych krów		Wyplacono stacyom				Właściciel stacyi	
		Powiat	miejsce	rasa buhajów	wielkość	Razem			szczęgółowo	razem	szczęgółowo								razem
						subwaryjki	subwaryjki	subwaryjki			zł.	ct.	zł.	ct.					
		Z przeniesienia . . .																	
23	Tłumacz	Tłumacz	Czarnołożce	Oryg. Siment.	1							60	60					Antoni Buśniak	
		"	Bortniki	"	1							60	60					Hrehor Kapusiński	
		"	Nadorożna	"	1							60	60					Rudolf Zagórski	
		"	Uhorniki	1/2 Simentals.	1							60	60					Jan Bień	
		"	Pużniki	"	1							60	60					Jan Jakubowicz	
		"	Petryłów	"	1							60	60					Stefan Simonowicz	
		"	Kutyska	"	1							60	60					Anna Gątkiewicz	
											9	4	840			840			
24	Złoczów - Brody - Kamionka	Brody	Wysocko	1/2 Simentals.	1							60	60					Oktaw Sala	
		"	Dubie	"	1							60	60					Bolesław Pilatowski	
		"	Korsów	"	1							60	60					Antonina Horodyńska	
		Złoczów	Konty	Majdańska	1							60	60					Onufry Bakun	
		"	Kadłubiska	1/2 Simentals.	1							24	24					Władysław Gniewosz	
		"	Ostrowczyk	1/2 Oldenburg.	1							22	22					Kazimierz Jaworski	
		"	Łabacz	1/2 Simentals.	1							24	24					Władysław Gniewosz	
		"	Sewerynka	"	1							60	60					Bronisław Ujejski	
		"	Stronibaby	Szwycyka	1														Kazim. Obertyński
		"	Bełzec	1/2 Simentals.	1							60	60						Wiktor Jasiński
		"	Bieniów	"	1							60	60						Leon Wikarski
		"	Kabarowce	"	1							60	60						Bolesław Wierchlejski
		"	Ożydów	1/2 Oldenburg.	1							60	60						Aniela Hubicka
		"	Kamionka str.	Rzepniów	1/2 Simentals.	1													Adam Thullie
"	"	Jarosławice	"	1						60	60						Miecz. Komarnicki		
"	"	Czeremchowice	"	1													Jan Mazewski		
											6	10	670			670			
25	Żółkiew	Żółkiew	Skwarzawa	1/2 Simentals.	1						60	60					Mieczysław Mniszek		
		"	Derewnia	"	1													Tadeusz Starzyński	
											2		60			60			
											147	110	13581			13041			

Ogółem

257

W y k a z

kwot preliminowanych przez Komitet c. k. gal. Towarzystwa gosp. na utrzymanie stacyi buhajów dla użytku włościan na rok 1896/7.

Liczba porządkowa	Oddział Towarzystwa gospodarskiego	Na rok 1896/97 preliminowano stacyj			U w a g i
		subwencyj- nych	subwencyo- nowanych	złr.	
1	Bełz-Sokal	3	4	420	Z preliminarowanej ogólnej kwoty 15,240 zł. będzie pokrytych subwencyją na rok 1897. — 13,400 zł. reszta zaś 1,840 zł. pozostałością z r. 1896.
2	Bóbrka	1	3	240	
3	Brzeżany	—	6	360	
4	Cieszanów	12	—	720	
5	Dynów	3	—	180	
6	Jarosław-Łańcut	5	18	1.380	
7	Jaworów	5	1	360	
8	Kałuż-Dolina	10	7	1.020	
9	Lwów	7	—	420	
10	Nadworna	13	1	840	
11	Podolski	7	5	720	
12	Pokucki	13	6	1.140	
13	Przemyśl	9	4	780	
14	Przemyślany	7	2	540	
15	Rawa	2	—	120	
16	Rohatyn	7	—	420	
17	Rudki-Gródek	7	—	420	
18	Sanok	14	5	1.140	
19	Sambor	—	3	180	
20	Stanisławów	6	1	420	
21	Stryj	11	3	840	
22	Tarnopol	4	6	600	
23	Tłumacz	13	1	840	
24	Złoczów-Brody-Kamionka strumiłowa	10	7	1.020	
25	Żółkiew	2	—	120	
	Razem	171	83	15.240	
		254			

W y k a z

oryginalnego bydła rozplodowego sprowadzonego z zagranicy przez Komitet galic. Tow. gosp. w r. 1896.

Liczba porządkowa	Wyszczególnienie	Powiat	Miejsce	Właściciel obory	Sprawdzono rasy					
					Simen-talskiej		Szwyckiej		Olden-burżsk.	Ayrshire
					Buhajów	Ków i jałómy	Buhajów	Buhajów	Buhajów	
1	Dla subwencyonowanych obór pełnej krwi*)	Jarosław Sanok	Rozwienica Zarszyn	Władysław Gorski Kazimierz Wiktor	1	—	—	—	—	
					1	—	—	—	—	
2	Dla subwencyonowanych obór pół krwi**)	Złoczów Lwów Jarosław	Kniaże Siemianówka Wysock	Bolesław Augustynowicz Dawid Abrahamowicz Hr. Stefan Zamoyski	1	—	—	—	—	
					—	—	—	1	—	
3	Dla obór prywatnych	Złoczów Gorlice Mościska Tarnów***)	Stronibaby Zagorzany Krysowice Gumniska	Kazimierz Obertyński Hr. Adam Skrzyński Hr. Stanisław Stadnicki Ks. Eustachy Sanguszko	—	—	1	—	—	
					1	—	—	—	—	
					1	—	—	—	—	
				Razem . . .	5	—	1	3	—	
				Ogółem			9			

*) Obory zarodowe pełnej krwi (subwencyonowane) otrzymały buhaje z 50% opustem z subwencji państwowej.

**) Obory zarodowe pół krwi (subwencyonowane) otrzymały buhaje z 50% opustem z subwencji krajowej.

***) Odstąpiony został Wyższej szkole rolniczej w Dublinach.

Liczba porządkowa	Wyszczególnienie	Powiat w którym kupiono	Miejsce z którego kupiono	Właściciel od którego kupiono	Kupiono rasy						
					Kra-jowej	Si-men-thal	Ol-den-burg	Ayr-shire			
					Pełnej krwi	Pełnej krwi	Pół krwi	Pełnej krwi	Pół krwi	Pełnej krwi	Pół krwi
					S z t u k						
3	Dla stacyi buhajów subwencyjnych	Mościska	Balice	Z przeniesienia	1	14	43	—	7	—	1
		Rohatyn	Opryszkowce	Bronisław Skibniewski	—	—	—	—	1	—	—
		Nadworna	Podmichałowce	Ks. Teodor Kosiewicz	—	—	1	—	—	—	—
		"	Kamienna	Michał Tustanowski	—	—	3	—	—	—	—
		"	"	Iwan Olejnik	—	—	1	—	—	—	—
		Brzozów	"	Roman Bohadczuk	—	—	1	—	—	—	—
		Sanok	Jasienica	Jakób Kuziów	—	—	1	—	—	—	—
		Rohatyn	Odrzechowa	Stanisław Wysocki	—	—	1	—	—	—	—
		Sanok	Putiatyńce	Władysław Morawski	—	—	7	—	—	—	—
		Kamionka str.	Nowotaniec	Mikołaj Torosiewicz	—	—	—	—	1	—	—
		Sanok	Pawłów	Adolf Poźniak	—	—	1	—	—	—	—
		"	Niebieszczany	Roman Ujejski	1	—	—	—	—	—	—
		Rudki	Długie-Zarszyn	Stanisław Fihouser	—	—	2	—	—	—	—
		Śniatyn	Michalewice	Obora gminna	—	—	2	—	—	—	—
		Sokal	Wolczkowce	Albin Rayski	3	—	—	—	—	—	—
		Mościska	Chorośnica	Bohdan Zadurawicz	—	—	2	—	—	—	—
		Buczacz	Koropiec	Alfred Münter	—	—	2	—	—	—	—
		Złoczów	Lackie wielkie	Stefanja Chorośnicka	—	—	—	—	1	—	—
		Śniatyn	Russów	Kazimierz Potworowski	—	—	1	—	—	—	—
		Nadworna	Neudorf	Leon Wikarski	—	—	1	—	—	—	—
		Tłumacz	Bortniki	Wojt	—	—	1	—	—	—	—
		Kałuż	Swaryczów	Konrad Sander	—	—	1	—	—	—	—
		Jarosław	Wysock	Maurycy Doschot	—	—	1	—	—	—	—
		Horodenka	Horodenka	Adolf Waligórski	—	—	1	—	—	—	—
				Hr. Stefan Zamojski	—	—	—	—	3	—	—
				Jakób br. Romaszkan	—	—	2	—	—	—	—
				Razem .	5	14	75	—	13	—	1
				Ogółem .	108						

W Y K A Z

trzody chlewnej wielkiej rasy Yorkshire zakupionej za granicami Galicyi przez Komitet c. k. Tow. gosp. galic. w r. 1896.

Liczba porządkowa	Wyszczególnienie	Powiat	Miejsce	Właściciel chlewni dla której zakupiono	Gdzie zakupiono i od kogo?	Sproważono wielkiej rasy Yorkshire		Uwagi
						knurki	loszki	
1	Dla chlewni centralnych	Sanok	Zarszyn	Kazimierz Wiktor	od Hoffmana z Hofgrüll	1	2	
		Mosaiska	Lipniki	Stefan Irsey	W. ks. Hessekie od Hoffmana z Hofgrüll	—	2	
		Gródek	Suchowola	Jan Breuer	W. ks. Hessekie od Edw. Meyer z Friedrichswerth	1	—	
		Mosaiska	Dydiałyceze	Stanisław Brykczyński	ks. Sasko-Kobursko-Gothajskie od Wittiego z Falkenwalde	1	—	
		"	"	"	Prow. Brandenburgska od Edw. Ithben z Stürwürden	—	4	
				W. ks. Oldenburgskie				
					Razem	3	8	
					Ogółem	11		

WYKAZ

trzody chlewnej rasy Yorkshire zakupionej w kraju albo odebranej z chlewni przez Komitet c. k. Towarzystwa gosp. gal. w r. 1896.

Wyszczególnienie	Powiat	Miejsce	Właściciel chlewni zarodkowej lub stacyi, dla której zakupiono	U kogo zakupiono i miejsce zakupu	Powiat w którym zakupiono	Knrki	Loski	Uwagi
1 Dla chlewni centralnych	Złoczów	Konty	Władysław Gniewosz	Kazimierz Wiktor w Zarszynie Stefan Irsay w Lipnikach	Sanok Mościska	1	2	
2 Dla chlewni zarodkowych nowo założonych	Przemysł	Babice	Józef Jaruzelski	Chlewnia zarod. w Kalnikowie	Mościska	1	2	Oddane obow.
	Buczac	Baranów	J. Starzyński	" w Markowcach	Tłumacz	1		
	Sokal	Boratyn	Jan Sołowi	" w Grabowcu	Tarnopol	1	1	" "
	Kakusz	Dołpotów	Franciszek Rozwadowski	zarod. w Wieczorkach	Żółkiew	1	1	" "
	Lisko	"	Ludwik Ramult	centr. w Brześcianach	Sambor	1	2	" "
	"	"	"	w Wierżchni	Kakusz	1	1	" "
	Brzozów	Dwernik	"	w Suchowoli	Lwów	1	2	kupiony
	"	"	"	w Dydiatyczach	Mościska	1	1	" "
	Jarosław	Dynów	Stefan Trzeciecki	" w "	"	1	2	oddane obow.
	"	Hawłowice	"	" w Wieczorkach	Żółkiew	1	1	oddane obow.
	"	"	Eustachy Wolski	" w Dydiatyczach	Mościska	1	2	kupiony
	"	Korszów	Walery Łysakowski	" w Wieczorkach	Żółkiew	1	2	oddane obow.
	"	"	Artur Krzysztofowicz	zarod. w Grabowcu	Tarnopol	1	1	" "
"	"	Stanisław Śmieżko	" w Bortnikach	Bóbrka	1	2	" "	
"	Łanczyn	"	centr. w Uhrynowie	Stanisławów	1	2	" "	
"	"	Ilko Iwanoczka	" w Wieczorkach	Żółkiew	1	2	kupiony	
"	Łodzina	Adolf Raszowski	zarod. w Zielonej	Nadwórna	1	2	oddane obow.	
"	"	"	" w Nadwórnie	"	1	1	" "	
"	"	"	" w Skwarzawie	Żółkiew	1	1	" "	
"	"	"	" w Witryłowie	Brzozów	1	2	" "	

W Y K A Z

stanu chlewni centralnych utworzonych przez Komitet c. k. Tow. gosp. gal. po koniec 1896 roku.

Liczba porządkowa	Właściciel chlewni centralnej	Nazwa miejscowości	R a s a	Dano sztuk		U w a g i
				Knury	Lochy	
1	Jan Breuer	Suchowala	Yorkshire	1	2	*) Chlewnie centralna w: Wieszorkach, Grabowcu, Wierzchni i Jakobówce po dopełnieniu warunków stała się wyłączną własnością hodowców w roku 1897.
2	Kazimierz Wiktor	Zarszyn	"	2	10	
3	Stefan Irsay	Lipniki	"	1	5	
4	Bronisław Lang*)	Wieszorki	"	1	4	
5	Aleksander Sozański*)	Grabowiec	"	1	4	
6	Dr. Stanisław Bieliński*)	Wierzchnia	"	1		
7	Jakób Siemiginowski*)	Jakobówka	"	1	4	
8	Stanisław Brykczyński	Dydiatycze	"	1	4	
9	Władysław Gniewosz	Konty	"	1	4	
10	Julian br. Brunicki	Podhorce**)	"	1	5	
			Razem	11	46	***) Chlewnia niesubwencyonowana.
			Ogółem	57		

W y k a z

chlewni zarodowych skompletowanych i nowo utworzonych przez Komitet c. k. Tow. gosp. galic. w r. 1896.

Liczba porządkowa	Właściciel chlewni zarodowej	Nazwa miejscowości	Oddział	Rasa	Dano sztuk		U w a g i
					Knurów	Loszek	
1	Józef Jarużelski	Babice	Przemysł	Yorkshire	—	2	Wskutek zarazy nie-skompletowana Wskutek zarazy nie-skompletowana
2	J. Starzyński	Baranów	Podolski	"	1	2	
3	Jan Sołowij	Boratyn	Sokal	"	1	—	
4	Franciszek Rozwadowski	Dołpótów	Kałuż	"	1	2	
5	Ludwik Ramult	Dwerniki	Sanok	"	1	2	
6	Stefan Trzeciecki	Dynów	Dynów	"	1	2	
7	Eustachy Wolski	Hawłowice	Jarosław	"	1	2	
8	Waleryan Łysakowski	Korszów	Pokucki	"	1	2	
9	Artur Krzysztofowicz	Kornicz	"	"	—	2	
10	Stanisław Snieżko	Lubella	Żółkiew	"	1	2	
11	Ilko Iwanoczka	Łączyn	Nadwórna	"	1	2	
12	Adolf Raszowski	Łodzina	Sanok	"	1	2	
13	Kazimierz Jachimowski	Markowce	"	"	1	2	
14	Cyryl Kochanowski	Mikuliczyn	Nadwórna	"	1	2	
15	Stanisław Fihauser	Niebieszczyzna	Sanok	"	1	2	
16	Hr. Aleksander Potocki	Ossowce	Podolski	"	1	2	
17	Kazimierz Jaworski	Ostrowczyk	Złoczów	"	1	2	
18	Klemens Skawiński	Parchacz	Sokal	"	1	—	
19	Jan Seferowicz	Pasieki	Lwów	"	1	2	
20	Nikoła Mełnyczuk	Piadyki	Pokucki	"	1	2	
21	Ks. Atanazy Mojsowicz	Pniów	Nadwórna	"	1	2	
22	Karol Barański	Radłowice	Sambor	"	1	2	
23	Maciej Z. Serwatowski	Rajtarowice	"	"	1	2	
24	Kazimierz Jadowski	Trześniów	Sanok	"	1	2	
25	Władysław Wiktor	Wola-Sękowa	"	"	1	2	
26	Mikołaj Krzysztofowicz	Załużce	Pokucki	"	1	2	
1	Zygmunt Kisielnicki	Basiówka	Lwów	Yorkshire	—	2	dokompletowana
2	Michał Garapich	Cebrów	Tarnopol	"	1	—	ma oddać młodego knura
3	Aleksander Pragłowski	Komarowice	Przemysł	"	1	—	ma oddać młodego knura
4	Adam Treter	Laszki królew.	Lwów	"	1	—	ma oddać młodego knura
5	Bolesław Kapliński	Machnówek	Sokal	"	—	2	w miejsce padłych na zar.
6	Józef Żukiewicz	Rojatyn	"	"	1	—	dokompletowana
7	Mieczysław Mniszek	Skwarzawa	Żółkiew	"	1	—	w miejsce padł. na zarazę
8	Ks. Dymitr Hordyński	Szkoło	Jaworów	"	1	—	dokompletowana
9	Jan Burzyński	Uhrynów	Stanisławów	"	—	1	w miejsc padł. na zarazę
Ogółem sztuk . . .					30	53	
57 chlewni założył Komitet do końca 1895 r.					83		
26 chlewni założył Komitet w roku 1896.							
83 chlewni założono do końca 1896 r.							

W y k a z

stacyi knurów subwencyjnych utworzonych przez Komitet c. k. Tow. gosp. galic. w r. 1896.

Liczba porządkowa	Właściciel stacyi knura	Nazwa miejscowości	Oddział	Rasa	Sztuk	U w a g i
1	Zarząd dóbr	Dachnów	Cieszanów	Yorkshire	1	własność Oddziału
2	Ks. Wańkowicz	Podmichale	Kałuż	"	1	
3	Dmytro Deputat	Olszanica	Tłumacz	"	1	
4	Stanisław Rokosowski	Tarnawica polna	"	"	1	
5	Zarząd dóbr	Oleszyce	Cieszanów	"	1	
6	Wasył Steń	Sołyhy ad Szkło	Jaworów	"	1	
7	Oleksa Bić	Szkło	"	"	1	
8	Adolf Ebenberger	Żurawica	Przemyśl	"	1	
9	Antoni Abgarowicz	Bratyszów	Tłumacz	"	1	
10	Mieczysław Zabłocki	Hamernia	Cieszanów	"	1	
11	Feliks Drużbacki	Pralkowce	Przemyśl	"	1	
12	Michał Szczepański	Bolanowice	"	"	1	
13	Włodzimierz Garapich	Szyły	Tarnopol	"	1	
14	ks. Stanisław Malinowski	Niebieszczany	Sanok	"	1	
15	M. Truszkowski	Stańków	Stryj	"	1	
16	Ilko Bałahurak	Moskalówka	Pokucki	"	1	
Razem . . .					16	
Do końca 1895 r. założone					24	
Ogółem . . .					40	

W y k a z

owczarni zarodowych oraz stacyi tryków utworzonych przez Komitet c. k. Tow. gosp. gal. do końca r. 1896.

Liczba porządkowa	Właściciel owczarni zarodowej	Nazwa miejscowości	Oddział	R a s a	Dano sztuk			U w a g i
					tryki	matki	jagnięta	
1	Hr. Stanisław Stadnicki	Krysowice	Przemysł	Czuszeki	1	11	—	sprzedana do Rudnika
2	Aleksander Sozański	Grabowiec	Tarnopol	"	1	10	—	
3	Tadeusz Fedorowicz	Klebanówka	"	Oxfordshiredown	1	10	4	
4	Książę Wł. Sapieha	Oleszyce	Cieszanów	Czuszeki	1	10	—	
5	Jan Sołowij	Boratyn	Sokal	"	1	10	—	
6	Kazimierz Obertyński	Stronibaby	Złoczów	"	1	4	—	
7	Michał Garapich	Cebrow	Tarnopol	Oxfordshiredown	1	10	—	
8	Karol Menceł	Niskołyce	Podolski	"	1	10	—	
				Razem	8	75	4	
				Ogółem		87		

Liczba porządkowa	Właściciel stacyi tryka	Nazwa miejscowości	Oddział	R a s a	Dano tryków	U w a g i
2	"	"	"	"	1	
3	Stefan Kuczerba	Kalne	Stryj	Czuszeki	1	
4	Łukasz Karpiński	Hołowiecko	"	"	1	
5	Nykoła Sawinko	Bukowiśle (Żabie)	Pokucki	"	1	
6	Juryj Sorokmaniuk	Bukowiśle (Worohta)	"	"	1	
7	Adolf Ebenberger	Żurawica	Przemysł	Cotswold	1	
				Ogółem stacyi tryków	7	

Część II.

SPRAWOZDANIA

Oddziałów c. k. Towarzystwa gospodarskiego galic. z ważniejszych ich czynności za rok 1896.

---

1. Oddział Bełzki.

(Powiaty: Bełz, Sokal.)

Z końcem r. 1895 liczył Oddział 42 członków; w ciągu r. 1896 umarło 2, wystąpiło 2, a natomiast 3 wstąpiło — tak, że z końcem r. 1896 Oddział liczy 41 członków.

W r. 1896 odbył Oddział 4 walne zgromadzenia, a to 2 w Bełzie a 2 w Sokalu i 1 posiedzenie Rady Oddziału w Bełzie.

Na tych posiedzeniach oprócz załatwienia wielu spraw pomniejszych uchwalono:

a) poprzeć petycję Oddziału Podhajecko-Brzeżańskiego do Koła polskiego w sprawie nadużyć węgierskich urzędów cłowych w t. z. obrocie mlewa.

b) starać się za pośrednictwem Komitetu centralnego o przyspieszenie ruchu osobowego na linii Jarosław-Sokal i Lwów-Bełzec, — tudzież o zrównanie taryf przewozowych od produktów rolniczych na linii Lwów-Bełzec z takimiż taryfami na innych liniach kolei państwowych.

c) zamiast urządzenia przeglądowej wystawy bydła włościańskiego prosić o subwencję na premiowanie buhajków włościańskich podczas licencyonowania.

d) udzielić Komitetowi centr. informacji w sprawie podniesienia chowu koni włościańskich i roboczych w tut. okolicy.

e) poprzeć petycję Oddziału Lwowskiego do Sejmu krajowego, w sprawie utworzenia instytucji weterynarzy okręgowych.

W czasie od 27. lipca do 3. sierpnia 1896 urządził Oddział z otrzymanej od Komitetu centr. subwencji, 8-dniowy kurs kucia koni w Bełzie, pod kierunkiem prof. weterynaryi Wgo Pawła Kretowicza.

Na podstawie uchwały Komitetu centr. posiadał Oddział w r. 1896 w swoim obrębie, w celu podniesienia chowu bydła włościańskiego 8 stacyi reproduktorów, z których 1 subwencyjny (Machnówek) a 7 subwencyonowanych (Łubów, Chłopiatyn, Boratyn, Dobraczyn, Parchacz, Rojatyn i Rozalówka), utrzymywanych przez większych właścicieli.

W celu podniesienia chowu owiec i nierogacizny istniały w obrębie Oddziału owczarnia zarodowa (Boratyn) i 5 chlewni zarodowych (Boratyn, Parchacz, Spasów, Machnówek, Rojatyn).

Kancelarya Oddziału załatwiła 70 exhibitów.

2. Oddział Bobrecki.

(Powiat: Bóbrka.)

Przewodniczący: Włodzimierz Czaykowski. **Zastępca:** Tadeusz Link. **Członkowie Rady:** Witold Niezabitowski, Adolf Gajewski, Alfred Mały, Ignacy Smalawski, Władysław Niwicki. **Sekretarz:** Franciszek Kamiński.

Oddział liczy 29 członków, ubyło 6, a przybyło 7 członków.

W r. 1896 odbyto walnych zgromadzeń 2, zaś zebrań Rady Oddziału 2.

Oddział tutejszy posiada w tym roku 4 stacye buhajów, a to: 1 subwencyjną i 3 subwencyonowane.

Staraniem Oddziału urządzono kurs kucia koni.

Zaprowadzono w Bóbrce i Chodorowie księgi informacyjne celem łatwiejszego porozumiewania się przy transakcyach kupna i sprzedaży dóbr ziemskich, wszelkich płodów rolnych, inwencji żywych i martwych, wreszcie celem szybszej informacyi względem osób szukających zajęcia jako oficjaliści prywatni i innej służby gospodarczej.

Uchwalono wnieść petycję do Koła polskiego we Wiedniu w sprawie projektowanego podwyższenia podatku od spirytusu, tudzież petycję do Sejmu kraj. co do ustanowienia weterynarzy okręgowych.

Uchwalono urządzić wystawę bydła w Chodorowie oraz kurs mleczarski w Staremsiole

Na życzenie Oddziału miał p. profesor Pomorski wykład o nawozach sztucznych i sposobie użycia tychże. Wykład ten wzbudził u słuchaczy wielkie zajęcie, a prelegentowi serdecznie podziękowano za jego bezinteresowną pracę. Podobne wykłady w zakresie rolnictwa uchwalono odbywać na każdym zebraniu.

Delegatami na Walne zgromadzenie Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie wybrano Wnych Alfreda Mały'ego i Franciszka Kamińskiego.

3. Oddział Brodzko-Kamionecko-Złoczowski.

(Powiaty: Brody, Kamionka, Złoczów.)

Przewodniczący: Władysław Gniewosz. **Zastępcy:** Kazimierz Obertyński, Adam Krajewski. **Członkowie Rady:** Oskar Schnell, Tadeusz Jaworski, Leon Wikarski, Kazimierz Jaworski, Bronisław Rozwadowski.

Mnożące się zaległości wkładek przez cały szereg lat spowodowały ogólne zgromadzenie do powzięcia dwukrotnej uchwały w latach 1895 i 1896, aby corocznie zbieranemi były należne wkładki za pomocą zleceń pocztowych. W wykonaniu tych uchwał zoesłano zlecenia, co spowodowało wystąpienie pewnej liczby członków, zalegających od lat 7 z wkładkami, z których część należytości uiszcza, część zaś wprost zapłacenia odmówiła. Wskutek tego zmniejszyła się liczba członków czynnych i wynosi obecnie 42, włącznie z kilku panami, którzy wstąpili do naszego grona.

Walnych zebrań odbyło się 2 (na pierwszym 16, na drugim 10 obecnych), — posiedzeń Rady Oddziału 5.

Na wniosek p. Obertyńskiego Kazimierza, powzięto w marcu 1896 cały szereg uchwał, dotyczących ustawy gorzelniczej i projektowanego podniesienia podatku, wskutek czego udała się deputacya do Wiednia, pod przewodnictwem hr. Stanisława Stadnickiego, usiłując poprzeć postanowione żądania u sfer decydujących.

Drugą sprawą, którą się żywo zajmował Oddział, było projektowane postawienie cukrowni w Krasnem, względnie zebranie potrzebnej ilości morgów pod uprawę buraków. Wszelkie usiłowania dotychczas bezskuteczne i apatya, jak niemniej obawa nowości, okazały się silniejszymi.

Jedynie co do podniesienia hodowli bydła jest o tyle działalność Oddziału nie bez znaczenia, dzięki ofiarności Komitetu i osobistemu animowaniu gospodarzy przez p. Zakrzewskiego, delegata Komitetu, iż 10 stacyi subwencyjnych i 5 subwencyonowanych musi z konieczności wpływać na częściową poprawę przychowku. Wobec jednak ogromu okręgu jest ta ilość nie znacząca.

Założenie centralnej chlewnej Jorkshire u przewodniczącego w Kontach i założenie kilka zarodowych chlewni jest słabem rozpoczęciem przez Oddział działalności, która jak najszerze rozmiary mieć winna.

W okręgu całym znajduje się jedna owczarnia zarodowa czuszek u p. Kazimierza Ober-tyńskiego w Stronibabach.

Nie wymienia się w sprawozdaniu mnóstwa innych spraw, poruszonych w zebraniach — gdyż dyskusye nie doprowadziły do widocznych rezultatów.

Osądzając całą działalność Oddziału, zauważyć należy, iż połączenie 3 tak wielkich powiatów w jeden Oddział jest stanowczo nieodpowiedniem i z konieczności musi się działanie koncentrować w jednej okolicy w widoczną dla dalszych stron szkodą. Wtedy dopiero skuteczną być może praca i skutki widoczne, jak niemniej zainteresowanie się większe, gdy Oddział Brodzko-Kamioneczko-Złoczowski podzielonym będzie przynajmniej na 5 oddziałów, a to: Zborów-Założce, Brody, Łopatyn, Radziechów, Kamionka i Złoczów-Olesko. Te oddziały mogłyby żyć życiem własnem, czerpać siły we wszystkich warstwach, a zwracać się szczególnie winno uwagę na współdziałanie i zainteresowywanie oficyalistów prywatnych, jak niemniej na pożądane przyłączenie się duchowieństwa.

Działalność Oddziału obecnego nie interesuje ogromnej większości inteligentnych rolników, o chłopach już nie mówiąc, jest zatem w znacznej części jałową. A chcąc zaradzić złemu, niewątpliwym pierwszym środkiem jest stanowcze odsłonięcie złego, by wiedzieć można, jak rozpocząć naprawę

4. Oddział Brzeżański.

(Powiaty: Brzeżany, Podhajce.)

Przewodniczący: p. Gołębski Władysław. **Zastępca:** p. Kopystyński Józef. **Członkowie Rady:** pp. Biliński Józef, Krzyżanowski Edmund, Krzyżanowski Michał, ks. Łepki Sylwester, Traczewski Kazimierz. **Zastępcy:** pp. Maramoros Tomasz, Dr. Schätzel Stanisław, ks. Solecki Leonard, prof. Warehoł Jan.

Oddział liczył ogółem 45 członków.

W roku 1896 Oddział odbył 2 posiedzenia Rady i 2 walne zgromadzenia członków.

Z załatwionych czynności wymieniamy najważniejsze: Wniesiono do centralnego Komitetu podanie z prośbą o założenie w roku 1897 w obrębie Oddziału subwencyonowanej obory pełnej krwi simentalskiej, mającej się składać z jednego buhaja i 10 krów, i poparto deklaracją p. Wincentego Podlewskiego, ubiegającego się o założenie takiej obory w Dunajowie. Nadto uchwalono z funduszów własnych Oddziału udzielić hodowcy, przyjmującemu oborę zarodową, dodatkową subwencyę w kwocie 1.000 zł. tytułem bezprocentowej, w dziewięciu rocznych ratach spłacić się mającej pożyczki w celu pokrycia w części kosztów zakupna bydła rozplodowego, przypadających na hodowcę, któremuby Komitet przyznał subwencyonowaną oborę. Określono zarazem inne warunki i stosunek hodowcy do Oddziału z tytułu udzielonej tej subwencyi, biorąc w tym względzie za podstawę przepisy instrukcyi Centralnego Komitetu z dnia 22. stycznia 1893, dla obór subwencyonowanych pełnej krwi obowiązującej.

W obrębie Oddziału istniało w r. 1896 sześć zupełnych stacyi subwencyonowanych buhajów, a mianowicie 2 szwyckiej a 4 berneńsko-simentalskiej rasy. Wniesiono też podanie do Komitetu o przyznanie na rok przyszły tym samym hodowcom tychże stacyi buhajów.

W jesieni roku bieżącego odnowiono zawarty przed 6-ciu latami z c. i k. Komendą Drohowyską kontrakt najmu stajni w Brzeżanach — będącej własnością Oddziału — dla stacyi ogierów rządowych.

W sprawie podniesienia chowu koni roboczych i włościańskich, podniesionej przez okólnik Komitetu c. k. Towarzystwa gospod., udzielono wyczerpującą odpowiedź na kwestyonaryusz, objęty tymże okólnikiem — a nadto wniesiono osobny memoriał, wskazujący na potrzebę ocalenia od zupełnej degeneracyi i ulepszenia drobnej krajowej rasy konia chłopskiego jako takiej, która łączy w sobie wszystkie drogocenne przymioty konia roboczego, — a jako środki najskuteczniejsze, prowadzące do tego celu, wskazano w pierwszym rzędzie zakładanie subwencyonowanych stadnin na wzór takichże obór zarodowych, jakoteż urządzenie zakładów wychowawczych t. z. Fohlenhofów, z których wykluczoneby były wszystkie obce rasy, a uwzględnioną szczególnie krajowa odmienna huculskich koni.

Zastanawiano się także nad szkodliwością nieprzestrzegania ścisłego ustawy o licencyonowaniu tak ogierów jakoteż i buhajów, i uchwalono poruszyć tą kwestyę na najbliższem walnem zebraniu członków c. k. Towarzystwa gospod. we Lwowie.

Poruszono też kwestyę wielkich strat, na jakie narażeni są hodowcy a w pierwszym rzędzie przedsiębiorcy, opasający bydło dla targów zagranicznych wskutek tego, że przepisy obowiązujące co do tępienia zarazy pyskowej są z jednej strony zbyt surowe, albowiem nakazują zamknięcie całego powiatu dla przepędu bydła w razie wybuchu zarazy, choćby tylko w jednej miejscowości odnośnego powiatu; z drugiej zaś strony uznano te przepisy za niedostateczne dla stłumienia zarazy, a zarazem brak energii odnośnych organów, gdy chodzi o ścisłe izolowanie miejscowości, w której wybuchła zaraza od innych nie zakażonych jeszcze, a tem samem, gdy chodzi o stłumienie zarazy w miejscu jej wybuchu. Poruszenie tej kwestyi i postawienie odnośnych wniosków, poruczono delegatom, wybranym na przyszłe walne zebranie członków c. k. Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie.

Ogród pomologiczny w Brzeżanach, będący własnością Oddziału, którego zarząd przeszedł w roku zeszłym z rąk p. Dr. Ciesielskiego do Rady Oddziału, administrowała Rada przez rok cały wedle planu z góry nakreślonego z pomocą uproszonych do tego dwóch pp. członków Oddziału, Rada starała się ogród uporządkować odpowiednio jego celowi i zbadać przyczyny dotychczasowego nieprosperowania ogrodu. Gdy atoli z jednej strony wyczerpały się fundusze Oddziału, uszczuplone przez uchwalenie subwencyi w kwocie 1.000 zł. dla obory zarodowej, — z drugiej zaś strony gdy okazała się bezcelowość dalszych nakładów, z powodów, że miejscowe warunki, jakoto szkodliwy prąd wiatru, licha gleba, ogromne szkody, wyrządzone przez zające, ściągające się z okolicznych lasów i przez robactwo, paraliżowałyby najmiejtniejsze starania, przeto uchwalono na ostatniem walnem zebraniu członków Oddziału zwinąć ogród pomologiczny jak najprędzej i poczynione nakłady powetować przez sprzedaż drzewek, oparkania domu mieszkalnego dla ogrodnika itd.

W sprawie ocenienia i zatwierdzenia koreczunków dokonanych w dobrach Wiśniowczyk i Boków, wzięła Rada Oddziału czynny udział w Komisji delegowanej przez c. k. Starostwo w Podhajcach, i udzieliła przychylniej opinii.

5. Oddział Cieszanowski.

(Powiat Cieszanów.)

Przewodniczący: J. O. ks. Władysław Sapieha. **Członkowie Rady:** pp. Leon Moszyński, Józef Kotarski, Jakób Skiba, Jan Kłosowski.

W ciągu roku odbyły się dwa walne zebrania Oddziału. Pierwsze w dniu 22. czerwca w Baszni, połączone ze zwiedzeniem pola doświadczalnego dla nawozów sztucznych, przy udziale p. profesora Pomorskiego-Mikułowskiego; drugie zebranie walne odbyło się w dniu 22. grudnia w Cieszanowie.

Od lat trzech prowadzone w Baszni pod kierownictwem p. Leona Moszyńskiego doświadczenia z nawozami sztucznymi i w roku bieżącym w dalszym ciągu były wykonywane.

Osobne sprawozdanie, które w myśl uchwały walnego zebrania kosztem Oddziału będzie wydrukowanem, przedstawi rezultaty osiągnięte w ostatnim roku.

Zaznaczyć należy, iż w czerwcu 1896 zwiedził stację doświadczalną w Baszni profesor Mikułowski, i z uznaniem wyraził się o sposobie przeprowadzenia próbnych doświadczeń. Na jego żądanie i w myśl wskazówek na miejscu udzielonych, zebrano próby gleby w Baszni i przesłano takowe do analizy do krajowej stacji doświadczalnej w Dublinach.

Na doświadczenia w Baszni nie mógł Komitet centralny udzielić w roku bieżącym znaczniejszej subwencji dla braku funduszków. Pozwolił jednak użyć na pokrycie wydatków reszty, pozostałej z lat ubiegłych w kwocie 91 zł. 65 ct. Koszta tegorocznych doświadczeń wyniosły 131 zł. 55 ct., nie licząc wydrukowania sprawozdania z doświadczeń próbnych, w r. 1895 przeprowadzonych. Dzięki uprzejmości redakcyi warszawskiej „Gazety rolniczej“, która bezpłatnie wydrukowała w dodatku do gazety całe sprawozdanie, a nadto udzieliła Oddziałowi 200 egzemplarzy osobnych odbitek — druk tego sprawozdania nie Radę Oddziału nie kosztował.

Zarząd cukrowni w Przeworsku nadesłał na wiosnę r. b. 5 kilogramów nasienia buraków cukrowych do kierownika stacji w Baszni, w celu zrobienia prób z uprawą buraków. Wynik tych doświadczeń ogłoszony będzie w sprawozdaniu ogólnem.

W dniu 20. czerwca odbyła się w Oleszycach wystawa bydła włościańskiego, połączona z premiowaniem. Przedstawiono Komisji sędziów razem 161 sztuk bydła rogatego. Oprócz subwencji w kwocie 200 zł., udzielonej przez Centralny Komitet. użyto na premiowanie 50 zł. z funduszu Oddziału. Przy sposobności wystawy urzędowała także Komisya licencyonująca buhaje w okręgu lubaczowskim. Do licencyonowania przedstawiono Komisji 37 buhajów, a z tych 33 licencyę do stanowienia na rok 1896/7 otrzymało. Zauważyć należy, iż przy tem licencyonowaniu, które było powtórne od czasu funkcyonowania Komisji, przedstawiono tym razem większą liczbę buhajów, a wiele z tych, będących własnością włościan, było zupełnie odpowiednich na rozplodniki dla krów włościańskich. Jest więc nadzieja, że przy ściślejszem wykonaniu ustawy o licencyonowaniu i przy stałem zachęcaniu ludności do racjonalniejszej hodowli inwentarza rogatego przez premiowanie i wystawy, ustawa o licencyonowaniu buhajów z czasem odniesie pożądane skutki.

W peryodzie ubiegłym z dniem 1. października 1896 było w oddziale 10 stacji subwencyjnych buhajów. W peryodzie bieżącym liczba stacji subwencyjnych wynosi 12, w których stanowi 10 buhajów rasy majdańskiej a 2 rasy simentalskiej.

W siedmiu miejscowościach istnieją stacje subwencyjne knurów.

Z wiosną b. r. oddał Centralny Komitet obszarowi dworskiemu w Oleszycach owczarnię rasy czuszków, również przyrzekł w roku przyszłym nadesłać dwa tryki na stacje.

Centralny Komitet przeznaczył ze swych funduszków 50 zł. na urządzenie wzorowej gnojarni u jednego z włościan. Gnojarnię taką urządzono u Jana Ogryzły, gospodarza w Oleszycach, członka tamtejszego Kółka rolniczego. Plan i kosztorys gnojarni, przedstawiony Komitetowi, uzyskał aprobatę, wykonywanie roboty oddano Zarządowi Kółka rolniczego. Przy sposobności wystawy przeglądowej bydła, delegat Centralnego Komitetu zbadał na miejscu gnojarnię i oddał ją do użytku właściciela gruntu.

Z inicjatywy Oddziału przybył w lecie b. r. inżynier Wydziału krajowego do gminy Suchejwoli, z poleceniem zdjęć niwelacyjnych pastwiska gminnego. Pastwisko to, obejmujące kilkaset morgów, dziś nieużyteczne bagnisko, ma być w sposób właściwy osuszone.

W sprawie podniesienia chowu koni, odpowiedziano Centralnemu Komitetowi na okólnik z d. 12. października zaznaczając, iż w kilkunastu gminach powiatu cieszanowskiego, włościanie dbają o konie i chowają wprawdzie tylko konie rasy krajowej, nie wielkie, ale krępe i wytrzymałe. Brak jednak zupełny odpowiednich ogierów przyczynia się do upadku chowu koni. Dwie stacje ogierów rządowych nie wystarczają do pokrycia klaczy ani na obszarach dworskich, ani u włościan. Żądano pomnożenia liczby stacji o trzy jeszcze, a to: w Narolu, Cieszanowie i Oleszycach.

Na walnem zebraniu, które w dniu 22. grudnia w Cieszanowie się odbyło, wybrano na Radę ogólną, w marcu odbyć się mającą, delegatami Wnych Jana Gnoińskiego i Leona Moczyńskiego.

Dłuższą dyskusję wywołała oferta właściciela parowej mleczarni w Rzeszowie, z propozycją dostarczania śmietanki do tej mleczarni. Uznano sprawę tę za ważną.

6. Oddział Dynowski.

Skład Rady Oddziału według nowego wyboru na trzecielecie 1897—1898—1899:

Prezes: hr. Ignacy Krasicki. **Wiceprezes:** ks. Gabryel Sałustowicz. **Sekretarz:** p. Stefan Trzeciecki. **Członkowie Rady:** pp. Seweryn Skrzyński, Zdzisław Skrzyński, Zdzisław Nowosielecki.

Pomimo nieprzyjaznych dla rolnictwa konjunktór, które może nie wszystkie okolice Galicyi, ale specyjalnie naszą nawiedziły w tym roku, starał się Oddział wpłynąć w granicach możliwych na podniesienie gospodarstwa w okręgu naszym. I tak mleczarnie obie w Bachórcu u WP. Zdzisława Skrzyńskiego i w Bachórcu u WP. hr. Ignacego Krasickiego, rozwinęły się dość pomyślnie.

Dnia 2. lipca b. r. urządził Oddział wystawę bydła włościańskiego i dworskiego, na której był spęd kilkuset sztuk; z tych znaczna część na wniosek p. Inspektora Zakrzewskiego, otrzymała premie pieniężne, dworskie zaś bydło listy pochwalne.

Tak jak w innych latach tak i obecnie funguje w Oddziale trzy stacye subwencyjne buhai, a w maju b. r. otwartą została chlewnia subwencyjna rasy Yorkshire w majątku Dynowie, u p. Stefana Trzecieckiego. Subwencyonowana fabryka rurek drenowych i dachówek, przez Wydział krajowy, w Harcie u p. Zdzisława Skrzyńskiego, otwarta za staraniem Rady Oddziału, jest już od roku w ruchu, i pomyślnie się rozwija.

Oddział odbył 4 Walne zgromadzenia, z których 2 odwiedził p. profesor Mikułowski-Pomorski, i w dwóch wyczerpujących wykładach pouczył nas bliżej o stacyach doświadczalnych rolniczych, i rozpoczął rokowania z p. Skrzyńskim co do założenia poletek doświadczalnych w majątku Bachórcu.

Na wniosek p. Zdzisława Skrzyńskiego odniósł się Oddział Dynowski do c. k. Starostwa, w sprawie bardzo dla uboższej warstwy ludności rolniczej piekającej. Mianowicie uprosiliśmy c. k. Starostwo o niepotwierdzanie cen targowych dla zboża, które byłyby miarodajnymi w wyrokach sądowych drobiazgowych, bez zapytania sę wprzód Oddziału c. k. Tow. gospodarskiego, okazało się bowiem w wielu wypadkach, że poszczególne gminy podawały znacznie wyższe ceny do potwierdzenia c. k. Starostwu, lub też ceny, odpowiadające wadze a nie miarze zboża.

Oddział Dynowski wystosował dalej pismo do c. k. Centralnego Komitetu, o łaskawą interwencyę u Rządu, w sprawie kolei lokalnych, których rozwojowi bardzo wojskowość przeszkadza, tamując tem rozwój rolnictwa i przemysłu krajowego.

Nakoniec z prawdziwem zadowoleniem skonstatować możemy, że w całym Oddziale panuje bardzo gorliwy ruch celem wprowadzenia w bardziej zacofanych gospodarstwach systemu intensywniejszego, a to przez dokupywanie sztucznych nawozów, podniesienie chowu bydła i racjonalniejsze żywienia tegoż, przez uprawę łubinu, mieszanek, końskiego zębu i innych roślin pastewnych.

Pozostaje nam tylko jedno, tj. wyrazić ubolewanie nasze, że w rozwoju rolnictwa tamuje ten ruch, ostatni okólnik Prezydium krajowej Dyrekcyi Skarbu, który „wobec kwitnących urodzai i tak świetnych konjunktur dla rolników?” nakazuje urzędowi podatkowemu ściagać wszelkie daniny rządowe bieżące i zaległe, z bezwzględną surowością; co też urzęda podatkowe nie omieszkają z całą ścisłością wykonywać.

7. Oddział Jarosławski.

(Powiaty: Łańcut, Jarosław.)

Prezes: P. Bzowski Władysław. **Wiceprezes:** Czartoryski książę Witold. **Członkowie Rady:** pp. Dąbrowski Leonard, Górski Władysław, Jakóbiak Ignacy, Dr. Lisowiecki Maryan, Nowakowski Julian, Prek Stefan, Słoniewski Władysław, ks. Trojnar Walenty, Turnau Jerzy, Wolski Eustachy.

Z końcem roku Oddział liczy 175 członków.

Na fundację stypendyjną imienia ś. p. Władysława hr. Koziembrodzkiego, wpłynęło w r. 1896 ogółem 62 zł. 55 ct., a to z funduszu Wydziału 50 zł. i złożone przez członków 12 zł. 55 ct. Fundusz ten z końcem r. 1896 wynosi 1.085 zł. 47 ct., oprócz procentów od początku lokacyi.

W roku 1895/6 przyznał Komitet centralny 23 stacyi buhajów, a to 5 subwencyjnych i 18 subwencyonowanych. Na stacyach tych pokryto 1.345 krów włościańskich. W roku 1896/7 będzie także 23 stacyi, a to 4 subwencyjne a 19 subwencyonowanych.

W roku 1896 odbyto 4 ogólne zgromadzenia i 6 posiedzeń Rady Oddziału. Na ogólnych zgromadzeniach odbyły się losowania rozmaitych przedmiotów gospodarskich w łącznej wartości 90 zł. w. a.

Jak w latach poprzednich tak i w tym roku wybrano Komisję do oferowania dostaw wojskowych, w skład której weszli: JO. książę Władysław Sapieha, JO. książę Witold Czartoryski i WP. Władysław Górski. Komisya ta jednak nie mogła wnieść ofert z powodu, że producenci zgłosili bardzo małą ilość zboża.

Urządzono dnia 23. maja 1896 w Jarosławiu wystawę przeglądową bydła włościańskiego, a na ten cel przeznaczyła Rada powiatowa w Jarosławiu kwotę 100 zł. a Oddział Tow. gospod. także 100 zł. Wystawa ta zesła się z wystawą drobiu i królików, urządzoną przez jarosławskie Towarzystwo chowu drobiu, i wielkie obudziła zainteresowanie.

Zakupiono 40 egzemplarzy „Wiadomości statystycznych o stosunkach krajowych“, wydanych przez kraj. Biuro statystyczne, pod redakcją Dra Tadeusza Pilata i 50 egzemplarzy broszury o odszkodowaniu szkód zrządzonych przez wojsko i wdrożono starania w sprawie przełożenia broszury tej na język polski, czego się podjął Oddział przemyski.

Uchwalono odnieść się gdzie należy, w sprawie zniesienia uciążliwych certyfikatów na truciznę przeciw myszom w sprawie energiczniejszego i ściślejszego niż dotąd wykonywania ustawy o tępieniu ostów i w sprawie składu komisji do oceny szkód polowych, przez wojsko zrządzonych, w sprawie niskiego wymiaru należytości za podwoły, w sprawie małej skuteczności zarazku Löfflera i zmiany warunków utrzymywania knurów i chlewni zarodowych.

Odniesiono się do Wydziału krajowego, w sprawie wyznaczenia odpowiedniej subwencji dla praktycznych stacyi doświadczalnych i urządzenia większej ilości takich stacyi.

W sprawie ustanowienia stacyi ogierów subwencyonowanych uchwalono żądać dla Oddziału czterech stacyi i odniesiono się do Komitetu Centralnego z prośbą, aby we właściwej drodze wyjednał ponowne zebranie się w lutym lub marcu 1897, Komisji do licencyonowania ogierów.

Postanowiono urządzić w roku 1897 kurs mleczarski, przeznaczając na ten cel kwotę 100 zł. w. a.

P. Leonard Dąbrowski wygłosił wielce pouczającą rozprawę o przechowywaniu liści bu-raczanych i odpadków na paszę.

Protokół podawczy w r. 1896 osiągnął liczby 150.

8. Oddział Jaworowski.

Oddział nie nadesłał sprawozdania.

9. Oddział Kałuski,

(Powiaty: Kałusz, Dolina.)

Przewodniczący: p. Kazimierz Rojowski. **Zastępca:** Adolf Walizorski. **Członkowie Rady:** Stanisław Komorowski, Jan Kunaszowski, Henryk Mierzeński, Franciszek Janowski, Sylwester Hołubowski, Stanisław Skarzyński.

Oddział liczy 49 Członków.

W roku 1896 miały miejsce dwa zgromadzenia ogólne i sześć posiedzeń Rady Oddziału. Zjazd strefowy Oddziałów bratnich, a mianowicie Stanisławowskiego, Tłumackiego, Pokuckiego i Nadwórniańskiego, stanowił punkt kulminacyjny czynności i ożywienia Oddziału. Licznie reprezentowane Oddziały wywymienione, obok Oddziału Kałusko-Dolińskiego, miały sposobność zapoznania się obopólnego oraz dojścia do przeglądu porównawczego, na jakim stopniu stoi chów bydła, koni oraz trzody chlewnej u nich w Oddziale Kałusko-Dolińskim. Wystawa bowiem była dworów i włościan, jak również koni i nierogacizny — urządzona w ogrodzie dawnego zamczyska króla Sobieskiego, starosty Kałuskiego, w dwiestoletnią rocznicę tegoż śmierci — pomimo chwilowej niepogody, wypadła ku najwyższemu zadowoleniu pierwszorzędnym znawców w kraju, jak WP. prezesa Brykczyńskiego, Głuchowskiego, Klemensa i Karola Dzeduszyckich, Stojowskiego, Menzla, Krzysztofowiczów, Siwickiego i t. d.

Druga w kraju w tym roku wystawa drobiu, zasilona przez okazy wysłane ze strony Towarzystwa chowu drobiu w Jarosławskiem, reprezentowana przez delegatów Wgo Bogdanowicza i na punkcie chowu drobiu zasłużonego kierownika zakładu Wgo Prodivina, wiele przyczyniła się do urozmaicenia, a w skutkach okazało się tak wielkie zamiłowanie do rozwoju chowu prześlicznego drobiu z Wiązownicy, iż wszystko co sprzedanem być mogło, pozostało w kurnikach naszych pań gospodyń — niewracając do miejsca rodzinnego.

Posiedzenia zjazdu, odbyte w sali Rady powiatowej, spowodowało uchwalenie memorjałów i petycyi w sprawie ułatwień poboru kainitu tak w celach przeprowadzenia prób, jakoteż w celach gospodarczych; znakomicie opracowana i wygłoszona rozprawa o kainicie Wgo prof. Pomorskiego, wszystkich zainteresowała i wiele wyjaśnień prof. Pomorskiemu w tym kierunku zawdzięczamy — a kto wie czy rozprawka, dysputy, korespondencye i petycyja nie przyczyniły się do tak znacznych ulg, jakie co do poboru kainitu uzyskaliśmy w ostatnich dniach roku 1896.

W sprawie polepszenia bytu stacyi doświadczalnych, w sprawie podatku wódczannego odnośne petycyje uchwalone, wniesiono.

Zgromadzenie zakończyło się skromnem przyjęciem gości ze strony Oddziału.

Dalszym punktem programu zjazdu był zjazd do kopalni kainitu oraz zwiedzenie warzelni i młynów kainitowych, uprzejmości Wp. Rady Mintera, Jaworskiego i Mańkowskiego, zawdzięczamy dokładne, interesujące i pouczające wejście na skarby podziemne, z których względnie kraj nasz jeszcze bardzo mało korzyści odnosi.

Premiowanie wystawionych okazów było ledwie wystarczającym, jakkolwiek Oddział ze swej strony przeznaczył umyślnie sporządzone medale srebrne i brązowe, dyplomy honorowe, listy pochwalne oraz 10 dukatów w złocie na premie dla koni i trzody, na który to dział żadnych premii uzyskać nie zdołał.

Rada powiatowa Dolińska również jak Rada powiatowa Kałuska raczyły ofiarować po 100 zł. Resztę sporą ofiarował Komitet reprezentowany przez swego wiceprezesa Wgo Brykczyńskiego i Wgo Fedorowicza Oddział załatwiał w ciągu roku wszelkie czynności, skierowane w spra-

wie chowu bydła rewidował wspólnie z swym inspektorem stacye subwencyjne i subwencyonowanej wprowadził kilka nowych chlewni półkrwi.

Oddział wysyłał delegatów na zjazd Rady ogólnej do Lwowa i na wystawę bydła w Stryju urządzonej przez tamtejszy Oddział. W sprawach korczunkowych opinie swe wydawał i brał udział w komisjach licencyjnych, które jednak dotychczas bardzo słabym rezultatem w obu powiatach się odznaczają dla braku ścisłego przestrzegania odnośnej ustawy, oraz niechęci do zakupna buhajów gminnych przy użyciu pożyczki z funduszków krajowych, na cele chowu bydła przeznaczonych przez Wysoki Sejm.

10. Oddział Lwowski.

(Powiat Lwów.)

Przewodniczący: p. Adolf Wiesiołowski. **Zastępca:** p. Jan Paygert. **Członkowie Rady:** pp. Stanisław Bieliński, Józef Kubicki, Antoni Maślanka, Dr. Stefan Pawlik, Tomasz Rylski, Dr. Józef Szpilman, Adam Treter, Władysław Tyniecki.

Sekretarz: Ludwik Zielonka.

Oddział liczył w roku 1896. 100 Członków; przybyło nowych 12, ubyło 9.

W r. 1896 odbyły się 3 Walne zgromadzenia, z których jedno dzięki ofiarności i uprzejmości Dyrekcyi i całego grona pp. profesorów w c. k. Szkole weterynaryi we Lwowie, gdzie licznie zebrani Członkowie mieli sposobność poznać bogate zbiory naukowe i wszelkie urządzenia i przyrządy służące do leczenia chorych zwierząt.

W r. 1896 odbyła się w Sokolnikach pod Lwowem wystawa przeglądowa bydła włościańskiego wraz z premiowaniem przy licznym udziale interesowanych.

Licencyonowanie buhai odbyło się w okręgach Jaryczów, Winniki i Sokolniki.

Rada Oddziału uzyskała od Komitetu Tow. gospodarskiego 3 nowe stacye subwencyjne buhajów, i to: w Grzędzie u ks. Brylińskiego, w Pasiekach zubrzyckich u p. Seferowicza i w Zaskowie u p. Schoffera, jak również 2 zarodowe chlewnie w Pikułowicach i Dawidowie.

Uzyskano od Komitetu na dalszy rozwój szkółki czerech kleparowskich dalszą subwencyę w kwocie 150 zł. Szkoła ta pozostaje pod bezpośrednim nadzorem p. prof. Dra Szyszyłowicza w Dublanach.

Udzielono pozwolenie na zabicie 10 sarn w rewirze lasów jaryczowskich.

Petycyę do Wysokiego Sejmu kraj. w sprawie utworzenia instytucyi weterynarzy okręgowych względnie subwencyonowanych, rozesłano do poparcia wszystkim Oddziałom Towarzystwa gospodarskiego, Towarzystwom okręgowym rolniczym i Wydziałom Rad powiatowych.

Od dnia 16. do 25. listopada odbył się pod kierownictwem p. prof. Pawła Kretowicza 10-dniowy kurs kucia koni przy c. k. szkole weterynaryi we Lwowie.

Otrzymane od Centralnego Komitetu nasiona, zostały rozdzielone między te „Kółka rolnicze“, które jako Członkowie Towarzystwa należą do Oddziału Lwowskiego.

Rada Oddziału odbyła 6 posiedzeń.

Załatwiono ogółem 106 exhibitów.

11. Oddział Nadwórniański.

(Powiat: Nadwórna.)

Przewodniczący: Ks. kan. Kornel Mandyczewski. **Zastępca:** p. Władysław Lisowski. **Członkowie Rady:** pp. Dr. Alfred Dubs, Grzegorz Głuchowski, Jakób Głuchowski, ks. Józef Kuczyński, Józef Müller, Mikołaj Pawluk, Julian ksiązę Świdrygiello-Świdorski, Antoni Sym, Michał Tymczuk.

Z początkiem roku liczył Oddział 36 członków, w ciągu roku przybyło 37, ubyło natomiast wskutek śmierci i opuszczenia powiatu 2, obecnie więc liczy Oddział 71 członków.

W ciągu roku odbyło się jedno posiedzenie Walnego zgromadzenia i cztery posiedzenia Rady Oddziału.

Kancelarya załatwiła 89 exhibitów, weszłych do protokołu podawczego.

Do ważniejszych czynności Oddziału i przedmiotów obrad na posiedzeniach zaliczamy:

Czynny udział w przeprowadzeniu licencji prywatnych buhai i czuwanie nad przestrzeganiem ustawy o licencyonowaniu.

Wpływanie na gminy, by zakupywały buhaje, wskutek czego zakupiono za pośrednictwem Oddziału 8 buhai gminnych.

Poparcie ze skutkiem petycyj gmin Fitków, Nazawizów i Majdan górny, o wolny pobór surowicy.

Staranie się o powiększenie stacyj buhai subwencyjnych, wskutek czego przyznano 4 nowych stacyj, a z dawniejszemi mamy w powiecie 17 stacyj subwencyjnych z buhajami, własność Tow. gospodarskiego stanowiącymi.

Uzyskanie 3 nowych chlewni zarodowych, wskutek czego jest obecnie 6 chlewni, które mają obowiązek oddać przychowek na utworzenie tyluż nowych stacyj, tudzież 4 stacyj już zwolnionych od tego obowiązku, jednak prosperujących skutecznie i przyczyniających się do rozwoju hodowli i ulepszenia rasy.

Przedstawienie wniosku na utworzenie w Mikuliczynie i Zielonej subwencyonowanych stacyj ogierów krwi arabskiej, któremi by znana z pożyteczności, a już zdegenerowana rasa koni huculskich, napowrót odżyć mogła.

Postawienie wniosku na urządzenie w r. 1897 wystawy przeglądowej bydła, połączonej z premiowaniem.

Spowodowanie uchwały na zamianowanie delegatów, którymby poruczono pieczę nad stacyami subwencyjnemi buhai, gdyż właściciele stacyj nie zawsze mają na oku cel, dla którego stacye te ustanowione zostały, a mianowicie dopuszczanie do korzystania z takowych, uboższych włościan.

Zauważamy wogóle, że zgodnie ze stosunkami naszego górskiego powiatu, czynności nasze były i pozostaną nadal skierowane przeważnie ku sprawie podniesienia chowu bydła ulepszonej rasy a zaznaczamy z przyjemnością, że usiłowania nasze na tem polu nie są daremne.

12. Oddział Podolski.

(Powiaty: Buczacz, Czortków, Husiatyn, Zaleszczyki.)

Prezes: p. Artur Zaremba Cielecki. **Wiceprezes:** p. Adam Noel. **Członkowie Rady:** pp. Bogucki Władysław, Cieński Tadeusz, Głazewski Ignacy, Horodyski Kazimierz, Krasnopolski Władysław, Mencil Karol, Noel Tadeusz, Dr. Paygert Kornel, hr. Potocki Aleksander.

W roku minionym odbyły się dwa Walne zgromadzenia Członków Oddziału i cztery posiedzenia Rady. Na dniu 3. września r. b. obraną została nowa Rada. złożona w znacznej części z tych samych członków, co poprzednia i wzmocniona kilkoma nowymi.

Jak w latach poprzednich tak i w tym roku miało miejsce zebranie delegatów i członków „Kółek rolniczych“ powiatu buczackiego i czortkowskiego w miesiącu maju w Monasterzyskach. Obecnych było przeszło 400 gospodarzy, członków Kółek i kilku właścicieli ziemskich, oraz księży. Przewodniczący wygłosił odczyt treści historycznej o Unii Brzeskiej, a p. Świeżawski Antoni odczyt o karmieniu bydła i przechowywaniu paszy, — potem załatwiono sprawy bieżące Kółek, oraz odbyła się loterya fantowa. Uczestnicy zjazdu widocznie byli zadowoleni i kilkakrotnie zamaniestowali potrzebę łączności Kółek z Oddziałem.

Także w Monasterzyskach w maju odbyło się premiowanie bydła włościańskiego, na który to cel Oddział uzyskał subwencję od Komitetu Towarzystwa, oraz w części przyczynił się do kosztów swymi funduszami

Oddział nabył i rozesał nasion między włościan, członków Kółek za 17 zł. z własnych funduszków, udzielił także subwencję 48 zł. Zarządowi powiatowemu czortkowskiemu Kółek rolniczych i Macierzy polskiej w Cieszynie w wysokości 15 zł.

Pomimo tak znacznych wydatków, zostało skapitalizowanych i funduszowi rezerwowemu oddanych 200 zł. W ogóle zaległości zmniejszyły się, a choć ubyło kilku Członków wskutek śmierci wysprzedaży swych majątków lub przeniesienia się do innych Oddziałów, ilość Członków Oddziału przez przystąpienie nowych wzrosła, w porównaniu z rokiem przeszłym, o 7 członków.

Co do chowu bydła, Oddział liczył w roku ubiegłym w swym obrębie 4 stacye buhai subwencyjnych i 9 subwencyonowanych, a dzięki subwencji, jaką uzyskał od Rady powiatowej buczackiej, utworzył jeszcze 3 stacye buhai subwencyjnych własnych i 4 stacye knurów subwencyjnych, należących do funduszu hodowlanego powiatu buczackiego.

Z tego krótkiego streszczenia z przyjemnością skonstatować można, że Oddział Podolski w roku ubiegłym nie tylko, że się nie cofnął, lecz spokojnie i wytrwale dąży naprzód w swym rozwoju i mamy nadzieję, że nowa Rada, dodając nam nowych sił, przyczyni się w przyszłości do pomyślnego rozwoju Oddziału naszego

13. Oddział Pokucki.

(Powiaty: Horodenka, Kołomyja, Kossów i Śniatyn).

Przewodniczący: P. Dr. Mikołaj Krzysztofowicz. **Zastępca:** P. Dr. Henryk Wielowieyski.
Członkowie Rady: Pp. Ludomir Cieński, Stanisław Jasiński, Jan Kleski, Antoni Kunz, Eugeniusz Krzysztofowicz, Stefan Moysa, Konstanty Siwicki, Antoni Theodorowicz, Jan Wielowieyski, Włodzimierz Zagórski.

Oddział odbył w r. 1896 2 walne zebrania, a 4 posiedzenia Rady.

Podniesienie chowu bydła było głównym przedmiotem zabiegów i starań oddziału Stacyi subwencyjnych i subwencyonowanych jest w Oddziale 19. Nadto znajduje się w powiecie śniatyńskim 7 buhajów, zakupionych wspólnym kosztem powiatu i Towarzystwa gospodarskiego.

Do 2 obór zarodowych pól krwi w powiecie Śniatyńskim przybyła trzecia w Krasnostawcach.

Rada gospodarska przyszła do przekonania, że ustawa o licencyonowaniu buhajów tylko pod tym warunkiem może przynieść owoce, jeśli będzie ściśle i energicznie przestrzegana. W tym celu konieczną jest styczność oddziałów gospodarskich z władzą polityczną w każdym powiecie. Tak samo wymagają opieki stacye i obory zarodowe, niemniej też działalność dydaktyczna w tym roku zamianowanego a wielce zasłużonego około chowu bydła instruktora hodowli bydła, wymaga stałego poparcia. Tym wszystkim zadaniom rozwijającej się akcyi hodowlanej nie byłby w stanie podołać Oddział Pokucki, obejmujący 4 powiaty, jeśli nieobmyśliłby odpowiedniej organizacji. Dla tego też wybrano 4 komitety, po jednym na każdy powiat, których referenci są obowiązani utrzymywać w ewidencji całą akcyę hodowlaną, znosić się w tym celu z władzą polityczną i z organami Tow. gospodarskiego i zdawać peryodycznie sprawę Radzie gospodarskiej. Pierwszą relacyę złożyły Komitety na posiedzeniu dnia 9. listopada. Nie trzeba być pesymistą, aby przyznać, że ustawa o licencyonowaniu mimo 2-letniego istnienia zółwim krokiem wchodzi w życie i że stan rozplodników w przeważnej ilości gmin jest opłakany. Na 212 gmin w 4 powiatach licencyonowano 160 buhajów. — 52 gmin więc niema wcale buhajów licencyonowanych. Główna zaś przyczyna tego stanu rzeczy, który w reszcie kraju się powtarza, jest okoliczność, iż brakło rozplodników zasługujących na licencyonowanie. Wobec tego uderza w oczy, iż fundusz pożyczkowy krajowy w kwocie 50.000 zł., mający służyć na zakupno buhajów gminnych leży prawie nienaruszony — mimo wy-

rażnego przepisu ustawy, iż każda gmina o potrzebną ilość buhaji postarać się winna, jak też mimo ogłoszeń Wydziału krajowego, odnoszących się do korzystania z funduszu pożyczkowego.

Z powyższych powodów uznała Rada gospodarska jako jedyny a uzasadniony sposób zaradzenia złemu, który też podjęła, mianowicie odnieść się do Wydziałów powiatowych, aby wezwały gminy potrzebujące buhajów do podpisania skryptu dłużnego na 150 zł. (koszt przybliżony zakupna 1 rozplodnika) i włożenia 50 zł. jako pierwszej raty funduszowi hodowlanemu, spłacić się mającej w preliminarz wydatków na r. 1897, — gminom zaś opornym w myśl §. 70. ustawy gminnej aby włożyły z urzędu kwotę powyższą do budżetu.

Dnia 13. maja 1896 odbyła się w Koszowie wystawa i premiowanie bydła włościańskiego za czynnem przyczynieniem się tamtejszego Wydziału powiatowego. Wystawa ta dała miarę, ile mogą zdziałać w krótkim czasie stacye buhajów nawet w tak zaniedbanym co do chowu bydła acz z natury w tej mierze dobrze uposażonym powiecie. 15 gospodarzy otrzymało nagrody w łącznej kwocie 100 zł. Pp. Bursa i Gawłowski dyplomy uznania.

Od 10. do 23. Sierpnia odbył się w Załuczu nad Czeremoszem przy oborze dworskiej kurs mleczarstwa. Prelegentem był P. Jan Biedroń, obecny instruktor kraj. mleczarstwa. Jako dodatni wynik tego kursu uważać należy założenie racjonalne mleczarni w Załuczu, która z natury rzeczy będzie stanowić w najbliższej okolicy zachętę do pielęgnowania prawidłowego tej intratnej gałęzi przemysłu.

Oddział starał się usilnie o założenie w różnych miejscach chlewni zarodowych. Także zaprowadzenie dwóch owczarni zarodowych i 8 stacyi tryków jest w najbliższym czasie spodziewane.

Wobec tak ożywionego ruchu w kraju na polu chowu bydła wydała się Radzie petycja sejmowa Oddziału lwowskiego o zaprowadzenie weterynarzy okręgowych uzasadnioną, chociażby to musiało dość znaczny wydatek dla kraju wywołać i z tego powodu uchwalono ją poprzeć. Instytucya bowiem powyższa z jednej strony ułatwiłaby szerzenie odpowiednich informacji między hodowcami, z drugiej zaś przyczyniłaby się w wysokim stopniu do tłumienia zarodku chorób i zaraz zagrażających tak bardzo kapitałowi znacznemu w tej gałęzi inwestowanemu.

Sprawa chowu koni włościańskich, utworzenie stacyi rozplodników i premiowanie koni zajmowało w ostatnim czasie Radę, która przedłożyła Komitetowi odpowiednie wnioski.

Na peryodycznych zebraniach zajmowano się nietylko praktycznymi kwestyami gospodarskimi, ale także omawiano gruntownie ustawy dla rolnictwa ważne i doniosłe, jak ustawę o reformie podatków, o rewizyi katastru gruntowego, o opustach z powodu klęski i towarzystwach zawodowych.

Z kolei nadmienić wypada jeszcze o jednej sprawie, która w Oddziale wielkie budzi zajęcie, a drugi rok już jest praktykowaną. Już w r. 1895 czyniono próby i doświadczenia z różnymi gatunkami roślin gospodarskich. Oprócz dalszego prowadzenia powyższych prób wykonano w roku ubiegłym w 5 miejscowościach — stosując się ściśle do wskazówek informacji udzielonych osobiście przez profesora Pomorskiego — doświadczenie z nawozami sztucznymi. Rezultat tych prób i doświadczeń został przedłożony w swoim czasie stacyi doświadczalnej w Dablanach do zbadania.

W Oddziale panuje głębokie przekonanie o pożyteczności takich prób i doświadczeń, gdyż one prowadzą do zbadania ziemi, a w dalszej konsekwencji umożliwiają postępować nie na oślep, lecz na pewnych podstawach, a tem samem podnieść znamienicie plony nasze. Próby jednak powyższe muszą być prowadzone z największą ściślnością, dlatego też potrzebują być nadzorowane i kontrolowane przez stacyę doświadczalną. Zachodzi przeto potrzeba lepszego wyposażenia stacyi w Dablanach, ażeby kierownik tejże miał do despozycyi większą ilość asystentów i fundusz niezbędny do bezpłatnego wykonywania analizy nawozów i gleb typowych. Powyższą opinię swą przedstawił Oddział wraz z odpowiednimi wnioskami na zgromadzeniu stefowem, odbytem w Kałuszu dnia 20. Czerwca 1896. Na podstawie zaś uchwały jednomyślnej rzeczonoego zgromadzenia przedłożony został Wydziałowi krajowemu memoriał w duchu powyższym.

W końcu zaznacza się, iż z ramienia funduszu religijnego na Bukowinie zamierzona jest budowa fabryki cukru na granicy kraju naszego i że Oddział zostaje w pertraktacyi z delegatami bukowińskimi co do oddania pewnego obszaru roli pod uprawę buraków cukrowych.

14. Oddział Przemyski.

(Powiaty: Przemyśl, Mościska, Dobromil).

Przewodniczący: JO. Władysław książę Sapieha. **Zastępca:** Dr. Jan Pawlikowski. **Członkowie Rady:** Mikołaj Drużbacki, Adolf Ebenberger, Dr. Feliks Drużbacki, Bolesław Gurski, Bolesław Jocz, Stefan Irsay, Stefan Nanowski, Michał Szczepański, Kazimierz Zbyszewski i Władysław Bogdański.

Członków liczył Oddział z końcem 1896 — 105. Nowych członków przybyło 8. Zmarło 3 członków. Wskutek niepłacenia wkładki dłużej niż dwa lata ubyło 25 członków.

W ciągu roku 1896 odbyła Rada 9 posiedzeń, tudzież trzy walne zebrania. Prócz tego zwołane były dwa posiedzenia podczas przybycia do tutejszego powiatu delegatów komisji krajowej dla rewizji katastru podatku gruntowego. Na drugie z tych posiedzeń zaproszono naczelników i delegatów gmin z całego powiatu przemyskiego.

Z czynności Oddziału podnieść należy przedewszystkiem staranie Rady o sporządzenie dla powiatu przemyskiego mapy graficznej gleb i opisu tychże. W sprawie tej, zainicjowanej przez p. Dra Jana Pawlikowskiego, przeprowadziła Rada Oddziału w bieżącym roku wstępne czynności. Podzielono powiat na ośm. części, ułożono odpowiednią instrukcję, zakupiono mapy wojskowe powiatu o skali 1 : 75,000. Mapy te służyć mają jako podręczniki dla Pp. Delegatów. Zakupiono przybory do oznaczenia na mapie typów gleby odpowiednimi kolorami, zamówiono w c. i k. wojskowym Instytucie geograficznym w Wiedniu mapy powiatu o skali 1 : 25,000. Uproszczone zarazem Pp. Delegatów do zbadania na miejscu przydzielonych im części powiatu, opisu gleb w każdym rejonie w myśl wskazówek instrukcją objętych i przedstawienia typów gleby kolorami na podręcznych mapach. Na podstawie tych danych następnie mapa o skali 1 : 25,000 przez fechowego rysownika będzie sporządzoną. Pracę tę, przerwana porą zimową, spodziewa się Oddział wykończyć w ciągu roku 1897.

Rada Oddziału podjęła ponownie w b. r. sprawę założenia niższej szkoły rolniczej w Miżyńcu. Jeszcze w r. 1891 wniesiono prośbę do Wydziału krajowego o wyjednanie uchwały Sejmu, zezwalającej na założenie w Miżyńcu niższej szkoły rolniczej i przeznaczającej na ten cel odpowiednie sumy z funduszu krajowego. Dotąd atoli szkoła ta założoną być nie mogła. Deklaracya ś. p. Adama księcia Lubomirskiego, mocą której jako Prezes Oddziału przemyskiego, przyrzekł przyczynić się w znacznej części do wystawienia budynku szkolnego, jakoto zapewnić grunt potrzebny — przez śmierć inicjatora tej sprawy straciła moc obowiązującą. Również zgasły deklaracye innych instytucji i osobistości, przyrzekające utworzenie stypendyów. Rada Oddziału uzyskała w roku bieżącym od JO. Maryi księżnej Lubomirskiej odnowienie deklaracyi ś. p. Adama księcia Lubomirskiego, tudzież poczyniła starania, aby także deklaracye stypendyjne na dalszy czas w mocy utrzymać. Po uzyskaniu deklaracyi ponowioną będzie w Wydziale krajowym prośba o założenie pomienionej szkoły.

Rewizya katastru podatku gruntowego w powiecie przemyskim, w bieżącym roku przedsięwzięta, żywo zajęła Oddział. Przed przybyciem delegatów tej komisji roztrząsaną była ta sprawa za inicjatywą p. Dra Władysława Kraińskiego, na posiedzeniu Rady. Wybrano z grona członków Oddziału obznajomionych ze sprawą dziewięciu mężów zaufania, celem udzielania informacji delegatom komisji krajowej przy badaniu na miejscu stosunków powiatu.

Na posiedzeniach 21. i 27. września b. r. przedstawiono nadmierną i niestosowną wysokość zaszacowania gruntów, tudzież podniesiono ujemne stosunki lokalne, obniżające znacznie dochód z gruntów. Wybrani mężowie zaufania objeżdżali z Pp. Delegatami komisji krajowej powiat i udzielali informacji. O ile wiadomo, sprawa jest na dobrej drodze, a mianowicie w powiecie przemyskim podatek gruntowy ma być niżony.

Rozległą akcyę przedsiębrała Rada Oddziału celem ochrony włościan i obszarów dworskich przed szkodami przez wojskowość przy ćwiczeniach zrzządzanymi. Wniesiono petycyę do Koła

Polskiego, w której upraszano o wyjednanie wynajęcia znaczniejszej przestrzeni gruntów na plac ćwiczeń dla załogi przemyskiej i wojska na fortach stacyonowanego, podobnie jak jest w Bruck nad Litawą. Uchyliłoby to częste ćwiczenia garnizonu na polach w kulturze będących Ministerstwo wojny nie przychyliło się do tego żądania, tłumacząc się brakiem funduszków na ten cel.

Odniesiono się do właścicieli dóbr, księży i naczelników gmin o szczegółowe podawanie szkód. Wystosowano do c. k. Starostwa w Przemyślu odezwy, prosząc o wybieranie fachowych ocenicieli. Tudzież proszono c. k. Starostwo w Przemyślu o wyjednanie zmiany zarządzenia tutejszej c. i k. komendy korpusnej, według którego strona poszkodowana wskazać jest obowiązana pułk, batalion, kompanię, szwadron, pluton lub baterię wyrządzającą szkodę. Celem pouczenia o postanowieniach prawnych w sprawie odszkodowania, przetłumaczono na język polski i wydrukowano odnośne ustawy i rozporządzenia. Broszura ta jest po cenie 12 centów w. a. do nabycia u Sekretarza Oddziału W sprawie wynagradzania włościan i obszarów dworskich za podwoły, rekwirowane przez wojskowość, wniósł Oddział do Komitetu Centralnego przedstawienie, wykazując zbyt niską taryfę dla Galicyi w tym względzie w porównaniu z innymi krajami Monarchii i prosząc o wyjednanie korzystniejszej zmiany odnośnego rozporządzenia ministeryalnego.

Rada Oddziału wniosła pismo do Ministerstwa wojny z prośbą, aby strzelanie artylerii ostrymi ładunkami odbywało się w maju i czerwcu, a nie jak dotąd w czasie żniw. Odpis tej petycji udzielony został Centralnemu Komitetowi z prośbą o poparcie. Do zamknięcia niniejszego sprawozdania. Oddział nie otrzymał od Ministerstwa wojny żadnej odpowiedzi.

Wskutek odezwy c. k. Starostwa w Przemyślu poparł Oddział prośbę gminy Skład solny o zaprowadzenie tamże stacyi ogiera rządowego.

Również poparł Oddział prośbę p. Józefa Myszkowskiego do Rady powiatowej w Przemyślu wniesioną, o udzielenie mu maszyn do wyrobu rurek glinianych.

Do Wysokiego Sejmu wniósł Oddział dwie petycje, jedną o uchwalenie ustawy o przymusowym ubezpieczeniu od ognia, drugą o wyjednanie u Władz skarbowych obniżenie opłaty mytniczej na drogach rządowych od fur z miasta nawóz wywożących.

Aby poprzeczyć rozwój pszczelnictwa w powiecie, odniósł się Oddział do Komitetu, tudzież do Rady powiatowej w Przemyślu o udzielenie subwencji na urządzić się mający w Ostrowie pod Przemyślem kurs praktyczny nauki pszczelnictwa dla 4 nauczycieli szkół ludowych.

W dniach 27. i 30. maja tudzież 1. czerwca 1896 odbyły się staraniem Oddziału wystawy bydła włościańskiego w Sądowej Wiszni, w Medyce i w Dobromilu. Wystawy te, a szczególnie w Dobromilu, były nader licznie obeślane. Na premie na tych wystawach wydano z nadesłanej przez Komitet subwencji 590 zł, a 25 zł. z funduszków Oddziału.

Na rok 1897 uzyskał Oddział tę samą ilość stacyi buhajów, co w roku 1896, mianowicie 9 stacyi subwencyjnych, a 4 subwencyonowane.

Nadto uzyskał Oddział jedną chlewnię zarodową w Babicach nad Sanem, a z poprzednio uzyskanymi jest łącznie pięć chlewni w okręgu Oddziału. Również otrzymał Oddział trzy stacye knurów, jedną stacyę tryka Cotswolda i jedną tryka rasy Czuski.

Dla górskich okolic powiatu zakupił Oddział w roku 1895 dwie pary, a w roku 1896 trzecią parę kóz i rozdał takowe bezpłatnie włościanom. Z końcem roku 1896 rozpoczął Oddział energiczną działalność w celu zakładania i korzystniejszej organizacyi Kółek rolniczych. Na walne zebranie dnia 11. grudnia 1896 odbyte, na które przybyły Zarządy Kółek rolniczych, zaprosił Oddział Wgo P. Jana Marszałkowicza, dzielnego organizatora Kółek rolniczych w zachodniej części kraju. Przedstawiony przezeń rozwój Kółek rolniczych wywarł wielkie wrażenie na obecnych. Na temże zebraniu wybrano komisję, któraby zajęła się skuteczną akcją w tym względzie. Na walnych zebraniach odbywały się pouczające wykłady z dziedziny gospodarstwa rolnego, między innymi o sadzeniu buraków i marchwi, o tępieniu myszy polnych.

Na tychże zebraniach losowali włościanie jako fanty nasiona, tudzież przyrządy gospodarskie, które zakupiono za ogólną sumę 85 zł. 95 ct. w. a.

Exhibitów załatwiono 165.

15. Oddział Przemyślański.

(Powiat: Przemyślany).

Przewodniczący: Wybranowski Aleksander. **Zastępca:** Wybranowski Stanisław. **Członkowie Rady:** Pp. Madeyski Alojzy, Stormke Floryan, Kordecki Albert, Stanek Roliśław, Franko Szczepan, Zdrzałka Dominik.

Po zebraniu walnem Oddziału dnia 20. listopada donosi Rada Oddziału w krótkości, co na niem uchwalono.

1. Wybrać konsorcjum do przeprowadzenia projektu kolei przed paru laty zaproponowanej łączącej Zadwórze z koleją Chodorów-Rohatyn

2. Porozumiano się z Akademią umiejętności komisji fizyograficznej Sekeyi rolniczej w Krakowie i na podstawie tego porozumienia Oddział postanowił odbyć drugie posiedzenie w jak najkrótszym czasie w celu korzystania z gotowości Akademii przysłania na nasze zebranie profesora Lubomeńskiego, któryby pouczył, jak sobie ma postąpić Oddział w czynności komisji fizyograficznej.

Oddział odbył kilka zgromadzeń w ciągu roku i na każde zebranie członkowie licznie się zbrali, co z chlubą zanotować tu musimy. Spraw ważniejszych dotyczących powiatu załatwiono kilka, a mianowicie kosztem Oddziału i Rady powiatowej przy wystawie przeglądowej bydła włościańskiego urządzono w Glinianach wystawę przeglądową koni włościańskich i tę premiowano.

Na wiosnę rozdano szczepy i nasiona pastewne uzyskane od Komitetu pomiędzy członków włościańskich.

Uchwalono i na rok przyszły odbyć w tych samych miejscowościach wystawy przeglądowe, a to z powodu, że powiat przedstawiający kształt podłużny i warunki różnorodne w chowie bydła uznał za potrzebne podzielić czynność na dwa dni, t. j. 11. czerwca 1897 w Przemyślanach, a 12. czerwca 1897 w Glinianach. Wystawy podobne z każdym rokiem większy wykazują postęp w hodowli bydła.

Oddział posiadał w tym roku 3 stacye buhajów subwencyonowanych, a 7 subwencyjnych.

Dla zachęcenia członków i co więcej dla pouczenia mniej płacących z postępem różnych wynalazków, ułatwiających częstokroć pracę ręczną, odbyło się na ostatniem zebraniu losowanie zakupionych narzędzi między członków obecnych.

Na tem zamykamy nasze sprawozdanie, notując jednak ten objaw pomyślny, że członkowie dobrze zrozumiałwszy swój interes przy coraz gorszych czasach dla rolników z każdym rokiem gorętszy biorą udział w zebraniach. To także podnieść należy, że mimo złych czasów członkowie z wkładkami nie zalegają.

16. Oddział Rawski.

Oddział nie nadesłał sprawozdania.

17. Oddział Rohatyński.

(Powiat: Rohatyn).

Prezes: Michał Tustanowski. **Zastępca Prezesa:** Aleksander Krzeczunowicz. **Członkowie Rady:** Aksentowicz Józef, Biesiadecki Franciszek, Czermiński Kazimierz, Gniewosz Antoni, Harsdorf Tadeusz, Kowalewski Izidor, Leszczyński Stanisław, ks. Makohoński Józef, hr. Mycielski Maurycy, ks. Pełeński Andrzej, Torosiewicz Mikołaj, Ujejski Tomasz. **Sekretarz:** Apolinary Jamrógiewicz.

Wskutek uchwały Walnego Zebrania z 15. stycznia 1896 wnieśliśmy do Sejmu petycję w sprawie przyspieszenia załatwienia sprawy regulacji środkowej sekcji Gniłej Lipy i do Wydziału krajowego w sprawie przyspieszenia wykonania prac przygotowawczych do regulacji Swierza, następnie petycję do Sejmu przez Wydział krajowy i do Rady Państwa przez Koło Polskie w Wiedniu w sprawie zniesienia myt drogowych i mostowych, jakoteż pismo do Świetnego Komitetu z prośbą o poparcie tych petycji.

Wykonując dalej uchwały Walnego Zebrania, postaraliśmy się o przybycie do powiatu tutejszego p. Mikułowskiego-Pomorskiego, kierownika krajowej stacji doświadczalnej chemiczno-rolniczej w Dublanach, który też objechawszy prawie cały powiat celem obejrzenia typowych gleb tutejszych miał na Walnem Zebraniu w dniu 2. kwietnia 1896 r. nader zajmujący wykład, o stosowaniu nawozów sztucznych, objaśniany stosownemi rycinami.

Mniej pomyslną była nasza akcja dla pozyskania wędrownego nauczyciela rolnictwa, albowiem tylko Zarząd główny Towarzystwa „Kółek rolniczych“ wydelegował wskutek naszej prośby p. Gabryela Truszkowskiego celem przeprowadzenia lustracji Kółek rolniczych i gospodarstw włościańskich w powiecie rohatyńskim, zaś Wydział krajowy odpowiedział nam na dotyczące nasze pismo, że posiadając tylko czterech wędrownych nauczycieli rolnictwa, z których każdy ma już po dwa powiaty przydzielone, nie może zadość uczynić naszej prośbie.

Działając w myśl wskazówek udzielonych nam przez pana Mikułowskiego-Pomorskiego, postaraliśmy się o urządzenie poletek doświadczalnych w pięciu miejscowościach. Próbki gleb i podglebia z tych poletek, jakoteż uzyskanych plonów odesłaliśmy do analizy w laboratorium chemicznem krajowej stacji doświadczalnej w Dublanach, a obecnie oczekujemy rezultatu tych analiz, by na tej podstawie dalszą akcją w celu podniesienia wydajności ról w powiecie tutejszym przeprowadzić.

Stosując się do dalszych uchwał Walnego Zebrania, zamówiliśmy w fabryce Zieleniewskiego w Krakowie wagę do ważenia świń, aby ją na spłatę ratami odstąpić księdzu Peleńskiemu w Knihynicach dla ułatwienia mu organizacji handlu nierogacizną i uchronienia włościan przed wyzyskiem handlarzy. Z powodu zamknięcia targów wskutek zarazy pyskowej i racicowej, nie udało się jeszcze ks. Peleńskiemu bezpośrednich stosunków handlowych z Pragą i Wiedniem nawiązać.

Świetny Komitet, przyrzekłszy nam 300 zł. na premiowanie bydła ułatwił nam zarazem urządzenie wystaw przeglądowych, które też istotnie odbyły się w dniach 28. i 29. maja 1896 r. w Bukaczowcach i Bursztynie. Dzięki uprzejmości zarządów dóbr w obu wymienionych miejscowościach, oraz naczelników gmin tamtejszych, targowice, na których wystawy się odbywały, były pięknie przyozdobione. Na wystawę w Bukaczowcach przypędzono z sześciu gmin 89 sztuk bydła, z których premiowano 16; na wystawę w Bursztynie przypędzono z szesnastu gmin 170 sztuk, z których premiowano 21 sztuk. Łączna kwota premii rozdanych w gotówce na obu wystawach nie doszła do wysokości przyznanej przez Świetny Komitet, co jest dla nas wskazówką, że pod względem podniesienia hodowli bydła włościańskiego jest jeszcze w powiecie rohatyńskim bardzo wiele do zrobienia. Tuszymy, iż ustawa hodowlana z r. 1892, w r. 1896 w powiecie rohatyńskim w życie wprowadzona, do której wykonywania przyczyniamy się przez delegowanie z naszego grona członków do komisji licencyonujących buhaje, sprawę hodowli bydła włościańskiego ożywi, zwłaszcza, iż Wydział powiatowy rohatyński w tym względzie nie szczędzi ni zabiegów, ni funduszków.

Wskutek przedstawienia naszego o potrzebie zwiększenia liczby stacji buhajów subwencyjnych, których było w r. 1896 tylko cztery, przyznał nam Świetny komitet na r. 1897 takichże stacy siedm, znosząc równocześnie trzy stacje subwencyonowane.

Z dalszych czynności naszych wymieniamy, iż wnieśliśmy do Świetnego Komitetu prośby w sprawie kupna baranów opasowych, grubowłnistych, w sprawie chlewni zarodowych, jakoteż wreszcie w sprawie zakupu barana rasy „czuszki“. Odnieśliśmy się także do Wydziału krajowego z przedstawieniem potrzeby rozszerzenia krajowej stacji doświadczalnej chemiczno-rolniczej w Dublanach i upoważnienia jej do bezpłatnego przeprowadzania analiz gleb, plonów i nawozów.

Przy pomocy Świetnego Komitetu zajęliśmy się urządzeniem kursu mleczarstwa pod kierunkiem p. Jana Biedronia we dworze u p. Mikołaja Torosiewicza w Putiatyńcach.

Rozpoczęliśmy również w r. 1896 ważną akcyę podniesienia sadownictwa w powiecie rohatyńskim, a mianowicie zakupiliśmy u p. Prokopa Tracza, nauczyciela w Koniuszkach 370 szczepów szlachetnych gatunków grusz i jabłoni, celem częściowego rozdania ich po cenach zakupua, częściowego zaś rozdania ich bezpłatnie w wypadkach zasługujących na uwzględnienie. Wszystkie te szczepy zostały rozdane, przeważnie za zwrotem kosztów, tak iż fundusz, przeznaczony na cele sadownictwa, nie doznał znacznego uszczerbku i będzie mógł służyć do dalszej akcyi w tym kierunku. Świetny komitet nadesłał również do rozdania w tutejszym oddziale pewną ilość szczepów na ręce ks. Jana Markiewicza, który też rozdawnictwem ich się zajął.

Z innych spraw załatwionych przez nas, wymieniamy jeszcze, iż poparliśmy przedstawienie wniesione przez Radę Oddziału Tow. gosp. w Kołomyi do Rady nadzorczej Towarzystwa wzaj. ubez. w Krakowie w sprawie postanowień dotyczących ubezpieczeń od gradu — oraz z niektórymi zmianami petycyę Oddziału kamionecko-brodzko-złoczowskiego do Koła Polskiego w Wiedniu w sprawie opodatkowania spirytusu.

Wszystkie sprawy poruszone w temże sprawozdaniu były przedmiotem uchwał tak Rady Oddziału, jak i trzech Walnych Zebrań, jakie się w ciągu roku 1896 odbyły, na których nadto wiele innych spraw, dotyczących Zarządu Oddziału załatwiono. Nadto na tychże Walnych Zebrań odbywały się pogadanki, które miały za temat doświadczenia gospodarskie oraz środki zapobieżenia emigracyi ludu do Brazylii.

18. Oddział Rudecko-Gródecki.

(Powiaty: Rudki i Gródek i okręg sądowy Sądowa Wisznia).

Przewodniczący: Albin Rayski. **Zastępca:** Bolesław Śmiałowski. **Członkowie Rady:** Bal Stanisław, Barański Feliks, Andrzej hr. Fredro, Gizowski Józef, Janko Stefan, Lewicki Mieczysław, Trojan Józef, Żurowski Stanisław.

Rada gospodarcza odbyła w ciągu roku dwa posiedzenia. Prócz tego odbyło się jedno Walne Zgromadzenie członków Oddziału w Rudkach dnia 6. czerwca 1896. Równocześnie z Walnem Zgromadzeniem odbyło się premiowanie bydła włościańskiego. Przeprowadzono ogółem około 200 sztuk bydła; rozdano premii 300 zł., przesłanych przez Komitet i kilkadziesiąt zł. dodanych z kasy Oddziału. Przegląd bydła włościańskiego wypadł dobrze i dowodzi znacznego postępu w hodowli. Stacyj buhajów posiadał Oddział 7. Na rok bieżący powiększył Komitet liczbę stacyi o jedną dla miasteczka Rudek, a to w ten sposób, iż Komitet zakupił dla stacyi buhaja, zaś Wydział Rady powiatowej obowiązał się wypłacać roczną subwencyę w kwocie 60 zł. na utrzymanie tej stacyi. Stacya ta jeszcze nie funkcyonuje z powodu panującej w kraju zarazy pyskowej, która niedozwala sprowadzić już zakupionego rozplódnika. Oprócz tego było w obrębie Oddziału trzy chlewnie zarodowe poprawnych ras angielskich.

Rada gospodarcza załatwiała bieżące czynności, z których jako ważniejsze wyszczególnić należy wydanie opinii co do zamierzonych koreczunków w gminie Bratkowicach i Lubieniu. W obu wypadkach Rada oświadczyła się za udzieleniem pozwolenia na koreczunek. Członków liczy Oddział 130. Exhibitów załatwiono ogółem 21.

19. Oddział Samborski.

(Powiaty: Sambor, Staremiasto, Turka).

Przewodniczący: P. Balicki Ludwik. **Zastępca:** P. Barański Karol. **Członkowie Rady:** Pp. Jędrzejowicz Karol, hr. Łoś Maryan, Popiel Władysław, Tworkowski Stanisław.

W r. 1896 została urządzoną staraniem Oddziału wystawa przeglądowa bydła włościańskiego w Samborze na dniu 8. Czerwca. Wydział powiatowy samborski przyczynił się do premiovania kwotą 44 zł. Spęd bydła był liczny, okazów do premiovania dosyć, chociaż nie w takiej ilości, jak sobie nadzieję roszczono. Gdyby takie wystawy co rok się odbywały, chów bydła podniósłby się prędko.

Oddział zajmował się planami suszni chmielowej z ogrzewaniem powietrzem, jakoteż sposobem przeprowadzenia budowy takiej suszni — kwestya ta jest jeszcze jednak w stadyum pertraktacyi.

W Oddziale było 3 stacye buhajów subwencyonowanych dla użytku włościan.

Rada Oddziału poparła żądanie obszaru dworskiego w Rajtarowicach o ustanowienie tamże stacyi ogierów rządowych — tak dla okolicy pożądaney, jakoteż załatwiała sprawy korcunów lasowych i przemienienia tychże na pastwiska lub orne pola; — w szczególności są to sprawy powiatu Staro-Miejskiego.

20. Oddział Sanocki.

(Powiaty: Lisko-Sanok).

Przewodniczący: p. Zygmunt Janowski. **Zastępca:** p. Kazimierz Wiktor. **Członkowie:** Pp. ks. Data Józef, Fihauer Stanisław, Gniewosz Feliks, Jachimowski Kazimierz, Łępkowski Karol, Morawski Władysław, ks. Malinowski Stanisław, Poźniak Adolf, hr. Potocki Jan, Truskolaski Włodzimierz, Urbański Mieczysław, Wiktor Władysław.

W ciągu roku 1896 odbyły się 2 Walne Zebrania i 6 posiedzeń Rady.

Spraw zapisanych do dziennika podawczego jest 105. Uchwalono budżet na r. 1896 i załatwiono rachunki funduszu Towarzystwa gospod. za r. 1895 tudzież wybrano delegatów na Radę ogólną we Lwowie na r. 1896.

Przedłożono Komitetowi wnioski subwencyjne na r. 1897. Przy uzyskaniu subwencji od Komitetu w kwocie 600 zł. i dodaniu z własnych funduszy 200 zł. urządzoną została wystawa przeglądowa bydła włościańskiego w Brzozowie. Poparto petycyę brzeżańskiego Oddziału Towarzystwa gosp. wniesioną do Koła Polskiego w sprawie nadużyć urzędów cłowych węgierskich w tak zwanym obrocie mlewa (*Mahlverkehr*).

Wybrano delegata na zjazd Kółek rolniczych w Rzeszowie. Zaproponowano Komitetowi stacye buhajów subwencyjnych i subwencyonowanych na okres 1896/97, a mianowicie 14 subwencyjnych i 4 subwencyonowanych, tudzież przedłożono mu wykazy latowania krów włościańskich w okresie 1895/96 z 18 stacyi.

Przedłożono Komitetowi wnioski o urządzenie chlewni zarodowych: w Haczowie u p. Mieczysława Urbańskiego, w Woli sękowej u p. Władysława Wiktora, w Łodzinie u p. Adolfa Raszowskiego i w Niebieszczanach u ks. Stanisława Malinowskiego.

Udano się z prośbą do Pp. Posłów Sejmu, z ziemi sanockiej o wyjednanie zniesienia zakazu wywozu z Galicyi do Czech bydła rogatego, owiec i kóz.

Przedsięwzięto wybór przewodniczącego, tegoż zastępcy i członków Rady.

Postanowiono urządzić w r. 1897 wystawę przeglądową bydła rogatego w ogóle, t. j. dworskiego i włościańskiego, połączonej z jarmarkiem rozplodników i na ten cel zażądać subwencji w kwocie 2.000 zł. w. a. od Komitetu.

Objawiono Komitetowi zdanie w przedmiocie użycia subwencji przez wys. Rząd i kraj przeznaczonej na podniesienie chowu koni roboczych i włościańskich.

Zaproponowano stacye subwencyonowanych ogierów; wskazano właścicieli ogierów i nadto proszono, aby na przyszłość odbywano rządowe premiovanie koni w Sanoku.

21. Oddział Stanisławowski.

(Powiaty: Stanisławów, Bohorodczany).

Prezes: Zygmunt Jaroszyński. **Zastępca:** Jan Janko. **Członkowie Rady:** Brykczyński Mieczysław, Burzyński Jan, Jabłonowski Józef, Potworowski Henryk, Stojowski Zdzisław.

Oddział liczył podobnie jak w roku ubiegłym członków 44.

Oddział odbył 3 posiedzenia Rady, a dwa Walne Zebrania członków i brał udział przez swych delegatów w zjeździe strefowym w Kałuszu.

W roku ubiegłym zajmowała głównie uwagę Rady i członków Oddziału sprawa melioracji gruntów, tak piekąca dla rolników walczących z nadmiarem wilgoci na nieprzepuszczalnych glinach Stanisławowskiego powiatu. Mianowicie na jednym ze zgromadzeń walnych — uproszony p. Aleksander Wierzbicki, kierownik biura melioracyjnego w Stanisławowie, miał wykład o drenowaniu gruntów; komisya z łona Oddziału wybrana ułożyła ceny rurek drenowych dla subwencyonowanej fabryki w Uhrynowie i kwestye te, jak również sprawa wapnienia gruntów, refesowana przez p. Karola Menzla na podstawie miejscowych doświadczeń, wywołały bardzo ożywioną dyskusyę. W ogóle ustanowienie ekspozytury biura melioracyjnego w Stanisławowie dało impuls i zachętę do energicznego przeprowadzania drenowania. Obok subwencyonowanej fabryki p. Jana Burzyńskiego w Uhrynowie, funkcyonuje już także maszyna p. Zygmunta Jaroszyńskiego w Błudnikach; korzystają już z dostarczonych rurek i sąsiedzi, a zamierzonym jest wyrób drenów w dwu jeszcze miejscowościach powiatu.

Ze spraw ogólnej natury wystosowano umotywowaną petycyę do Koła Polskiego w poruszonej przez Oddział Brzeżański sprawie wolnego obrotu mlewem, poparto petycyę Oddziału zło-czowskiego przeciw zamierzonemu podwyższeniu podatku od spirytusu i wysłano list dziękczynny do Wojciecha hr. Dzieduszyckiego za jego wyczerpujące przemówienie w Radzie Państwa w obronie interesów rolnictwa.

Z miejscowych spraw administracyjnych rozlokowano 7 stacyi buhajów subwencyjnych, z niektórymi zmianami, spowodowanymi zmniejszeniem subwencyi na obręb Oddziału przeznaczonej; udzielono opinii żądanej przez c. k. Starostwo o zamierzonych karczunkach w Jeziorku i Kozinie; rozlosowano i rozesłano między członków 200 szczepów drzew owocowych, przysłanych przez Komitet centralny; przedłożono Komitetowi wnioski w sprawie rasy i umieszczenia subwencyonowanych stacyi ogierów i t. p.

Ogółem załatwiono exhibitów 99.

22. Oddział Stryjsko - Żydaczowski.

(Powiaty: Stryj, Żydaczów).

Przy wyborze nowej Rady Oddziału w czasie Walnego Zgromadzenia d. 17. b. m. wybrani zostali na trzecielecie 1897--1899:

Przewodniczący Oddziału: Julian br. Brunicki w Podhorecach p. Stryj. **Zastępca:** Karol hr. Dzieduszycki w Siechowiu p. Sokołów-Stryj. **Członkowie Rady:** Stan. Chojecki w Rudzie p. Ruda-Kochawina; Tadeusz Barański w Siemiginowie p. Stryj. **Zastępcy tychże:** Józef Jarzymowski w Tejszarowie; Julian Czaykowski w Woli dołhołuckiej p. Koniuchów.

Co mamy zaszczyt podać do wiadomości Świątelnego Komitetu.

Najważniejsze czynności Oddziału koncentrują się w tym roku podobnie jak w ubiegłych, około spraw hodowlanych; i tak ułatwiano gminom zakupno buhajów, zarówno z funduszków ich

własnych, jak i z pożyczkowego krajowego, a to w ten sposób, że skoro tylko gmina wniosła do Wydziału krajowego skrypt na pożyczkę, porozumiewał się Oddział z Komitetem i zaliczał z swego funduszu, w myśl uchwał dawniejszych potrzebną kwotę — byle tylko gmina jak najrychlej buhaja mogła dostać. Skoro następnie Wydział krajowy pożyczkę asygnował, zwracał Komitet kwotę odnośną Oddziałowi.

Staraniem Oddziału odbyła się w czerwcu wystawa przeglądowa bydła w Żydaczowie i w Stryju. Zainteresowanie ogólne temi wystawami było bardzo znaczne; była stosunkowo bardzo wiele, może nie dość jednostajnego, co się tem da wytłumaczyć, że przestrzeń naszego Oddziału jest bardzo znaczna, warunki niezmiernie rozmaite, więc trudno w stosunkowo krótkim czasie ujednostajnić typy. W każdym razie możemy mieć nadzieję, że ci, którzy łaskawi byli przybyć na nasze wystawy przeglądowe mogli odnieść wrażenie, iż dużo mamy jeszcze do zrobienia, lecz na dobrych chęciach nam nie zbywa — robimy, co możemy.

W dziale chowu nierogacizny postąpiliśmy dalej, tworząc dwie nowe stacye knurów subwencyjnych w powiecie stryjskim, a to: w Stańkowie i w Hołobutowie; tak więc mieliśmy 7 stacyi z własnymi knurami, w których odhukano po koniec r. 1896 około 270 loch. Prócz tego stworzono jedną chlewnię zarodową w szkole rolniczej w Bereźnicy.

Mniej szczęśliwie powiodło się ze stacyami tryków Czuszków, gdyż jeden z-nich zachorował na połoninie, gdzie przez lato był, i mimo starannej opieki zginął.

W sprawie hodowli koni roboczych wniesiono memoriał do Komitetu.

Ze spraw bieżących, więcej lokalnej natury, załatwiono kilkanaście; interweniowano w komisjach koreczunkowych w Dołhołuce i Daszawie i przy bardzo dla tutejszej okolicy ważnej komisji kolejowej, dotyczącej budowy linii ze Stryja do Hodorowa.

Wskutek interwencji Oddziału udzieliło krajowe Towarzystwo rybackie w Krakowie w zimie 1895/6 2000 sztuk ikry pstrąga, którą umieszczono w wylęgarni w Podhorecach u przewodniczącego Oddziału; ponieważ jednak ikra za późno w drogę odeszła, więc dużo już nieżywej nadjechało, tak, że w rezultacie tylko kilkadziesiąt sztuk wpuszczono do dorzecza Oporu w dobrach skolskich, a na rok 1897 obiecało Towarzystwo więcej ikry pstrąga i łososia nadesłać.

Przy drukowaniu sprawozdania prosimy zwrócić uwagę na to, że Oddział nasz faktycznie od dwóch lat wyłączył powiat drohobycki z zakresu swej działalności, a to z mocy uchwały Rady ogólnej; terytoryum więc nasze obejmuje tylko powiaty: Stryj i Żydaczów.

23. Oddział Tarnopolski.

(Powiaty: Skalał, Tarnopol, Trembowla, Zbaraż.)

Przewodniczący: p. Michał Garapich. **Zastępca:** p. Jacek Kieszkowski. **Członkowie Rady:** pp. Tadeusz Fedorowicz, Konstanty Glogier, Zygmunt Mochnacki, A. Morawski, Antym Nikorowicz, hr. A. Piniński, br. Bronisław Rozwadowski, Eustachy Zagórski.

W roku tym odbyło się jedno walne zebranie w dniu 26. czerwca i pięć posiedzeń Rady w dniach 11. stycznia, 18. marca, 15. czerwca, 26. czerwca i 5. listopada.

Ze spraw ważniejszych załatwiono jak następuje:

Przedyskutowano 7 petycji o koreczunek lasu, z których tylko na trzy — po myśli petentów uchwalono zezwolić.

W lipcu miał prof. Biedroń wykłady o mleczarstwie. Subwencyę nadesłał Komitet. — W wykładach brało udział 10 słuchaczy z III. roku kursu nauczycielskiego i 2 kandydatów z zarządu dóbr Zagrobeli, gdzie te wykłady miały miejsce. Przedmiotem narad na posiedzeniach były sprawy doniosłej wagi, jak ruch emigracyjny ludowy, wskutek którego uchwalono wysłać deputację do p. Namiestnika — projekt Oddziału lwowskiego, stworzenia instytucji weterynarzy autonomicznych, o którego poparcie w Sejmie uproszono p. Zagórskiego. — W końcu postanowiono udać się

do Komitetu z petycją, aby przez Koło polskie wymódził na Rządzie zniesienia ustawy prowizoryalnej z 27. października 1849, jako zupełnie przestarzałej i nielicującej z instytucją ksiąg gruntowych.

Oddział posiadał w roku ubiegłym 4 stacye subwencyjne buhai i 6 subwencyonowanych, nadto owczarnię zarodową czuczaków w Grabowcu i Cotswoldów w Cebrowie.

Oddział liczył 69 członków.

24. Oddział Tłumacki.

(Powiat Tłumacz.)

Z końcem r 1895 liczył Oddział nasz 41 Członków. W ciągu roku bieżącego przybyło 9 nowych Członków, natomiast wykreśliłiśmy z listy 5 Człoków, albowiem Członkowie ci od lat kilku wkładek zupełnie nie płacili, wobec czego ponieśliśmy dotąd ogólną stratę w dochodach naszych w sumie 128 zł. Z końcem r. 1896 liczy zatem Oddział nasz 45 Członków.

W ciągu roku bieżącego odbył Oddział 4 walne zgromadzenia, zaś kancelarya prócz utrzymania biblioteki oddziałowej załatwiła merytorycznie 73 ekshibitów.

Z pośród załatwionych czynności wymieniamy poniżej najważniejsze:

1. W interesie podniesienia chowu bydła rogatego wyjednała Rada Oddziału na okres 1896/97 trzynaście stacyj buhajów subwencyonowanych, z których 11 już funguje, zaś stacye w Podpieczarach i Roszniowie oczekują dotąd nadesłania buhajów; tudzież jedną stacyę subwencyjną u włościanina p. Jana Bienia w Uhornikach.

2. Przedstawiono Wydziałowi krajowemu Członków do komisji licencyonującej buhaje, zachęcono przewodniczącego komisji do jak najspieszniejszego rozpoczęcia czynności — wobec czego komisya ta czynność swoją rozpoczęła dnia 10. lipca i objechała okręgi tak, że przedstawienie buhajów do licencyonowania nie sprawiło właścicielom tychże prawie żadnej trudności — a ukończyła czynność swoją w dniu 23. lipca b. r., a w szczególności:

dnia 10. lipca 1896 na stacyi	Markowce,
" 13. " " " "	Niżniów,
" 14. " " " "	Olesza,
" 17. " " " "	Bortniki,
" 18. " " " "	Ottynia,
" 20. " " " "	Tysmienica,
" 22. " " " "	Tłumacz — wreszcie
" 23. " " " "	Tarnawica polna.

W dniach powyższych przedstawiono komisji do licencyonowania ogółem 139 buhajów, z których zdołano 87 osobników licencyonować.

Celem ułatwienia komisji tej zadania i nadania tejże urzędowego charakteru, odniesiono się kilkakrotnie do c. k. Starostwa i Wydziału powiatowego w Tłumaczu z prośbą o polecenie tak Zwierzchnościom gmin, jakoteż i Przełożёнstwow obszarów dworskich, wreszcie posterunkom c. k. żandarmeryi w powiecie, pilnego czuwania nad ścisłym przestrzeganiem ustawy o licencyonowaniu buhajów — co odniosło ten skutek, iż c. k. Starostwo przekraczających pomienioną ustawę ukarało; dalej proszono tak c. k. Starostwo jak i Wydział powiatowy o poruszenie w sposób popularny naczelników gmin o znaczeniu, wymaganiach i rygorach odnośnej ustawy, jak niemniej o polecenie naczelnikom gmin, ażeby ci przy sposobności posiedzeń Rad gminnych zaznajomili włościan z treścią ustawy o licencyonowaniu buhajów.

3. Gdy w powiecie naszym składającym się z 60 gmin daje się dotkliwie odczuwać brak obór chlewnych, przeto na Walnem Zgromadzeniu Oddziału naszego w dniu 4. listopada b. r. postanowiono z szczyplutkich funduszków, jakimi Oddział nasz rozporządza, zakupić z chlewni Wgo Adama Noela w Sosolówce na razie dwa knurki i cztery loszki rasy „Yorkshyre“ i takowe oddać członkom włościanym do użytku, a skoro trzoda chlewna z chlewni zarodowej Wgo Adama Noela

okaże się być dobrą — wówczas nieomieszkamy zakupić takowej dla Oddziału naszego więcej — o ile tylko fundusze nasze starczą.

4. Poparliśmy petycję Oddziału Złoczów - Brodzko - Kamioneckiego, wystosowaną do Koła Polskiego przeciw zamierzonemu podniesieniu podatku od spisytnu, jakoteż w sprawie zmian niektórych postanowień ustawy gorzelnianej z roku 1888.

5. W sprawie oceny i zatwierdzenia korczunku dokonać się mającego w lasach w Kłubowcach na przestrzeni 569-morgowej i w Olszaniczy na przestrzeni 65 hekt. 60 ar. wzięła Rada czynny udział w komisji delegowanej przez c. k. Starostwo Tłumackie i udzieliła w jednym wypadku przychylniej, zaś w drugim odmownej opinii.

6. Poparto ze strony Oddziału naszego jak najusilniej petycję bratniego Oddziału Lwowskiego wystosowaną do Wysokiego Sejmu o utworzenie instytucji weterynarzy okręgowych, względnie subwencyonowanych.

Wobec powyższego sprawozdania raczy Prześwietny Komitet nabrać przekonania, iż iż Członkowie Oddziału naszego przywiązują największą wagę do podniesienia chowu bydła, bowiem wobec odgrywającego się obecnie przesilenia w rolnictwie, widzą w niem ostatni ratunek włościanina powiatu naszego i pokładają co do tego niepłonną nadzieję w spodziewanej pomocy ze strony Prześwietnego Komitetu c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego.

W końcu oznajmiamy jak najuprzejmiej, iż w skład Rady Oddziału naszego wchodzi:

1. Wny Antoni Szadbej jako przewodniczący;
2. Wny Zdzisław Ładomirski jako zastępca — wreszcie
3. Wny ks. Maryan Topolnicki jako skarbnik i sekretarz.

25. Oddział Żółkiewski.

(Powiat Żółkiew.)

Przewodniczący: p. Starzyński Tadeusz. **Zastępca:** p. Mniszek Mieczysław. **Członkowie**

Rady: pp. Gorecki Włodzimierz i Rozwadowski Eugeniusz.

W roku ubiegłym załatwiono ogółem 52 exhibitów, z których ważniejsze wymienia się: Oddział przyłączył się do petycji Oddziału pokuckiego, w sprawie reformy i rozszerzenia zakresu stacyi doświadczalnej w Dublanach, — wydał okólnik do obszarów dworskich i do gmin, w sprawie tępienia myszy polnych, — wniósł prośbę do Komitetu, o zatrzymanie dla Oddziału na okres 1896/97 istniejących 2 stacyi subwencyjnych i o przyznanie nadto 1 stacyi subwencyonowanej, — zakupił dla włościan znaczną ilość dziełka o głównych zasadach hodowli bydła rogatego, — wreszcie udzielił Komitetowi stosownych informacyi na okólnik, dotyczący podniesienia chowu koni włościańskich i roboczych.

W roku ubiegłym odbyło się tylko 1 Walne zgromadzenie.

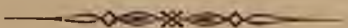
W roku 1896 liczył Oddział 12 Członków.

Spis imienny członków
c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego

(według stanu z końcem roku 1896).

A.

SKŁAD KOMITETU:

**c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego
z roku 1896.**

Protektor:

(vacat).

Prezydyum:

P. T. Exc. Sapieha Adam, książę	Prezes.
„ Stanisław Stadnicki, hrabia	I. Wiceprezes.
„ Dr. Pilat Tadeusz . . .	II. Wiceprezes.
„ Brykczyński Stanisław . .	III. Wiceprezes.

Członkowie Komitetu:

P. T. Abrahamowicz Dawid.	P. T. Langie Tadeusz.
„ Breuer Jan.	„ Onyszkiewicz Mieczysław.
„ Czartoryski Witold książę.	„ Schnell Oskar.
„ Cielecki Zaremba Artur.	„ Sapieha Władysław książę.
„ Dzieduszycki Klemens hrabia.	„ Dr. Skalkowski Tadeusz.
„ Frommel Juliusz.	„ Tyniecki Władysław.
„ Gniewosz Włodzimierz.	„ Tymofteyewicz Ludwik.
„ Dr. Kozłowski Włodzimierz.	„ Wiesiołowski Adolf.
„ Dr. Lubomirski Andrzej książę.	„ Wiktor Kazimierz.
P. T. Zamoyski Stefan hrabia.	

B.

Członkowie Towarzystwa:

Członkowie honorowi:

Augustynowicz Bolesław.
Borelli - Wrana Franciszek, prezes
towarzystwa rolniczego w Zarze.
Chlumetzky Jan, były c. k. mini-
ster handlu w Wiedniu.
Colloredo - Mansfeld, książę, prezy-
dent niż. aust. c. k. Towarzy-
stwa rolniczego.
Exc. Falkenhayn Juliusz, hrabia,
b. c. k. minister rolnictwa.
Exc. Falkenhayn Franciszek, hr.

Forgach - Ghymes Antoni, hr., c. k.
podkomorzy i kawaler orderu
węg. św. Szczepana.
Exc. Jaworski Apolinary.
Kurnatowski Władysław.
Kwilecki Mieczysław, hrabia.
Polanowski Stanisław.
Plener Ignacy, rz. tajny radca.
Salm Reiferscheid Hugo, książę,
prezes tow. roln. w Morawii,
kawaler orderu złotego runa.

Schwarzenberg Józef August Fry-
deryk, książę, prezes towarzystwa
rolniczego w Pradze.
Schwarzenberg Karol, książę.
Sułdrzyński Zygmunt.
Trap - Trappenberg Jan, prezes tow.
rolniczego w Tyrolu.
Zaj Karol, hrabia, właściciel dóbr
w Węgrzech.
Żółtowski Stanisław, hrabia, wła-
ściciel dóbr.

C.

Członkowie korespondujący:

Albert Józef, dr., prof. szkoły leśn.
w Aschaffenburgu.
Auleitner Antoni.
Bedö Albert, radca min. i szef le-
śnictwa w państwie węg.
Biegelmeier Ludwik, c. k. radca
skarbowy w Wiedniu.
Böttcher, radca kancel. w Berlinie.
Breitenlohner, dr., prof. akademii
rolniczej w Wiedniu.
Egan Edward, b. insp. mleczarstwa
w węg. min. rolnictwa.
Ejdziatowicz Tadeusz, właściciel
dóbr w Królestwie Polskiem.
Exner Wilhelm, dr., prof. akademii
w Wiedniu.
Fiskali Ferdynand, dyr. szkoły le-
śnej w Weisswasser.
Fischbach Karol w Sigmaringen.
Gabrieli Adolf, prof. przy akademii
technicznej w Gracu.
Geyer Karol, prof. szkoły leśnej
w Aschaffenburgu.
Gourcy Konrad, hr., członek tow.
rolniczego w Paryżu.
Grebe Karol, dr., dyr. szkoły leśnej
w Eisenach.
Hammerschmied Karol, we Wiedniu.
Hartig Rober, dr., pr. w Neustadt-
Eberswalde.
Hausmann Wincenty, c. k. profesor
w Peszcie.
Heinrich Ernest, c. k. profesor
w Proszkowie.
Hess Ryszard, dr., prof. leśnictwa
na wszechn. w Giessen.
Hohenbruk Artur, baron, radca
w min. rolnictwa w Wiedniu.

Horwarth - Gimint Józef, b. prezes
Tow. roln. w Salzburgu.
Judeich Fryderyk, dr., dyrektor
akademii leśnej w Tharand.
Kaltenegger, profesor, radca rządo-
wy w Wiedniu.
Karnowicz - Efim Stefanowicz, wła-
ściciel dóbr w Rosyi.
Klimkiewicz Antoni, właściciel real-
ności we Lwowie.
Knorr A., br., profesor akademii
leśnictwa w Münden.
Kostaki Grzegorz, właściciel dóbr
w Moldawii.
Kraus Jan, c. k. urz. w Wiedniu.
Landolt, dr., profesor w Zurichu.
Lippert Krystyan, radca minister.
Lorenz J. R., dr., c. k. radca w mi-
nisterstwie rolnictwa.
Lützwitz Rudolf, br., na Szląsku.
Marschet Gustaw, dr., profesor we
Wiedniu.
Międzyński Antoni, korespondent
tow. roln. w Krakowie.
Micklitz Robert, dyr. szkoły leśnej
w Eulenburgu.
Osser Jan, dr., prof. akademii le-
śnictwa w Mariabrun.
Ostrowski Aleksander, hr., właśc.
dóbr w Królestwie Polskiem.
Pavić, ks. proboszcz w Cucerye.
Pawłowski Adam, rządca w Sławu-
cie na Wołyniu.
Płaskowski Aleksander, właśc. dóbr
w Królestwie Polskiem.
Pribil Leo, dr., sekretarz stał. Wydz.
kongresu roln.

Przystański Stanisław, dyrektor mu-
zeum przemysł. w Warszawie.
Rubens Ferd., w Hohenhausen.
Schlessinger Józef, pr. akademii
leśnej w Wiedniu.
Schönweitz Ant. dr. chirurgii.
Schuberg Karol, prof. leśn. na po-
litechnice w Carlsruhe.
Settegast Henryk, dyrektor akade-
mii rolniczej w Berlinie.
Sprengel Karol, dr., kr. prusk.,
radca gosp. w Berlinie.
Steiner - Siard, prof. na wszechnicy
w Peszcie
Strumiło Józef, właściciel dóbr na
Litwie.
Szczański Hipolit, właśc. dóbr
w W. Ks. Poznańskiem.
Szubin Michał Mikołajewicz, wła-
ściciel dóbr w Rosyi.
Temple Rudolf, były kapitan w c. k.
armii, w Peszcie.
Tantzen Henryk, w Hiddingen w Ol-
denburgu.
Wachtel Kalikst, c. k. radca Na-
miestnictwa.
Weeber H. L., inspektor leśnictwa
w Bernie.
Wessely Józef, jeneralny inspektor
dóbr koronnych.
Wiesner Juliusz, dr., prof. szkoły
politechnicznej w Wiedniu.
Woroniecki Karol, książę, właśc.
dóbr w Królestwie Polskiem.
Zbyszewski Celestyn, c. k. major
i prof. mechaniki w Wiedniu.

D.

Członkowie czynni według stanu z początkiem r. 1897.

A. Nienależący do żadnego Oddziału.

- a) Członkowie płaćcy po 15 zł.
wkładki . . . 1
Czaykowski Adolf.
- b) Członkowie płaćcy po 5 zł. . . 1
Ujejski Roman.

Razem . . . 2

B. Przydzieleni do Oddziałów.

1. Oddział Bełz-Sokal.

- a) Członkowie płaćcy po 15 zł.
wkładki . . . 6
Hulimka Aleksander.
Lanckoroński Zbigniew, hr.
Lang Bronisław.
Münter Alfred.
Parnas Maksymilian.
Skawiński Klemens.
- b) Członkowie płaćcy po 10 zł.
wkładki . . . 3
Krzyżanowski Jan.
Tarnowski Juliusz, hr.
Wiśniewski Stanisław, hr.

- c) Członkowie płaćcy po 5 zł.
wkładki . . . 24
Białoskórski Inocenty.
Białoskórski Stanisław.
Biliński Karol.
Dworzak Jan.
Eitelberg Bruno.
Głowiński Wincenty, dr.
Grunwald Józef.

- Hulimka Teodor.
Hulimka Michał.
Kaplński Bolesław.
Korosteński Władysław.
Kownacki Tadeusz.
Kruszewski Wincenty.
Krzyżanowski Władysław.
Obrębski Nikodem.
Paszczudzki Edgar.
Raciborski Aleksander.
Rojecki Władysław.
Sołowij Jan, (senior).
Sołowij Jan, (junior).
Werner Edmund.
Żukiewicz Bronisław.
Żukiewicz Konstanty.
Żukiewicz Józef.

- d) Członkowie płaćcy niżej 5 zł.
wkładki . . . 6
Razem . . . 39

2. Oddział Bóbrecki.

- a) Członkowie płaćcy po 15 zł.
wkładki . . . 5
Czaykowski Jan.
Czaykowski Włodzimierz.
Mycielski hr. Stanisław.
Szeptycki hr. Kazimierz.
Tauczyński Stefan.

- b) Członkowie płaćcy po 5 zł.
wkładki . . . 24

- Bastgen Karol.
Czaykowski Henryk.
Dorożyński Jakób, dr.
Frankowski Stanisław.
Gajewski Adolf.
Henzel Seweryn.
Izdebski Floryan.
Kamieński Franciszek.
Korzenny Wiktor.
Krymski Apolinary.
Kuryłowicz Karol.
Link Tadeusz.
Mahler Tobiasz.
Mały Alfred.
Niezabitowski Witold.
Niwicki Władysław.
Orłoś Władysław.
Ożarowski Adam.
Pauli Edward,
Romanowski.
Smalawski Ignacy.
Trzeciński Czesław.
Witoszyński Józef.
Zwolski Stanisław.

Razem . . . 29

3. Oddział Brodzko-Kamieniecko-Złoczowski.

- a) Członkowie płaćcy po 15 zł.
wkładki . . . 2
Augustynowicz Bolesław, czł. hon.
Schnell Oskar.
- b) Członkowie płaćcy po 10 zł.
wkładki . . . 1
Hubicka Aniela.
- c) Członkowie płaćcy po 5 zł.
wkładki . . . 34

- Barbaszecki Teodor.
Brandstatter Józef.
Drzewiecki Jan.
Dzięciołowski Tadeusz.
Gniewosz Władysław.
Gniewosz Feliks
Gnoiński Wincenty.

- Hanisz Rudolf.
Horodyński Bogusław.
Jasiński Wiktor.
Jaworski Kazimierz.
Jaworski Tadeusz.
Korytyński Tytus.
Mazewski Jan.
Mosiewicz Jan.
Nowak Antoni.
Obertyński Kazimierz.
Paygert Jan.
Pausza Ernest.
Podsoński ks.
Rogowski Władysław.
Romański Franciszek.
Rotter Bolesław.
Rozwadowski Bronisław.
Ryszpler Bolesław.
Skalski Antoni ks.
Stecki Alfred.
Słotwiński Karol.
Torosiewicz Klemens.
Tyszkiewicz hr. Antoni.
Vivien Jan.
Wierchlejski Bolesław.
Wikarski Leon.
Weissmann Aleksander.

d) Członkowie honorowi.

- Jaworski Apolinary.
Polanowski Stanisław. . . . 2
Razem 39

4. Oddział Brzeżany-Podhajce.

- a) Członkowie płaćcy po 15 zł.
wkładki . . . 4
Baworowski Józef, hr.
Komorowski Mieczysław, hr.
Potocki Jakób, hr.
Thom Józef.

- b) Członkowie płaćcy po 5 zł.
wkładki . . . 30
Biliński Józef.
Błażowski Julian, hr.
Bocheński Franciszek.
Gołaszewski Napoleon.
Gołaszewski Stanisław.
Gołębski Władysław.
Gołębski Juliusz.
Gołębski Kazimierz.
Hohendorf Edwin.
Kopystyński Józef.
Krzysztofowicz Józef.
Krzyżanowski Michał.
Krzyżanowski Edmund.

Krasucki Józef.
Lityński Edmund.
Mandel Stanisław.
Marmorosz Tomasz.
Matczyński Konstanty.
Miliński Józef.
Miliński Franciszek.
Podlewski Wincenty.
Romanowski Aleksander.
Rottenberg Leib.
Schatzel Stanisław, dr.
Skarzyński Fortunat.
Solecki Leonard, ks. kan.
Traczewski Kazimierz.
Tyszkowski Józef.
Walewski Jan.
Wohlfarth Franciszek.

c) uwolnieni od wkładek . . . 11
Razem . . . 45

5. Oddział Cieszanowski.

a) Członkowie płacący 25 zł.
wkładki . . . 1
Sapieha Władysław, książę.
b) Członkowie płacący po 10 zł.
wkładki . . . 1
Gnoiński Jan.

c) Członkowie płacący po 5 zł.
wkładki . . . 3
Puzyna Julian, książę.
Wattmann Ludwik, br.
Zarzycki Tytus.

d) Członkowie płacący niżej 5 zł.
wkładki . . . 50
Razem . . . 55

6. Oddział Dynów.

a) Członkowie płacący po 15 zł.
wkładki . . . 4
Krasicki Ignacy hr.
Skrzyński Seweryn.
Skrzyński Zdzisław.
Starzeński hr. Wojciech.

b) Członkowie płacący po 5 zł.
wkładki . . . 15
Będaszewski Konstanty, ks.
Bobczyńska Klara.
Chmurowicz Stanisław.
Dobrzyński Konstanty.
Dwernicki Włodzimierz.
Jelinek Julian, ks.
Jadowski Kazimierz.
Jüngst Teodor.
Lenartowicz Józef.
Loeffler Wilhelm.
Nowosielecki Zdzisław.
Ostaszewski Stanisław.

Salustowicz Gabryel, ks.
Trzecieski Stefan.
Zaczekiewicz Tadeusz, ks.

d) Członkowie płacący niżej 5 zł.
wkładki . . . 4
Razem . . . 23

7. Oddział Jarosławski.

a) Członkowie płacący po 16 zł.
wkładki . . . 11

Badeni Exc. hr. Kazimierz.
Czartoryski Jerzy, książę.
Czartoryski Witold, książę.
Czartoryski Adam, książę.
Drohojowski Stanisław.
Dzieduszycki Exc. hr. Włodzimierz.
Kellerman Józef.
Siemieński Stanisław, hr.
Siemieński Exc. Wilhelm, hr.
Ustrzycki Włodzimierz.
Zamoyski Stefan, hr.

b) Członkowie płacący po 12 zł.
wkładki . . . 2

Lubomirski Andrzej, książę.
Micewski Edward.

c) Członkowie płacący po 10 zł.
wkładki . . . 22

Anlauf Józef.
Banchidy br. Józef.
Bzowski Władysław.
Drohojowski Bolesław.
Drohojowski Zygmunt.
Fabryka cukrowni w Przeworsku.
Fedorowicz Adam.
Frommel Juliusz.
Górski Władysław.
Kozłowski Włodzimierz, dr.
Langie Tadeusz.
Ligęza Tadeusz.
Lisowiecki Maryan, dr.
Łastowiecki Zygmunt.
Mycielski Jan, hr.
Neymanowski Tadeusz.
Potocki Roman, hr.
Prek Stefan.
Scipio Karol, hr.
Turnau Herman.
Turnau Jerzy.
Wolski Zdzisław.

d) Członkowie płacący po 6 zł.
wkładki . . . 8

Karakulski Andrzej, ks.
Łysakowski Józef.
Mikiewicz Konstanty.
Niklaus Karol.
Słoniewski Władysław.
Wolski Eustachy.
Zamoyski hr. Adam.
Żurowski Teofil.

e) Członkowie płacący po 5 zł.
wkładki . . . 8

Bogdanowicz Maryan.
Łastowiecki Franciszek.
Łastowiecki Higieniusz.
Łastowiecki Bronisław.
Madeyski Karol.
Meyer Ferdynand.
Pastor Leon, ks. kanonik.
Szozurowski August.

f) Członkowie płacący niżej 5 zł.
wkładki . . . 124.
Razem . . . 175.

8. Oddział Jaworowski.

a) Członkowie płacący po 15 zł.
wkładki . . . 10

Dębicki hr. Ludwik.
Frank Seweryn.
Hagen br. Stanisław.
Karczewski Henryk.
Konopka Jan.
Łubiński hr. Kazimierz.
Morawski Ludomił.
Myszkowski Stanisław.
Szeptycki hr. Jan.
Weissmann - Zawidowski Alexander.

b) Członkowie płacący po 10 zł.
wkładki . . . 1

Liskowacki Zdzisław.

c) Członkowie płacący po 5 zł.
wkładki . . . 16

Balko Władysław, dr.
Borowski Skarbek Józef.
Deller Ludwik.
Hibl Józef Aleksander, dr.
Hordyński Dymitr, ks.
Kosturski Jerzy.
Kosowski Stanisław.
Katz Dawid.
Marenin Stefan.
Męciński Aleksander, c. k. Radca.
Paar Ferdynand.
Szczepny Teodor.
Sielecki Adam.
Szczyrba Grzegorz.
Smólski Ferdynand.
Żakij Poraj Bolesław.

d) Członkowie płacący niżej 5 zł.
wkładki . . . 84
Razem . . . 111

9. Oddział Kałuski.

a) Członkowie płacący 5 zł.
wkładki . . . 49

Abrahamowicz Eugeniusz.
Baumann Robert.

Bażykowski Bronisław.
 Bieliński Stanisław, dr.
 Czarkowski Konstanty.
 Czypko Andrzej.
 Czarniański, ks.
 Dąbrowski Stanisław.
 Duda Jędrzej.
 Duda Dmytro.
 Dzieduszycki hr. Klemens.
 Fedorowicz Włodzimierz.
 Głodziński Włodzimierz, ks.
 Golijczuk.
 Hołubowski Sylwester.
 Janowski Franciszek.
 Karatnicki Modest.
 Komornicki Stanisław.
 Korzyński Nestor, ks.
 Krumholz Józef.
 Kunaszowski Jan.
 Kalicun Eliasz.
 Leginowicz.
 Mierzeński Henryk.
 Michalewski Wincenty.
 Nebyłowicz Jan.
 Nerbas.
 Pojłański Jan.
 Postruski Witold.
 Postruski Włodzimierz.
 Przystański Ignacy.
 Rojowski Kazimierz.
 Rozwadowski Franciszek.
 Rościszewski.
 Reif Jan.
 Romanów.
 Ślipak Michał.
 Scazoghino Feliks.
 Skarzyński Stanisław.
 Sobota Karol.
 Stanecki Mieczysław, dr.
 Szeligiewicz ks. prob.
 Ujejski Kordyan.
 Waligórski Adolf.
 Witosławski Wincenty.
 Węgrzynowski Hipolit.
 Wurst Adolf, dr.
 Wesołowski Hipolit, ks.
 Załęski Stanisław.

Razem . . . 49

10. Oddział Lwowski.

a) Członkowie płacący po 15 zł.
 wkładki . . . 8

Abrahamowicz Dawid.
 Głabiński Stanisław, dr.
 Kozieradzki Władysław.
 Paygert Jan.
 Romanowicz Tadeusz.
 Seferowicz Jan, Radca poczty.
 Strzelecki Aleksander.
 Wiesiołowski Adolf.

b) Członkowie płacący po 10 zł.
 wkładki . . . 2

Skarbek hr. Henryk.
 Treter Adam.

c) Członkowie płacący po 5 zł.
 wkładki . . . 38

Baczewski Leopold.
 Bieliński Stanisław, dr.
 Blauth Jan.
 Breuer Jan.
 Brykczyński Stanisław.
 Bryliński Włodzimierz, ks.
 Czaykowski Robert, dr.
 Ekielski Józef, dr.
 Fedorowicz Kazimierz.
 Gostyński Stanisław.
 Gottlieb Henryk, dr.
 Gubryniewicz Władysław.
 Jagerman Józef.
 Kędzior Andrzej.
 Komornicki Stanisław.
 Kółko rolnicze w Dublanach.
 Lekczyński Czesław.
 Madejski Kazimierz.
 Morgenbesser Hipolit.
 Muller Henryk.
 Ochenkowski Władysław, dr.
 Papara Ignacy.
 Pilat Tadeusz, dr.
 Porceri Xawery.
 Ramułt Ludwik.
 Romański Antoni.
 Rutowski Tadeusz, dr.
 Steczkowski Jan dr.
 Stroynowski Edward dr.
 Skrochowski Feliks.
 Śniadowski Józef.
 Urbański Witold.
 Wajgart Walery.
 Wang Julian.
 Zakrzewski Jan.
 Zielonka Ludwik.
 Ziolecki Walenty.
 Zwierzchność gminna Winniki.

d) Członkowie płacący niżej 5 zł.
 wkładki i uwolnieni od wkładek . 42

Razem . . . 90

11. Oddział Nadwórniański.

a) Członkowie płacący po 15 zł.
 wkładki . . . 1

Dubs Alfred, dr.

b) Członkowie płacący po 10 zł.
 wkładki . . . 3

Hiss Franciszek.
 Lisowski Władysław.
 Stauffer Adolf.

c) Członkowie płacący po 5 zł.
 wkładki . . . 17

Andruchowicz Emil, ks.
 Gabrysiewicz Józef.
 Głuchowski Grzegorz.
 Głuchowski Jakób.
 Iwanicki Antoni.
 Janeli Antoni.
 Kochanowski Cyryl.
 Kuczyński Józef, ks.
 Kinda Antoni
 Krokowski Leon.
 Kobański Teofil, ks.
 Lewicki Alexander, ks.
 Mandyczewski Kornel, ks. kan.
 Świdrygiełło Julian, ksiądz.
 Sym Antoni
 Szyszkowski Maksymilian.
 Walnicki Michał, ks.

d) Członkowie płacący niżej 5 zł.
 wkładki . . . 50
 Razem . . . 71

12. Oddział Podolski.

a) Członkowie płacący po 15 zł.
 wkładki . . . 21

Baworowski Emil, br.
 Błażowski Maryan, br.
 Bogucki Alexander.
 Bogucki Władysław.
 Cielecki Zaremba Artur.
 Czaykowski Władysław.
 Gołuchowski Adam, hr.
 Gołuchowski Agenor, hr.
 Kęplisz Maryan.
 Kobylański Leon.
 Mandyczewski Kajetan.
 Ochocki Władysław.
 Paygert Kornel, dr.
 Platner Piotr.
 Poniński Kalikst, ksiądz.
 Potocki Aleksander, hr.
 Siemiginowski Włodzimierz.
 Siemieński hr. Wilhelm, Exc.
 Skrzyński Włodzimierz.
 Stonecki Józef,
 Szawłowski Ludwik.

b) Członkowie płacący po 10 zł.
 wkładki . . . 4

Czaykowski Bronisław.
 Krasnopolski Władysław.
 Piniński Mieczysław, hr.
 Sobolewski Stanisław.

c) Członkowie płacący po 5 zł.
 wkładki . . . 61

Antoniewicz-Boloz Jan, br.
 Bilwin Stanisław, c. k. Radca.
 Borkowski Dunin hr. Jerzy.
 Bogdanowicz Maryan.

Borysikiewicz Franciszek
 Cieński Adolf.
 Cieński Kazimierz
 Cieński Ludwik.
 Cieński Tadeusz.
 Czekoński Stanisław.
 Czmoła ks. proboszcz.
 Dancewicz Felix.
 Doschot Alfred.
 Drzewiecki Władysław.
 Geringer Karol.
 Geringer Xawery.
 Głażewski Ignacy.
 Głowiński Kazimierz, ks. prob.
 Gniewosz Włodzimierz.
 Gniewosz Alexander.
 Gromnicki Jan.
 Heydel Franciszek, br.
 Horodyski Kazimierz.
 Horodyski Leon.
 Horodyski Józef, dr.
 Horodyski Jerzy.
 Irzyk Franciszek.
 Komornicki Stefan.
 Krokowski Józef.
 Kęplisz Władysław.
 Łucki Michał.
 Melbachowski Adam.
 Mencil Karol.
 Młodecki Józef, hr.
 Mysłakowski Adam.
 Mysłowski Franciszek.
 Mysłowski Józef.
 Noel Adam.
 Noel Tadeusz
 Ochocki Tomasz.
 Ochocki Roman.
 Orłowski Oktaw.
 Potocki Oskar, hr.
 Potocki Szeliga Tadeusz.
 Potocki Lubicz Władysław.
 Potworowski Kazimierz.
 Rudrof Stanisław.
 Rudrof Władysław.
 Siemiginowski Jakób.
 Siemiginowski Mieczysław.
 Smalawski Zdzisław.
 Sokołowski Józef.
 Starzyński Juliusz.
 Strawiński Gustaw.
 Świeżawski Antoni.
 Szawłowski Stanisław.
 Turkull Jan.
 Wachowicz Spirydion,
 Wachowicz Ignacy.
 Walewski Antoni.
 Wybranowski Poraj Antoni.

13. Oddział Pokucki.

a) Członkowie płaćący po 5 zł.
 wkładki . . . 45

Agopsowicz Jakób.
 Agopsowicz Kazimierz.
 Aslan Mikołaj.
 Biskupski Bolesław.
 Bienkowski Marcelli.
 Bogdanowicz Feliks.
 Cheuł Józef.
 Cieński Ludomir.
 Cieński Leszek.
 Czuczawa Adolf.
 Dobek Józef.
 Jasiński Stanisław.
 Kleski Jan.
 Kobylański Kazimierz.
 Komar Edmund.
 Kosiński Antoni.
 Kosiński Ignacy.
 Krzysztofowicz Artur.
 Krzysztofowicz Eugeniusz.
 Krzysztofowicz Mikołaj, dr.
 Krzysztofowicz Roman.
 Kunz Antoni.
 Łomżyński Stanisław.
 Łopatyński Leopold.
 Łukasiewicz Mikołaj.
 Mojsa-Rosochacki Stefan.
 Passakas Kajetan.
 Przybyłowski Stanisław.
 Przybyłowski Władysław.
 Pużyna Roman, kniaź.
 Pużyna Roman, kniaź (junior).
 Pużyna Leon, kniaź.
 Romaszkan Jakób, br.
 Siwicki Konstanty.
 Strzelbicki Antoni.
 Starzeński Edmund, hr.
 Stańkowski Alfred.
 Szymanowski Tomasz.
 Theodorowicz Antoni.
 Theodorowicz Roman.
 Wielowiejski Jan.
 Wielowiejski Henryk, dr.
 Zadurowicz Bohdan.
 Zagórski Włodzimierz.
 Żeregiewicz Wiktor.

b) Członkowie płaćący niżej 5 zł.
 wkładki . . . 6
 Razem . . . 51

14. Oddział Przemyski.

a) Członkowie płaćący po 15 zł.
 wkładki . . . 5

Borowski Skarbek Józef.
 Jocz Bolesław.
 Pawlikowski Mieczysław.
 Sapieha Adam, książę
 Stadnicki Stanisław, hr.

b) Członkowie płaćący po 10 zł.
 wkładki . . . 3

Drużbacki Feliks, dr.
 Darowski Mieczysław
 Sapieha Władysław, ks.

c) Członkowie płaćący po 6 zł.
 wkładki . . . 2

Myszkowski Józef.
 Zbyszewski Kazimierz.

d) Członkowie płaćący po 5 zł.
 wkładki . . . 32

Bielawski Jan.
 Cehak Ferdynand.
 Czaykowski Władysław, dr.
 Drużbacki Mikołaj.
 Ebenberger Adolf.
 Fischer Zygmunt.
 Gurski Bolesław.
 Irsay Stefan.
 Janicki Karol.
 Jarużelski Józef.
 Korybski Julian.
 Korwin Mieczysław.
 Kostheim Alojzy.
 Kraiński Władysław, dr.
 Łoś Maryan, hr.
 Nanowski Stefan.
 Nażymski Stefan.
 Nowacki Władysław.
 Nowosielecki Bronisław.
 Nowosielecki Stanisław.
 Pragłowski Aleksander.
 Pawlikowski Jan, dr.
 Paszkudzki Mieczysław.
 Romanowski Mieczysław.
 Skalski Stanisław.
 Skalski Eugeniusz.
 Stankiewicz Stanisław.
 Studnicki Tadeusz.
 Szczepeński Michał.
 Terlecki Julian.
 Wiszniewski Leszek.
 Woźniakowski Edward.

e) Członkowie płaćący niżej 5 zł.
 wkładki . . . 63
 Razem . . . 105

15. Oddział Przemysłański.

a) Członkowie płaćący po 15 zł.
 wkładki . . . 1

Torosiewicz Michał.

b) Członkowie płaćący po 5 zł.
 wkładki . . . 17

Baczyński Paweł, ks.
 Czerkawski Władysław.
 Goławski August.
 Kordecki Albert.
 Kielbiński, ks. Kasper.
 Padlewski Włodzimierz.

d) Członkowie płaćący niżej 5 zł.
 wkładki . . . 16
 e) uwolnieni od wkładek . . . 30
 Razem . . . 132

Potulicki Franciszek, hr.
 Romer Konstanty, hr.
 Sander Edmund.
 Sander Robert.
 Skalkowski Władysław.
 Stormke Floryan.
 Tyszkowski Leon.
 Wybranowski Aleksander.
 Wybranowski Roman.
 Wybranowski Stanisław.
 Younga Zdzisław.

b) Członkowie płacący niżej 5 zł.
 wkładki . . . 86
 Razem . . . 54

16. Oddział Rawski.

a) Członkowie płacący po 15 zł.
 wkładki . . . 7

Dębicki Ludwik, hr.
 Jędrzejowicz Franciszek.
 Kruzenstern Karol, hr.
 Marmorosz Kazimierz.
 Obertyński Zdzisław.
 Urbański Jan.
 Żelechowski Tadeusz.

b) Członkowie płacący po 10 zł.
 wkładki . . . 7

Goldberg Jankiel.
 Jordan Wiktor.
 Kämpfe Hermann.
 Lewandowski Stanisław.
 Remiszewski Kazimierz.
 Wysocki Mieczysław.
 Zarząd dóbr Ulicko-seredk.

c) Członkowie płacący po 5 zł.
 wkładki . . . 16

Biliński Feliks.
 Boniecki Stanisław.
 Biętkowski Franciszek.
 Czerwiński Bolesław.
 Dobrowolny Franciszek.
 Dwornicki Antoni, ks. kanonik.
 Gottlieb Henryk.
 Kołpaczkiewicz Antoni, ks.
 Kuzyk Korneli, ks.
 Radziejowski Ludwik.
 Römer Adam.
 Stasiniewicz Zygmunt.
 Skólimowski Józef.
 Świątkiewicz Mieczysław.
 Tarczyński Feliks, ks. kanonik.
 Zabielski Jan.

d) Członkowie płacący niżej 5 zł.
 i uwolnieni od wkładki . . . 12
 Razem . . . 42

17. Oddział Rohatyński.

a) Członkowie płacący po 15 zł.
 wkładki . . . 12

Dzieduszycki Klemens, hr.
 Jabłonowski Stanisław, ksiądz.

Jaruntowski Franciszek.
 Krzeczunowicz Aleksander.
 Mycielski Maurycy, hr.
 Russocki Artur, hr.
 Słonecki Albin.
 Tustanowski Michał.
 Tustanowski Stefan.
 Tustanowski Władysław.
 Tustanowski Juliusz.
 Zarząd dóbr hr. Kraińskiego.

b) Członkowie płacący po 10 zł.
 wkładki . . . 1

Kępliszowa z Morawskich Stefania.

c) Członkowie płacący po 5 zł.
 wkładki . . . 27

Axentowicz Józef.
 Biesiadecki Franciszek.
 Bittner Jakób.
 Cieński Mikołaj.
 Cieński Bolesław.
 Czermiński Kazimierz.
 Dogilewski Abraham.
 Gniewosz Antoni.
 Gelber Abraham.
 Harsdorf Tadeusz, br.
 Krasicki Michał, hr.
 Kowalewski Izidor.
 Leszczyński Aleksander.
 Łobodziński Agenor.
 Malinowski Franciszek.
 Nalepa Franciszek.
 Onyszkiewicz Mieczysław.
 Raszewski Antoni.
 Rozborski Józef.
 Roztworowski hr. Kazimierz
 Rożański Feliks.
 Torosiewicz Mikołaj.
 Ujejski Tomasz.
 Wczelik Alojzy.
 Wojakowski Mieczysław.
 Wołodkiewicz Edmund.
 Żelechowski Wincenty.

d) Członkowie płacący niżej 5 zł.
 wkładki . . . 46
 Razem . . . 86

18. Oddział Rudecko-Gródecki.

a) Członkowie płacący po 15 zł.
 wkładki . . . 11

Bal Stanisław.
 Brückmann Ludwik, hr.
 Fredro Andrzej, hr
 Irsay Stefan.
 Lanckoroński Karol, hr.
 Niezabitowski Stanisław.
 Orzechowicz Bolesław.
 Rayski Albin.
 Śmiałowski Bolesław.
 Trojan Józef.
 Weissmann Edward.

b) Członkowie płacący po 10 zł.
 wkładki . . . 2

Kolischer Henryk, dr.
 Ziembicki Grzegorz, dr

c) Członkowie płacący po 5 zł.
 wkładki . . . 17

Barański Feliks.
 Bobowski Franciszek.
 Głowacki Jan
 Głowacki Henryk.
 Gizowski Kazimierz.
 Gizowski Józef
 Gottlieb Zdzisław.
 Janko Stefan.
 Lewicki Mieczysław.
 Olszański Władysław.
 Pawlikowski Eugeniusz.
 Rozwadowski Bolesław.
 Weissmann Stanisław.
 Wiszniewski Karol.
 Younga Zdzisław
 Zbrożek Piotr.
 Żurowski Stanisław.

d) Członkowie płacący niżej 5 zł.
 wkładki i uwolnieni od wkładek 100
 Razem . . . 130

19. Oddział Samborski.

a) Członkowie płacący po 15 zł.
 wkładki . . . 4

Agopsowicz Stanisław.
 Dolański Ludwik.
 Maniewski Jan
 Serwatowski Maciej Zenon.

b) Członkowie płacący po 10 zł.
 wkładki . . . 4

Dunin August, hr.
 Łoś Maryan, hr.
 Olszewski Adam
 Stefanowski Stanisław.

c) Członkowie płacący po 5 zł.
 wkładki . . . 11

Balicki Ludwik.
 Barański Karol.
 Baraniecki Sylwester, ks.
 Chłopecki Włodzimierz
 Chmielowski Juliusz.
 Jędrzejowicz Karol.
 Listowski Bolesław
 Passakas Feliks.
 Sozański Feliks.
 Tworowski Stanisław.
 Zieliński Jan.

d) Członkowie płacący niżej 5 zł.
 wkładki . . . 9
 Razem . . . 28

20. Oddział Sanocki.

a) Członkowie płacący po 5 zł.
wkładki . . . 53

Adamski Robert.
Czaszyński Franciszek, ks.
Dyrekcya cukrowni w Przeworsku.
Data Józef, ks.
Dydyński Stanisław,
Dzieduszycki August, hr.
Fihauser Stanisław.
Gniewosz Feliks.
Gniewosz Stanisław.
Gniewosz Włodzimierz.
Gołkowski Bolesław.
Gołkowski Antoni.
Grotowski Leon.
Hićkiewicz Władysław.
Jachimowski Kazimierz.
Jadowski Kazimierz.
Janowski Zygmunt.
Kraiński Władysław.
Kraiński Wincenty, dr.
Leszczyński Emil.
Łobaczewski Stanisław, dr.
Łępkowski Jan.
Łępkowski Tadeusz.
Łępkowski Karol.
Madeyski Zygmunt.
Malinowski Stanisław, ks.
Madeyski Zdzisław.
Morawski Władysław.
Nowosielecki Zdzisław.
Ostaszewski Stanisław.
Pohorecki Adam
Pohorecki Tadeusz.
Potocki Jan, hr.
Potocki Józef hr.
Późniak Adolf.
Pragłowski Robert.
Raszowski Adolf
Reizenstein Alfons.
Rodkiewicz Kazimierz.
Słonecki Zenon.
Stasicki Bronisław, ks.
Studziński Leon.
Truskolaski Włodzimierz.
Tarnawiecki Aleksander.
Towarnicki Władysław.
Trzecieski Jan.
Urbański Mieczysław.
Wiktor Adam.
Wiktor Kazimierz.
Wiktor Władysław.
Wysocki Stanisław.
Ziętarski Adam.
Żurowski Wiktor.
Razem . . . 53

21. Oddział Stanisławowski.

a) Członkowie płacący po 15 zł.
wkładki . . . 6

Brykożyński Mieczysław.
Dzieduszycki Wojciech, hr.
Halpern Hersch.
Horodyski Tomasz.
Jaroszyński Zygmunt.
Potocki Emil, hr.

b) Członkowie płacący po 5 zł.
wkładki . . . 32

Aślan Mikołaj.
Bajewski Alfred.
Bronikowski Stanisław.
Budziński Józef.
Burzyński Jan.
Cieński Stanisław.
Iwanicki Antoni.
Jahn Emil.
Janko Jan.
Jabłonowski Józef.
Kęplisz Sydon.
Linderski Henryk.
Łukasiewicz Kajetan.
Markowski Leopold.
Mencel Karol.
Majeranowski Jan.
Parasiewicz Franciszek.
Pieniążek Stanisław.
Pinterhofer Jan.
Potworowski Henryk.
Potworowski Seweryn.
Rodakowski Aleksander.
Romaszkan Franciszek, br.
Szweizer Tomasz.
Stojowski Zdzisław.
Szeliński Józef.
Szeparowicz Zenon, ks
Wereszczyński Władysław.
Wierzbicki Aleksander.
Winiarski Ignacy.
Zakrzewski Mściśław.
Ząbecki Władysław.

c) Członkowie płacący niżej 5 zł.
wkładki . . . 6
Razem . . . 44

**22. Oddział Stryj, Drohobycz,
Żydaczów.**

a) Członkowie płacący po 15 zł.
wkładki . . . 10

Barański Włodzimierz.
Barański Tadeusz.
Brunicki Julian, br.
Dzieduszycki Karol, hr.
Onyszkiewicz Adam.
Pawlikowski Stanisław.
Podlewski Mikołaj.
Schmidt H.
Świdrygiello Świderski Stan, książe.
Widajewicz Bolesław.

b) Członkowie płacący po 10 zł.
wkładki . . . 3

Frey Juliusz.
Nartowski Bolesław.
Zaleski Władysław.

c) Członkowie płacący po 5 zł.
wkładki . . . 18

Bzowski Stefan.
Berezowski Wincenty.
Chojecki Stanisław.
Czaykowski Julian.
Godlewski Józef.
Gordon Walerya, margrabina.
Godlewski Tadeusz.
Jarzymowski Józef.
Lindner Henryk.
Matkowski Stanisław.
Myczkowski Stefan
Rozwadowski Henryk.
Seelieb Albrecht.
Smoluchowski Jan.
Truczkowski Mieczysław.
Trzepiński Jan, ks.
Winnicki Kazimierz
Weissbach Adolf.

d) Członkowie płacący niżej 5 zł.
wkładki . . . 5
Razem . . . 36

23. Oddział Tarnopolski.

a) Członkowie płacący po 15 zł
wkładki . . . 16

Bieniecki Władysław.
Czarkowski - Golejewski Tadeusz.
Fedorowicz Tadeusz.
Fedorowicz Władysław.
Gall Jakób.
Garapich Michał.
Garapich Włodzimierz.
Glogier Konrad.
Kieszkowski Jacek.
Mochnacki Zygmunt.
Morawski Alojzy.
Nikorowicz Antym.
Podlewski Edward.
Rozwadowski Bronisław.
Serwatowski Teodor.
Zagórski Eustachy.

b) Członkowie płacący po 10 zł.
wkładki . . . 5

Baworowski Michał, hr.
Grocholski Roman.
Janicki Mieczysław
Piniński Aleksander
Roguski Julian.

c) Członkowie płacący po 5 zł.
wkładki . . . 30

Borkowski Jerzy, hr.
Brudziński Ludwik, dr.
Cieński Bogusław.

Czerniakowski Franciszek.
 Czerniakowski Michał.
 Czosnowska Modesta.
 Cisło Aleksander, ks.
 Czerwiński Kazimierz.
 Gładyszowski Emil, dr.
 Janicki Ryszard.
 Kaliniewicz Józef.
 Kierski Stanisław.
 Koziębrodzki Szcześnie, hr.
 Maniewski Maryan.
 Maniewski Stanisław.
 Morawski Tymon.
 Niementowski Tadeusz, dr.
 Ostrowski Włodzimierz.
 Pawłowicz Franciszek.
 Piniński Leon, hr.
 Piniński Stanisław, hr.
 Puntschert Ludwik.
 Padlewski Leon.
 Sochanik Ignacy.
 Stopczyńska Adela.
 Tuczyński Kazimierz.
 Ujejski Aleksander.
 Vivien Jan.
 Wallenta Aleksander, ks.
 Zawadzki Dyonizy, c. k. starosta.

d) Członkowie płacący niżej 5 zł.
 wkładki . . . 4
 Razem . . . 55

24. Oddział Tyumacki.

a) Członkowie płacący po 5 zł.
 wkładki . . . 19

Abgarowicz Antoni.
 Abgarowicz Roman.
 Bogdanowicz Grzegorz
 Bohusiewicz Jakób.
 Doschot Maurycy.
 Gątkiewiczowa Anna.
 Głuchowski Grzegorz.
 Jakubowicz Jan.
 Kobylański Stanisław.
 Ładomirski Zdzisław.
 Łukasiewicz Dominik.
 Neuhaus Rudolf.
 Rokossowski Mieczysław.
 Regentreif Zygmunt.
 Sierecki Marcei, ks.
 Simonowicz Stefan.
 Szczepański Piotr.
 Szadbej Antoni.
 Urbański Jan.

b) Członkowie płacący niżej 5 zł.
 wkładki . . . 26
 Razem . . . 45

25. Oddział Żółkiewski.

a) Członkowie płacący po 15 zł.
 wkładki . . . 1

Starzyński Tadeusz.

b) Członkowie płacący po 5 zł.
 wkładki . . . 11

Głogowski Artur.
 Gorecki Włodzimierz.
 Krzysztofowicz Deodat.
 Lang Leopold.
 Łączyński Stanisław.
 Mniszek Mieczysław.
 Obertyński Adam.
 Obertyński Emil.
 Obertyński Jan.
 Rozwadowski Eugeniusz.
 Snieszko Stanisław.

Razem . . . 12

Zestawienie wszystkich członków czynnych o. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego

według stanu z końcem roku 1896
(wykazanych przez Oddziały na rok 1897).

L. porząd.	Nazwa Oddziału	Ilość członków płaćących po zlr.										Uwolnio-nych	Razem Członków	Suma wkładek w roku 1897	Członków		Zróżnic w roku 1897									
		25	16	15	12	10	9	6	5	4	3				2,50	2	1,50	1,30	1	-50	1896 było	1. półrocz.	+	-		
1	Bela	—	—	6	—	3	—	—	24	—	—	4	—	—	—	—	39	250	40	255	—	—	—	5		
2	Bohrka	—	—	5	—	—	—	—	24	—	—	—	—	—	—	—	29	195	28	180	—	15	—	—		
3	Brody-Złoczów	—	—	2	—	1	—	—	25	—	2	5	—	—	—	—	39	183	48	290	—	—	—	107		
4	Byczany	—	—	4	—	—	—	—	30	—	—	—	—	—	—	—	45	210	39	245	—	—	—	35		
5	Cieszanów	1	—	—	—	1	—	—	3	—	—	1	—	—	—	—	55	87	57	95	—	—	—	8		
6	Dynów	—	—	4	—	—	—	—	15	—	—	—	—	—	—	—	23	140	35	208	—	—	—	68		
7	Jarosław	—	—	—	—	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	—	175	709	204	642	—	—	—	—		
8	Jaworów	—	11	—	—	—	—	—	16	—	8	—	—	—	—	—	111	354	—	—	—	—	—	—		
9	Kalusz	—	—	—	—	—	—	—	16	—	—	19	—	—	—	—	49	245	—	—	—	—	—	—		
10	Lwów	—	—	8	—	2	—	—	38	—	—	7	—	—	—	—	49	245	50	250	—	—	—	5		
11	Nadwórna	—	—	1	—	3	—	—	17	—	—	—	—	—	—	—	90	230	98	319	—	—	—	—		
12	Podolski	—	—	21	—	4	—	—	61	—	—	50	—	—	—	—	71	230	39	144	—	—	—	—		
13	Pohueki	—	—	—	—	—	—	—	45	—	—	6	—	—	—	—	132	692	125	682	—	—	—	10		
14	Przemysł	—	—	5	—	—	—	—	32	—	2	4	—	—	—	—	51	237	55	266	—	—	—	29		
15	Przemysłany	—	—	1	—	—	—	—	17	—	—	18	—	—	—	—	42	279	42	279	—	—	—	—		
16	Rawa	—	—	7	—	7	—	—	16	—	—	—	—	—	—	—	42	279	93	415	—	—	—	—		
17	Rohatyn	—	—	12	—	1	—	—	27	—	—	33	—	—	—	—	86	404	30	277	—	—	—	—		
18	Rudki	—	—	11	—	2	—	—	17	—	—	6	—	—	—	—	86	404	109	277	—	—	—	—		
19	Sambor	—	—	4	—	4	—	—	11	—	—	9	—	—	—	—	180	327	109	277	—	—	—	—		
20	Sarnok	—	—	—	—	—	—	—	53	—	—	—	—	—	—	—	28	173	30	177	—	—	—	—		
21	Skańskawów	—	—	6	—	—	—	—	32	—	—	6	—	—	—	—	53	265	59	295	—	—	—	—		
22	Stryj	—	—	10	—	3	—	—	18	—	—	4	—	—	—	—	44	262	45	269	—	—	—	—		
23	Tarnopol	—	—	16	—	5	—	—	30	—	—	4	—	—	—	—	36	279	30	233	—	—	—	—		
24	Tlumacz	—	—	—	—	—	—	—	19	—	—	—	—	—	—	—	45	147	63	507	—	—	—	—		
25	Zółkiew	—	—	1	—	—	—	—	12	—	—	26	—	—	—	—	13	75	41	161	—	—	—	—		
	Razem	1	11	134	2	62	—	—	639	3	42	239	2	86	164	96	109	1600	7044	20	1517	6866	50	668	70	491

Ogólne zestawienie wszystkich członków Towarzystwa.

I. Członków honorowych	19	2 z wkładką	90 zł. — otk.
II. Członków korespondentów	61	1.600 „	7.044 „ 20 „
III. Członków czynnych:		1.682 „	7.064 zł. 30 otk.
a) po za obrębem Oddziałów			
b) w Oddziałach			
Razem			